ਪ੍ਰਸੰਗ

ਮਾਸਟਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ

Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-library

Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-library has been created with the approval and personal blessings of Sri Satguru Uday Singh Ji. You can easily access the wealth of teaching, learning and research materials on Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-library online, which until now have only been available to a handful of scholars and researchers.

This new Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-library allows school children, students, researchers and armchair scholars anywhere in the world at any time to study and learn from the original documents.

As well as opening access to our historical pieces of world heritage, digitisation ensures the long-term protection and conservation of these fragile treasures. This is a significant milestone in the development of the Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-Library, but it is just a first step on a long road.

Please join with us in this remarkable transformation of the Library. You can share your books, magazines, pamphlets, photos, music, videos etc. This will ensure they are preserved for generations to come. Each item will be fully acknowledged.

To continue this work, we need your help

Your generous contribution and help will ensure that an ever-growing number of the Library's collections are conserved and digitised, and are made available to students, scholars, and readers the world over. The Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-Library collection is growing day by day and some rare and priceless books/magazines/manuscripts and other items have already been digitised.

We would like to thank all the contributors who have kindly provided items from their collections. This is appreciated by us now and many readers in the future.

Contact Details

For further information - please contact

Email: NamdhariElibrary@gmail.com

SHARMA

COMPOSITION

NOTE BOOK

NAME MASTER DARSHAN SINGH JI

ਮੇਰੈ ਸਤ ਗਿਆਨ [illegible] ਪ੍ਰੇਮ [illegible] ॥

(1211)

ਜਿਨ ਦੇ 11 ਪਾਠ ਰਾਤ ਦੇ ਉਠਕੇ ਪੜ੍ਹ ਕੇ [illegible]
[illegible]

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ (626)
ਗੁਰ ਪੂਰੇ [illegible] — [illegible]
[illegible] ੧੦੧ ਪਾਠ [illegible]
[illegible] ਪਾਠ [illegible]
[illegible]

ਸੋਰਠਿ ਮ: ੫ (628)
ਸੁ ਪਰਮੇਸਰ ਦਿਤਾ ਬੰਨਾ ।
[illegible] ੧੦੧ ਪਾਠ [illegible]
ਸ਼ਾਂਤੀ [illegible]

ਸਿਮਰਨ [illegible] (ਰੁਚੀ) [illegible]
[illegible] ੧੦੧ ਪਾਠ ਕਰਕੇ
ਸ਼ਾਂਤਿ ਸਿਮਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿਮਰਨ ਹੈ ॥

[illegible] ਹੈ ? [illegible]

[illegible]

[illegible] ਕਰਨੇ ਪਸ਼ੂਆਂ [illegible] ॥ [illegible]

[illegible]

੨. ਪ੍ਰਸਿੱਧ—
ਫ਼ੌਜੀ ਸਿੰਘ [illegible]। ਜਿਸ ਦਾ [illegible] ਕਰਦੇ ਹਨ [illegible] ਸਾਹਿਬ
ਤੇ ਸਿੰਘ [illegible] ਕਰਦੇ। ਸੋ, ਏਹ
[illegible] ਤਰਸਦੇ ਰਹੇ ਪੰਜੀ [illegible]॥ [illegible] ਦੀਆਂ
* 1708 [illegible] ਵਿਚ [illegible] ਤੇ ~~[illegible]~~ [illegible]
[illegible] ਨੂੰ "[illegible]" [illegible]
ਤੇਗ ਦੀਦਾਰ [illegible]।

ਸਤਿਗੁਰੂ [illegible] ਇਕ ਸਾਖੀ [illegible] ਕਿ ਇਕ [illegible]
[illegible] ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ [illegible] ਤਰਸਦੇ [illegible]
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਣੇ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਂਦੇ ਹਨ॥

੧੩ [illegible] ਦੇ [illegible] ਦਾ ਇਕ [illegible]
ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜਿਸ ਦੇ ਘਰ ਇਕ ਪੁਤਰੀ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ। ਜਿਸ ਦਾ
ਨਾਮ [illegible] ਰੱਖਿਆ [illegible] ਪੁਤਰੀ ਦਾ [illegible]
[illegible] ਦੇ [illegible] ਨੂੰ
[illegible] ਨੂੰ [illegible]
[illegible]
ਪਾਤਸ਼ਾਹ [illegible] ਦੇ ਮਾਲਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ
[illegible]
[illegible] ਬੀਬੀ [illegible] ਨੂੰ [illegible]
[illegible] ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ
ਜੀ ਦੀ [illegible] ਬੀਬੀ ਦੇ [illegible] ਵਿਚ [illegible]
[illegible]
[illegible] ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ [illegible] ਦੀਦਾਰ ਜੀ [illegible]
[illegible] ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ
[illegible] ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ [illegible]
[illegible] ਤਾਂ [illegible]

(7)

ਲਿਖਦੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ

ਜਦ ਤੁਸੀਂ ਸਭਾ ਪੰਡਤਿਆਂ ਪੋਥੀਆਂ ਦਾ ਪਾਠ ਸੁਣਦੀ ਤਾਂ ਉਸਦੇ

ਦੇ ਪੁਤਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚ [illegible] ਜੀ ਤਾਂ ਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚ

ਵਿਆਹਿਤ ਜਾਂ [illegible] ਤਾਂ ਦੇਖਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ [illegible]

[illegible] ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ [illegible] ਨੂੰ ਜੀ [illegible] ਗੁਰਮੁਖ [illegible]

[illegible] ਤੋਂ [illegible] ਤਾਂ [illegible] ਵਿਚ [illegible] ਦੀ [illegible]

[illegible] ਸੱਤੂ ਦੇ [illegible] ਨੂੰ [illegible] ਦੀ [illegible]

ਸਭਾ [illegible] ਸੱਤੂ ਦੇ ਸਭਾ [illegible] ਸੀ

ਵਿਚ ਕਿ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਜੀ ਕਿ ਸੱਤ ਤੋਂ ਕਿਸ ਦੀ [illegible]

ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਨਹੀਂ [illegible]। ਜਦ [illegible] ਤਾਂ ਇਕੱਠੇ [illegible] ਕਿ

[illegible] ਨੂੰ [illegible] ਗਾ। ਜਦ [illegible] ਤਾਂ ਸੱਤੂ ਦੇ

[illegible] ਨੂੰ [illegible] ਉਤ [illegible] ਇਹਨਾਂ [illegible] ਨੂੰ ਦੀ

ਸੱਭਾ [illegible] ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ [illegible] ਇਸ [illegible] ਦਾ [illegible]

[illegible] ਦਾ [illegible] ਦੇ ਵਿਚ [illegible]

[illegible] ਉਸ ਦੇ [illegible] ਤਾਂ [illegible]

ਤਾਂ [illegible] ਦਾਤਾਂ [illegible] ਦੇ ਵਿਚ ਕਿ [illegible]

[illegible] ਦਾ [illegible] ਦੇ ਵਿਚ ਨੂੰ [illegible]

ਵਿਚ [illegible] ਤਾਂ [illegible] ਸੱਤੂ ਦੇ ਵਿਚ [illegible]

[illegible] ਵਿਚ [illegible] ਆਈ।

ਸੱਤ ਦੇ ਪਾਠ 1671 ਵਿਚ ਇਕ ਪੁਤਰ ਦੇ ਜਨਮ ਲਿਆ ਤਾਂ

ਇਸ ਘਰ ਨੂੰ ਦੇਵ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ

[illegible] ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ [illegible] ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦੇਕੇ ਇਸ [illegible]

ਨਾਮ [illegible] ਰੱਖਿਆ।

ਭਾਈ [illegible] ਸੱਤ [illegible] ਵਿਚ [illegible] ਦੇ

[illegible] ਗੁਰਮੁਖ [illegible] ਵਿਚ [illegible]

[illegible] ਦੀ [illegible] ਜੀ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ [illegible]

ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪੁਤਰ ਦੇ ਚਾਹੀ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਕਰਨੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਸੌਦਾ ਵਿਚ ਜਾਕੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਲੈਣ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਤੇ [illegible]
ਵਰਤਾਂ ਦਵਾਉਣ [illegible] ਪੁਤਰ ਨੂੰ ਤੋਰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ
[illegible] ਚਾਹੀਦੀ [illegible] ਤਾਂ ਜਨ ਵਿਚ ਵਿਕਾਰ
ਸਾਡੀ ਕਿਵੇਂ [illegible] ਚਾਹੀਦਾ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨ [illegible]
ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਦਿਮਾਗ ਤੇਰਾ [illegible] ਉਸ ਦੇ ਤੇ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਤੇ
ਕਿਵ ਕਰਦਾ ਹੈ। ~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

[illegible] ਤਾਂ [illegible] ਦੀ ਦੇ [illegible] ਪਾਲਿਓ [illegible]

~~[illegible]~~

ਦੇ [illegible] ਹੈ। ਤਾਂ [illegible]

~~[illegible]~~

ਤਦ ਤਾਈਂ ਹੁਣ ਕਿਤਾਂ ਚਾਹੀ ਪੀਛੇ ਦਾਸਿਨ [illegible] ਪਿਤਾ [illegible]
ਰਬਾਬਿਆਂ ਤੇ ਕਿਹਾ :-

ਰਬ ਦੇਣ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਕਰੇਗਾ,
ਵੈਸਾ ਤੇ ਕਿਸਮ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰ ਚਾਹੀਦੀ ॥
ਪਿਤਾ ਜਾ ਜੋ ਸਾਧਨੀ ਉਸ ਸੰਦਰ,
ਸੰਗਤ ਸੀ ਕਿਤੇ ਠੇਰਾ ਰਾਹ ਚਾਹੀਦੀ ॥
ਫਿਰ ਜੋ ਦਿਲ ਵਿਚ ਧੱਕ ਧਕਾ ਕਿਆ ਏ,
ਤਦ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਅੰਗੀਕਾਰ ਚਾਹੀਦੇ ॥
ਕਰ ਤੱਕ ਏਸ ਦੇ ਸਾਹ ਦੇ ਚੀਜ਼ ਜੋ ਨਾ,
ਸਤਿ ਸੰਗ ਕੀ ਦੇ ਉਪਕਾਰ ਚਾਹੀਦੇ ॥

ਪਿਤਾ ਕਹਿਣ ਲਗਾ॥ ਸਾਡੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦਾ ਸਾਰ ਏਨ ਜਿਨੈ
ਦਤੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਵਿਚ ਜੋ ਤੇਗ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਜ਼ਰੂਰ ਪੀਣ
ਨੀ ? ਤੁਸੀਂ ਜਿਵੇਂ ਬਾਣ ਪਿਤਾ ਵੀ ਪਾਣੀ ਪੀਣਗਿਆਂ ਤਾਂ ਉਸ
ਕਦ ਭੁਖੀ ਨੂੰ ਨਸੀਹਤਾਂ ਤਾਂ ਛੱਡਿਆ ਪਾਣੀ ਪਰਤ ਕੇ
ਉਸਨੇ ਵੀ ਪਾਣੀ ਨਾ ਪੀਤਾ ਅਤੇ ਸਦ ਫਿਰ ਵਿਚਾਰ ਆਈ ਕਿ
ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਪੀਰੀ ਦੇ ਸਾਹਬ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦੀ
ਦਇਆ ਹੈ। ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~

ਏਣੀ ਕਹਿਕੇ ਦੋਨਾਂ ਨੇ ਪਿਉ ਪੁਤਾਂ, ਸਫ਼ਰ ਭੁਖੇ ਦਸ ਦਿਨਾਂ
[illegible] ਦੋਨਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ ਨੇ [illegible]
ਪਾਣੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ [illegible], ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ [illegible]
ਕੀਆਂ ਹੋ ਦਾ ।

ਕਈ ਦਿਨ ਭੁੱਖੇ ਤੇ ਰਹੇ ਜਾਂਗੇ, ਜਦ ਤੱਕ ਪੀਉਗੇ ਨਾ ਪਾਣੀ ਪੀਆਂ
ਕਿਸ [illegible] ~~ਸਤਿਗੁਰੂ [illegible]~~ ਜਿਨ੍ਹਾਂ [illegible] ਆਪਣੇ ਜੋ
ਦਾਸ ॥ [illegible] ਤੇ ਸਤਿਗੁਰ [illegible] ਦੇ [illegible]
ਦਿਖਾਇਆ ।—

ਤੇਰੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀ (ਪਿਆਸੇ) ਨੂੰ ਪੀਣਾ [illegible]
ਉਨ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਪੀਰੀ ਦੇ ਸਾਹਬ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੀ ।
[illegible] ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ, ਪੱਤੀ [illegible] ਹੋਏ ਸਨ ॥
[illegible] ਵਿਚ [illegible] ਜੀ, [illegible] ਹੋਏ ਸਨ ॥
[illegible] ਪਾਣੀ [illegible] ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ [illegible]
[illegible] ਵੀ [illegible], ਸ੍ਰੀ ਪੀਰੀ ਦੇ [illegible]
[illegible] ਹਿਤੀ [illegible] ਕਰ [illegible]
[illegible] ~~[illegible]~~

ਛੇਤੀ ਵਿਚ ਆਈ, ਛੇਤੀ ਵਿਚ ਆਈ, ਕਹਿੰਦੇ ਕਹਿੰਦੇ ਇਕ ਛੁੱਟ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਏ

ਹਮੀ ਜੋਧਾਂ ਫੇਰ ਗਿਰਧਨ ਰਹਿ ਗਏ, ਆਪ ਘੋੜਾ ਜੰਗਦਾ ਅਸਵਾਰ ਹੋ ਗਏ ॥

ਪਿਆਰਿਓ, ਸੂਰਬੀਰ ਦਾ ਘੋੜਾ, ਹਰਮੇਸ਼ ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਫੜਨ ਤੋਂ

ਪਿਛਾਂ ਜੀ ਛੁੱਟ ਘੋੜੇ ਤੇ ਅਸਵਾਰ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਘੋੜਾ ਉਸ ਪਾਸੇ ਤੁਰਿਆ

ਜਿਧਰ ਸ਼ਿਕਾਰ ਜੰਗਲ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਖਿਆਲ ਸਨ। ਜੰਗਲ ਨੂੰ

ਜੀ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਹ ਕਿੱਥੇ ਖੜਾ ਹੈ॥

ਘੋੜੀ ਦੇ ਸਵਾਰ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਕੰਨ ਹੋਣ ਲਾਈ ਤਾਂ ਪੁਤਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਪੁਤਰ

ਵੇਖੀ ਸਾਹਬ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਪੁਤਰ ਨੇ ਕਹਿਆ ਜੀ

ਪਿਤਾ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਸਾਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਦੇਰ ਹੋ ਗਈ, ਕਹਿ ਰਹੇ ਹੋ ਘੋੜੀ

ਦੇ ਸਵਾਰ ਪਿਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਜੀ ਪੁਤਰ ਸਾਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ

ਘੋੜੇ ਨੂੰ [illegible] ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਪੁਤਰ ਨੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਕਿਵੇਂ

ਕਹਿ ਰਹੇ ਹੋ ਕਿਵੇਂ [illegible] ਹੋ ਗਈ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹੋ।

ਹਵਾ ਦਾ ਰੁਖ ਉਤੋਂ [illegible] ਆ ਰਹਿਆ ਹੈ [illegible] ਹੋ ਗਏ

ਅਤੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਹੋਰ [illegible] ਆ ਰਹੀ [illegible]

[illegible] ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਘੋੜੇ [illegible]

ਘੋੜਾ [illegible] ਜਿਹੜਾ [illegible] ਰਹੀ ਸੀ।

[illegible] ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ [illegible] ਵਿਚ [illegible] ਹਨ :-

[illegible] ਕਿਤ ਤੁਸਾਂ [illegible], ਜੋ [illegible] ਵਿਚ [illegible] ॥

ਇਕ [illegible] ਤੁਰਦੇ ਹਨ ਆਇਆ, ਸਾਨੂੰ [illegible] ਨੂੰ ਪਾਈ [illegible] ॥

[illegible] ਦੋਵਾਂ [illegible] ਪੁਤਾਂ [illegible] ਗਈ, ਤੇ ਵੀ [illegible]

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ [illegible] ਹਨ [illegible] ਹਨ - [illegible]

[illegible] ਜੀ [illegible] ਤੁਰਦੀ [illegible] ਪੁੱਜ ਗਈ ॥

ਜਦ [illegible] ਪੁੱਤ [illegible], [illegible] ਪਿਆਰ [illegible] ਗਈ ਹੈ।

ਅੱਜ ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਸਿਖ ਦਾ ਪਿਆਰ ਵੇਖੀਏ ॥ (ਰੋਟ
ਇਸ ਭਾਈ ਰੂਪ ਚੰਦ ਦੇ ਸਾਂਤ ਭਾਈ ਰੂਪਾ ਸਿੰਘ [illegible] ਵਿਚ ਹ
ਅਤੇ ਇਸ ਕੋਠੇ ਨਾਲ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਘੋੜਾ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਸੀ ਉਸੇ ਕੋਠੇ [illegible]
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।
ਭਾਈ ਰੂਪ ਚੰਦ ਜੀ [illegible] 1766 ਵਿਚ [illegible]
ਕੁਝ ਦਿਨ ਭਾਈ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਦੀ [illegible] ਕੋਲ ਜੀ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ [illegible] ਸੀ ਕਿ [illegible] ਵਿਚ ਗੁਰੂ
ਦਸਮ [illegible]
[illegible] ਭਾਈ ਜੀ [illegible]
[illegible] ਜੀ [illegible] ।

[illegible]

[illegible] ਭਾਈ [illegible] ਸਿੰਘ [illegible]
ਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ [illegible]
[illegible] ਭਾਈ [illegible] ਸਿੰਘ [illegible]
ਅਤੇ [illegible] ਸਿੰਘ [illegible] ਗੁਰੂ [illegible]
[illegible]

[illegible] ਦੇ [illegible]

ਸੇਵਾ

(i) ਸੇਵਾ ਕਰਤ [illegible] ਸੇਵਕ ਹੈ, ਹੱਥ ਪੈਰ [illegible] ਕਰਦੇ
ਕਰਤ [illegible] ਸੰਤ [illegible] ਦੀ ਸੇਵਾ ॥

(ii) ਵਿਚ ਦੁਨੀਆ ਸੇਵ ਕਮਾਈਐ, ਤਾ ਦਰਗਹ ਬੈਸਣੁ ਪਾਈਐ ॥

(iii) ਧ੍ਰਿਗ ਸਿਰ ਜੋ ਗੁਰ ਨਾ ਨਿਵੈ ਗੁਰ ਲਗੈ ਨਾ ਚਰਣੀ ॥
ਧ੍ਰਿਗ ਲੋਇਣ ਗੁਰ ਦਰਸ ਵਿਣੁ ਵੇਖੈ ਪਰ ਤਰਣੀ ॥
ਧ੍ਰਿਗ ਸ੍ਰਵਣ ਉਪਦੇਸ ਬਿਣੁ ਸੁਣਿ ਸੁਰਤਿ ਨ ਧਰਣੀ ॥
ਧ੍ਰਿਗ ਜਿਹਬਾ ਗੁਰ ਸਬਦ ਵਿਣੁ ਹੋਰ ਮੰਤ੍ਰ ਸਿਮਰਣੀ ॥
ਧ੍ਰਿਗ ਸੇਵਾ ਵਿਣੁ ਹੱਥ ਪੈਰ ਹੋਰ ਨਿਹਫਲ ਕਰਣੀ ॥

(iv) ਸਤਿਗੁਰ ਪੁਰਖ ਅਗੰਮ ਹੈ ਨਿਰਵੈਰ ਨਿਰਾਲਾ ॥
ਜਾਣਹੁ ਧਰਤੀ ਧਰਮ ਦੀ ਸਚੀ ਧਰਮਸਾਲਾ ॥ ਜੇਹਾ ਬੀਜੈ ਸੋ ਲੁਣੈ ਫਲ ਕਰਮ ਸਮਾਲਾ ॥
ਜਿਉ ਕਰ ਨਿਰਮਲ ਆਰਸੀ ਜਗ ਵੇਖਣ ਵਾਲਾ ॥
ਜੇਹਾ ਮੁਹੁ ਕਰਿ ਭਾਲੀਐ ਤੇਹੋ ਵੇਖਾਲਾ ॥
ਸੇਵਕ ਦਰਗਹ ਸੁਰਖਰੂ ਵੇਮੁਖ ਮੁਹ ਕਾਲਾ ॥

* ਸਤਿਕਾਰ ਜੋਗ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਦੇਰੇ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ
ਤੁਸਾਂ [illegible] ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ [illegible]
ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਪਰਥਾਇ ਤੁਕਾਂ ਤੁਸਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਹਨ
ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।
ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ, ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ, ਦੁਖੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ,
ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੇਵਾ [illegible] ਦੀ ਸੇਵਾ, ਕਿਸੇ ਦੀ ਵੀ
ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਵਿਅਰਥ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ ਸੇਵਾ ਤਾਂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਕੀਤੀ
ਹੋਈ ਵੀ ਅਜਾਈਂ [illegible] ਹੈ ਅਤੇ [illegible]
ਦੀ ਉਪਦੇਸ਼ [illegible] ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦਾ
[illegible] ਉਸ ਦਾ ਫਲ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲੇਗਾ।

ਪਰ ਇਹਨਾਂ (ਸਾਰੀਆਂ) ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਉਤੇ ਇਕ ਸੇਵਾ ਹੈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੇਵਾ ਵਿ-
ਸ਼ਾਲ ਤੋਂ। ਇਹ ~~ਮਾਤਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਹੈ।~~
ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਇਕ ਤੁਕ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਹਰਿ ਕੀ ਟਹਲ ਕਮਾਵਣੀ
ਜਪੀਐ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਨਾਮ ॥
ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਸਾਰ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਅਤੇ ਧਰਮ
ਵਿਚ ਸੁਨਹਿਰੀ ਦੇ ਅਖਰਾਂ ਤੋਂ ਆ
ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੇਵਾ ਜੋ ਕੀਤੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਪੁਤਰਾਂ ਨੇ ਸੇਵਾ ਨਾ ਕੀਤੀ ਫਲ ਨਾ ਪੈ ਸੋ
ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਪੁਤਰਾਂ ਨੇ ਸੇਵਾ ਨਾ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਹ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਗੁਰਿਆਈ ਵਿਚ ਰਹਿ ਗਏ ਪ੍ਰਭੂ ਕਹਿਣ ਨ ਪਾਇਓ ਜਾਣ
ਪੀਹਣ ਵੇਲੇ ਸਦਾਈਆਂ ॥
ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਸੇਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿਤ ਟਹਲ ਕੀਤੇ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸੇਵਾ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਇਸ
ਦੇਕਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਜੀ ਨੇ ਉਤਾ ਪਾਕੇ ਆਪ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਵਿਖਾ
ਇਸ ਉਤੇ ਜੋ (ਕਾਰਵਾਈ) ਸਾਧੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਅਗੇ ਦਸਾਂ ਗਾ।
ਇਕ ਸਿਖ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਆਇਆ
ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਸਨ
ਪਾਏ ਪਰ ਸੁਣਿਆ ਸੀ ਗੁਰੂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਦ ਉਹ ~~ਸ੍ਰੀ~~ ਗੁਰੂ ਜੀ
ਸਿਖ ਦੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਇਥੇ ਲੋਕੀ ਸਿਖਾ ~~ਸ੍ਰੀ~~ ਗੁਰੂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ
ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਜਾ ਰਿਹੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਣ ਗੇ। ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ~~ਕਿਸ~~
ਪਹੁੰਚੀ ਜਿਸਤਾ ਦਾਸ ਇਕ ਮਾਈ ਏਥੇ ਖੜੇ ਕਰਾ ਸੀ ਅੱਗੇ
ਚੱਕ ਦੇ ਪਾਸੋਂ ਸਭ ਆਈ ਉਸੇ ਤੌਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ
ਕਰੇਗਾ। ਸਿਖ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਿਥੇ ਹਨ
ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਪੁਛਿਆ ਆਇਣ ਤੇ ਸ਼ਿਗਰ ਸਾਰ ਤੇ ਗੋਲ
ਸਿੱਖ ਦੇ ਆ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਸੇਵਕਾਂ ਤੋਂ ਇਤ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਨਾਰੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਕੇ
ਪੁੱਛਣ ਲੱਗਾ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਮੈਂ ਇਕ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂ
ਆਪ ਗੁਰੂ ਤਾਂ ਨਾ ਹੋਵੋਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਅਕੀਦਾ ਹੈ ਇਸ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਬਿਨਾ ਨਹੀਂ ਮੈਂ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵਾਂਗਾ।
ਏਥੇ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਜੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਬਿਨਾ
ਜਾਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ।। ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਨੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਭਰਮੀ ਲੱਗਾ।
ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਇਹ ਜੈਸਾ ਕਰਦੇ ਇਨਾਮੀ ਇਹੋ ਜੇਹੀ
ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਮਝ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ਿਆਂ ਕਰਦੇ ਹੋਵੇਂਗੇ ਅਤੇ
ਸੀਤਾ ਜੀਤ ਦਾਸ ਦੀ ਹੋਵੇਗਾ।
[illegible] ਤਾਂ ਜੈਸਾ ਦੀਖਿਆ ਸਮਾਂ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ਾ ਹੈ।
ਜੈਸਾ ਦਾ ਜੇਹਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰਕੇ ਵੇਖੀ ਹੋਇਆ ਹੈ।
ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪ ਜੈਸਾ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਦਸਦੇ ਹਨ।
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਇਕ ਸਾਖੀ
ਆਮ ਕਰਕੇ ਹੈ।
ਜਲਦੀ ਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਨਕਾਣੇ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਹੋਏ
ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਸਤਿਗੁਰ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਇਕ ਅਰਜ਼
ਦੇਖਕੇ ਆਇਣ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਾਪ ਕਰੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਾਖ਼ਿਓਂ
ਸੇਵਾ ਪੰਜਾਂ ਜੀ ਅਤੇ ਕਈ ਕਈ ਦਿਨ ਰਾਤ ਹੈ ਸਨ।
ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੋ ਇਕ ਸਤਿਗੁਰੂ ੨-੨½ ਜੀਵ ਪੰਜਾ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਸਨ
ਤੇ ਜਤ ਪੰਗਤੀ ਤਾਂ ਆਪ ਸੰਗਤ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ~~ਆਪ ਸੰਗਤ~~ ਕਿ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਪਹਿਰਾ ਰਾਤੀ ਜਤ ਨੇ ਸੰਗਤ ਦੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਉਸ
ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸਾਹਿਬ ਤਾਂ ਤੇ ਕੀ ਸਕਦੇ
ਜਤ ਦੇਖੋਗੇ ਤੁਸਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਰ ਸਿਮਰਨੀ ਸਾਹਿਬ
ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਆਪ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ~~ਦੇਖ~~ ਸੁਣਾਏ ਪਾਈ
~~ਕਰ~~ ਤੋਂ ਪਿਆ ਜੀ ਵੇਲਾ ਦਾ ਇਹੋ ਦੇਖ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ

ਤਖਤ ਨੂੰ ਰਾਜਾ ਛੱਡ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਆਹਿ, ਮੀਰੇ ਪੂਰੇ ਕੁਟੀਆ ਸਾਹਿ [illegible]
ਸਤਿਗੁਰੂ [illegible]

ਗੁਰਸਾਈਂ ਦੀ ਤਰਫ਼

ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਨੂੰ ਜਦਿਆ ਜਦੋਂ ਸੰਗਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਦਿ
ਕੋਲ ਤੋਲਿਆ ਜੇ ਸਤ ਵਚਨ ਜੇ। ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਇਤ-
ਕਰਵਾਇਆ ਤਬ ਰਾਜਾ ਕਰਵਾਇਆ ਤੇਸਰ ਸਤਿਗੁਰੂ
ਦੇ ਮਹਿਲ ਰਾਜਾ ਜੋਗਾ ਜੀ ਨੂੰ ਸੋਭਾ ਤਰਦਿਆ ਉਤਾਰਦੇ
ਤਰ ਦੀ ਗਾਗਰ ਦੁਧ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਰਾਜਾ ਕਰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਪਗ
ਉਤੇ ਦੇ ਕੇ ਸੰਗਤ ਨੇ ਦੁਖ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪਾਪ ਪ੍ਰਤਾ ਜੀ ਨੂੰ
ਇਤਨਾ ਕਹਿ [illegible] ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਨਾ ਕਰੀ
ਉਸੇ ਪਤ੍ਰ ਦੇ [illegible] ਰਾਜਾ ਦੀ ਪ੍ਰਜਾ ਦੇ
ਤਰਤੇ ਸੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਸਾਧ ਸਮਾਧੀ ਰਖੀ ਸਾਧ ਸੰਗ
ਦੇ ਤਨ ਦੇ ਕੇ ਤਨ ਸੰਗ ਗੱਲ ਕੇ [illegible] ਸਾਥੋਂ ਦੇਣ ਜੀ ਗੁਰੂ
ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਦੇ ਤਨ ਦੇ ਦੇਣ ਗੋਣ ਸਤਿਗੁਰੂ [illegible]
ਕਰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਾਇਆ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਮੁਖ ਮੋੜ ਲਿਆ
ਜਾਦੀ ਤਾਂ ਰਾਜਾ ਜੋਗਾ ਜੀ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ [illegible]
ਤੇਰੇ ਜੇਹਾ ਕੋ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਰਾਜਾ ਦੀ ਆਦੀ ਸਾਂਝ ਦੇ ਅਤੇ ਨੂੰ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਤੇ ਭਾਈਆਂ ਦੇ ਤਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕਰੋ।
ਕਰ ਸੰਗਤ ਦੇਸ਼ਾ ਤੇ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਸਭ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਨੂੰ [illegible]
ਜਾ ਰਹਿਣਾ ਉਤੇ ਤਾਂ ਦੀਆ ਸਾਹਿਬ ਸੰਗਤ ਦੇਸ਼ਾ [illegible]
ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੇ ਮੁਖਾ ਸੇਵਕ (ਅਧਿਕਾਰ) ਦੇ ਰਹ ਤੇਰ
ਇਤੇ ਰਾਜਾ ਜੋਗਾ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਅਧਿਕਾਰ ਸਤਿਗੁਰੂ
ਸਹਿਤ ਕਰੋ, ਸਾਧ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੰਗਤ ਦੇ ਸਾਥ ਤੇ ਤੋਰ ਦਿੱਤੇ।

ਤਿਨ ਰਾਜ ਵਿਚ ਮੁਖਾ ਸੇਵਕ ਤਾਰਾ ਸੰਗਤ

ਤਾਂ ਵਿਚ ਸਾਧ ਸਾਧਨ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਮੁਖਾ ਸੇਵਕ ਵਿਚ
ਇਨਸਾਫ ਕਰਨ ਤੇ ਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਕੇ ਦੇ ਇਸ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੋਈ ਰਹਿੰਦੇ
ਹਨ ਕਰਦੇ ਕਰਦੇ ਇਨਸਾਫ ਕਰਦਾ ਤੇ ਕਈ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ
ਕੇ ਸਾਧ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਿਬ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੇਹਾ ਕੋਈ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ
[illegible] ਰਾਜੀ ਪਾਤਾ ਜਾਂਦੇ ਜੇ।

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਤਾਗ [illegible] ਜੋੜ ਦੇ ਉਹਨੀ ਜੋੜ
ਇਕ ਸੇਵਕ ਘਾਟੋਂ ਜਾਪ ਸੰਗਤ ਇਕਸਾਰ ਕਰਨ ਲਗੀ।
ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਗਲੀ ਲਈ [illegible] ਇਕਸਾਰ ਕਰ
ਕੇ ਸੰਗਤ ਨਾਮ ਦੇਵਣ ਲਗ ਪਈ ਸਨ ਅਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਗਲੀ [illegible] ਕਰ ਗਏ। [illegible]
ਕਰ ਦੇਖਿਆਂ ਸਾਹਿਬ ਪਾਸ ਪਹੁੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਸਾਹਿਬ
ਤੇ ਸੀ ਜਦ ਕੇਵਲ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਪੰਥ ਗਏ। ਪੁੱਛਿਆ ਬਾਬਾ
ਜੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਗਲੀ ਤਕ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਸੀ ਆਏ ਤਾਂ
ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਗਲ ਸੁਣੀ ਸੋਚ ਕੇ [illegible] ਸੰਗਤ [illegible]
ਤੋਂ [illegible] ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ
ਉਥੇ ਗਏ ਸਨ। ਤਾਂ [illegible]
[illegible]
[illegible] ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ [illegible]
ਦੇਖਿਆ ਦੀ ਗਲੀ [illegible] ਆਏ ਤਾਂ ਉਥੇ ਜਾਪ [illegible]
[illegible] ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ
ਸਨ [illegible] — ਸੰਗਤ [illegible]
[illegible] ਉਥੇ ਰਖ ਦੇ।
ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ [illegible] ਸੰਗਤ ਦੇ [illegible] ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ
ਤੇ [illegible] ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ [illegible]
ਆਏ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਦੇ [illegible] ਅਤੇ ਇਹ [illegible]
[illegible] ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ [illegible] ਦੇ ਵਿਚ [illegible]
ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਨੂੰ [illegible]
[illegible] ਤਾਂ ਸੋਢੀ ਸੰਗਤ ਦਾ [illegible]
[illegible] ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੇ [illegible]
(ਅਤੇ [illegible]) [illegible]

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਗੀਤ ~~ਐਸੀ~~ ਤੁਝ ਬਿਨ ਕਵਣ ਕਰੇ ਸਾਡੀ ਜੇਹੇ ਦਾਸ ਜੀ ॥

॥ ਐਸੀ ਲਾਲ ਤੁਝ ਬਿਨ ਕਉਨ ਕਰੈ ॥

ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ ਗੁਸਈਆ ਮੇਰਾ ਮਾਥੈ ਛਤ੍ਰ ਧਰੈ ॥

ਜਾ ਕੀ ਛੋਤਿ ਜਗਤ ਕਉ ਲਾਗੈ ਤਾ ਪਰ ਤੁਹੀ ਢਰੈ ॥

ਨੀਚਹ ਊਚ ਕਰੈ ਮੇਰਾ ਗੋਬਿੰਦ ਕਾਹੂ ਤੇ ਨ ਡਰੈ ॥

ਤੋੜ

॥ ਜਗਤ ਸਾਗਰ ਜੋ ਡੂਬਤ ਆਏ ਕੇਵਟ ਰਾਹਿ ਨ ਜਾਣੈ ॥

ਪਾਪਨ ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਨ ਉਬਰੇ, ਉਬਰ ਤੇਹਿ ਨ ਪਾਣੈ ॥

ਕਮਤੇ ਸਰ ਕੇਰ ਸਰਤੇ ਦੂਰਾ, ਦੂਖ ਤੇ ਸੋਰ ਕਰਾਏ ॥

ਧਰਤੀ ਤੇ ਆਕਾਸ਼ ਚੜਾਏ, ਚੜ੍ਹੇ ਆਕਾਸ਼ ਗਿਰਾਏ ॥

ਭੇਖਧਾਰੀ ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਾਂਦਾ, ਰਾਜਾ ਤੇ ਭੇਖਧਾਰੀ ॥

ਮਹਾਂ ਮੂਰਖ ਤੇ ਪੰਡਿਤ ਕਰਦੇ ਪੰਡਿਤ ਤੇ ਮੁਗਧਾਰੀ ॥

ਸਤਿਕਾਰ ਯੋਗ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਦੇ ਕੇ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ॥ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀ ਆਪਣੀ ਦੇ [illegible] ਤੇਰ ਸਹੀ ਹੈ ਨੀਚਹੁ ਊਚ ਕਰੈ ਮੇਰਾ ਗੋਬਿੰਦ ਕਾਹੂ ਤੇ ਨ ਡਰੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਦੇਖੋ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਧ ਜੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਖੁਆਜਾ ਜੀ ਦਾ ਇਕ ਪਰਿਵਾਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਰੀਬੀ ਤੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਦੇ [illegible] ਦਿੱਤਾ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਸਾਰਾ ਦੀ ਮੁੱਲ ਦੀ ਕਰੀ [illegible] ਕਈ ਰੰਕ ਤੇ ਰਾਜੇ ਬਣ ਗਏ ਤੇ ਕਈ ਦੀ ਕਰੀ ਕਿਰਿਆ।

ਕਬਿੱਤ:- ਕਈ ਰੰਕ ਤੇ ਰਾਜੇ ਕੀਤਿਆਂ ਜਿਨ ਕਿਹੀ ਦਾ,

ਲੱਖੇ ਦੇ ਕੇ ਨੌਰ ਸਜਾਏ ਰਗੇ ॥

ਤ੍ਰੇਖ ਪੁੱਛ ਦੇ ਦਾਗਾਂ ਕਿ ਨਜ਼ਰੀ ਹੈ,

ਜੇਰੇ ਫੂਲ ਗੁਲਾਬ ਸੁਗੰਧਾਂ ਦੇ ਰੰਗੇ ॥

ਲੱਖ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਦੇ ਜਾਗੋ,
ਵਿਛੜ ਵਿਚਰ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਪਾਹੂ ਰਹੇਗੀ ॥
ਦਸ਼ਾ ਵੇਖ ਸੁਦਾਮੇ ਦੀ ਇਸਤਰੀ ਦੀ,
ਤੈਨੂੰ ਸਖੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਸਾਹ ਲਗੇ ॥
[illegible]
ਸੁਦਾਮੇ ਦੀ ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਕਿਹਾ ਸਤਗੁਰ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਕਿਵੇਂ ਤੂੰ ਵਿਚ [illegible]
ਹੋ ਤਾਂ ਸੁਦਾਮੇ ਕਿਹਾ ਤੂੰ ਕਿਉਂ ਘਾਬਰਦੀ ਹੈਂ ਉਹ ਭਗਵਾਨ ਦੇ
ਗਰੀਬੀ ਤੋਂ ਤੰਗ ਕਰਕੇ ਇਹ ਦੀਆਂ ਤਰਫ ਦੇਖੀ ਦੇ [illegible]
ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੇਗਾ ।
ਕੀਤਾ – ਤੂੰ ਕਿਤਾ ਦਾ ਕਰ ਕੀਹ ਦੇਖੀ ਤੈਨੂੰ ਰੱਬ ਪਹੁੰਚਾਏਗਾ ॥
[illegible]
ਪਰ ਕਦੇ ਕਦੇ ਸੁਦਾਮਾ ਆਪਣੀ ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਰੇ ਕਿ
ਕਿਤਨਾ ਦੁਖਾਵਾਂ ਪਈ ਵਿਚਰ ਭਗਵਾਨ ਤੋਂ ਉਹ ਜੋਗ ਪਰਬਤ
ਦਾ [illegible] ਤੇ ਸਦੋਂ ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਹੱਦ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਇਕ ਦਿਨ ਇਸਤਰੀ
ਦੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਤੇ ਸੁਦਾਮੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਦੋਂ ਜੀ ਇਹ ਦੇਖ ਤੁਸੀਂ
ਆਪਣੇ ਮਿੱਤ੍ਰ ਦੁਆਰਕਾ ਪਤੀ ਪਾਸ ਜਾਓ ਤਾਂ ਸਹੀ ਤੁਸਾਂ ਦੇ [illegible]
ਦੁਖੜਾ ਰੋਇਆ ਕਰੋ ।
ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ
ਬਿਪ ਸੁਦਾਮਾ ਦਾਲਦੀ, ਬਾਲ ਸਖਾਈ ਮਿਤ੍ਰ ਸਦਾਏ ॥
ਲਾਗੂ ਹੋਈ ਬਾਹਮਣੀ ਮਿਲ ਜਗਦੀਸ਼ ਦਲਿਦ੍ਰ ਗਵਾਏ ॥
ਲਿਖਦੇ ਹਨ :-
ਕੀਤਾ ਕੋਈ ਕੋਈ ਦਾ ਮਿਤ੍ਰ ਸੀ ਤੇਰਾ, ਜੋ ਮਿਲ [illegible] ਹੈ ।

ਪਰ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਅਠ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਗ [illegible]
ਦੇਸ਼ਭਗਤਾਂ ਦਾ ਕਾਫ਼ਲਾ ਪੁਰਾਣੀ ਗਲੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਸੀਹੇ
ਕਰਕੇ ਸੰਤਰੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੇਵਲ ਸਿਰਦਾਰੀ ਨੂੰ ਕਰ [illegible]
ਦੇ ਜਾ ॥ ਪਰ ਇਨਸਾਨੀ ਦੇ ਪਾਰ ਪਾਰਤੋਲ ਕਰਦੇ ਤੇ ਫਿਰ ਫਿਰ
ਸਮਾਜ ~~[illegible]~~ ਕਰ ਸਕੀ ਜੀਵ ਜਿਨਾਂ ਅੰਤ ਕਰਿਦਾ ਸੀ ॥ ਜੋ ਚਰ
ਤਾਂ ਅੰਦਰ ਜਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਗਲਤ ਤੇ । ~~[illegible]~~ ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੀ :-

ਤਨ ਮਨ ਕੁਰਬਾਨ ਤੇ ਮੈਂ ਚਲਾ ਜਾਵਾਂ,
ਐਪਰ ਆਣ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਗਵਾਵਣੀ ਨਹੀਂ ॥
ਖੂਨੀ ਤਾਰ ਨੂੰ ਦੇਗ ॥ ਵੇ ਕਰਨਾ ਜਾ,
ਕੈਦੀ ਆਪ ਜਾ ਕੇ ~~[illegible]~~ ਆਂਗ ਆਵਣੀ ਨਹੀਂ ॥

ਇਨਸਾਨੀ ਦੇ ਕਿਸ ਕਰੇ ਕਾਰਨ ਤਾਂ ਸਨੀ, ਪਰ ਮੈਂ ਆਪਣੀ
ਸਮਝਦੇ ਕਾਈ । ਤਾਂ ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਿਚ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਦੇਵੇ ਜੋਰਾਂ
ਦੀਆਂ ਕਰੀਆਂ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਲੈਣੀ ਦੀਰ ਪਏ ਪਾਰ ਇਹੋਜਿਹਾ
ਤੇਰ ਇਹਨਾਂ ~~[illegible]~~ ਆਦਮੀਆਂ ਤੁਰ ਗਿਆ
ਭਾਈ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਜਨ :-
ਸਿਆਣਾ ਮਿਹਨਤੀ ਗਈਆਂ ਵਿਚ ਕਰ ਸਕੀਏ ਕਦੇ ਲਿਖਦੇ
ਤੇਰੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦਸੀਆਂ ਕਰਦੇ ਕਿ ਤਸ਼ੱਦਦ ਨੂੰ ਇਨਸਾਨੀਅਤ
ਜਾ ਵੇਲੇ ਲਿਖਦੇ ਜਾ ਜੀਨੂੰ ਪਛਾਣੇ ਜਾ ਦੀ ਕਿ ਸੀ ।
ਆਪਣੇ ਨੂੰ :- ਪਤੀਤਾ ਦਰਬ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਸ ਦੁਆਰ
ਪਵੇਗਾ ਸਾਹਿਬ ॥
~~[illegible]~~ ਦੂਰੋਂ ਦਰਬਾਰ ਦੇ ਅੱਗੇ ਪਹਿਲੇ ਦਰਬਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ~~[illegible]~~
ਕਿਸ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਗਾਂਹ ~~[illegible]~~ ਜੀ ਨੂੰ ਲਿਖਦਾ
ਪਰ ਪਹਿਲੇ ਦਰਬਾਰ ਦੇ ਕਿਸ, ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨੁਕਸਦੇਸ਼ ਦਪਦੇ
ਪਹਿਲੇ ਤੋਲਦੇ ਜਨ [illegible] ਕੁਝੀ ਤੇਰੇ ਪੈਰ ਨਹੀਂ ਪਰ ਜਾ [illegible]

ਇਸ ਦਾ ਸਰੂਪ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਤੇ ਕ੍ਰੋਧ ਰੱਖਾਂ ਤੇ ਮੋਹ ਕੀਨੀ ਤਦੀਰੁ
ਤੂੰ ਕੌਣ ਹੈਂ ਤਾਂ ਗੁਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਮੈਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ [illegible]
ਹਾਂ ਦਾਸ ਦਾਸ ਤੇਰੇ ਦੁਆਰੇ ਤੇ ਆਇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਸੁਤ
ਤਿਸ ਦੇ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਤੇ ਪੋਰ ਤੇ ਸਾਂ ।
ਗੁਰਾਂ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਮੇਰਾ ਗੁਰੂ ਤਾਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਨੂੰ
ਦੇ ਦੇ [illegible] ਵਿਚ ਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਮੋਹ ਗਵਾਲਾਂ ਤੁਸਾਂ ਨੂੰ [illegible] ਤੇ
ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ [illegible] ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ [illegible] ਵੀ [illegible]
~~[illegible]~~
ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਸੀਸ ਝੁਕਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਪੈਰੀਂ [illegible]
ਕੀਤੇ = ਮਹਾਰਾਜ ਦੁਆਰੇ ਤੇ [illegible] ਤੇ ਇਕ ਇਕਬਾਲ [illegible] ਆਖਿਆ
ਉਸਦੇ ਗਲ ਦੇ ਕਪੜੇ ਪਾਟੇ ਸੇ ਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨਾਮ ਜਪਾਇਆ ਹੈ

ਮਹਾਰਾਜ ॥

ਮੀਂਹ ਪੱਗਾ ਦਾ ਕੁੱਗਾ ਤਰਸੇ,
ਜਿਸ ਕੋਲ ਅਮਾਰ ਪਾਲੋ ਕੇ ਰੋਗਾਨਾ ॥
ਪੈਰੀ ਫਟੀਆਂ ਰਹੀ ਹੈ ਪੱਟੀ,
ਨਹੀਂ ਪਾਇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਇਹ ਆਦਿ ਨਿਆਰਾ ॥
ਦੁਆਰ ਖੜਾ ਹੈ ਦੁਸ਼ਟ ਦਮਨ ਇਤਿ,
ਦੇਖ ਗੱਠੇ ਕਿ ਗੁਪਾ ਅਭਿਮਾਨਾ ॥
ਪ੍ਰਤਾਪੀਕ ਦੈਆਲ ਦੇ ਧਾਮਾ,
ਜੇ ਨਾਉਂਤ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਸੁਣਾਨਾ ॥

ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ =
ਇਹ ਪੱਗ ਫੈਂਚੀ ਨਹੀਂ ਪੈਰੀਂ ~~[illegible]~~ ਨਹੀਂ ਜੁੱਤੀ
ਮੈਨੂੰ ਨਕਾਰ ਮੁਸ਼ਕਲੀ ਉਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ॥
~~[illegible]~~
ਮੁਸ਼ਕਲ ਗਲ ਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਉਠ ਨੱਠੇ
ਕਰਿੰਦੇ ਕਦ ਸੰਭਲ ਦੁਹਾਈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ॥

ਜਿਥੇ ਅਸਾ ਮੁਰਦਾਨੇ ਨੂੰ ਪਾ ਸੁੱਟੀ ,
ਤੈਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇਖੈਣਾ ਤੇ ਤੁਲ ਗਏ ॥
ਕੀਰਤ ਗੋਪੀਆ ਨੈਂਸ ਮਾਂ ਕਰੀਤ ਸਾਰੇ ਅਸਾਹਿਬਾ,
ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਡਾ ਪਿਆਸ ਹੀ ਭੁਰਣਾਏ ॥

. ਗੀਤ :- ਗੁਰੂ ਜੀ ਠੇਠ ਕੇ ਸਿਖਿਆਸਣ ਆਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਾਰ ਮੁਰਦਾਨੇ ਨੂੰ
ਅਸਰ ਤੋਂ ਆਏ ~~ਕ~~ ਚਰਨ ਪੈਤੇ
ਤਰਵੰਡਕ ਤੋਂ ~~ਪੈ...~~, ਪੰਕ ਪੈਣੇ ਸਿਖਿਆਸਣ ਭ੍ਰਿਪਰ ਤੇਰੇ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ।

ਆਸਣ ਤੇ ਉਠ ਆਤੁਰ ਤੁਰਿ,
ਅਤਿ ਪ੍ਰੀਤ ਪੇਖ਼ਹਿਵੈ ਤੈਸੇ ਕਰਿ ਧਾਇਓ ॥
ਧਾਇ ਪਹੁੰਚ ਤਿਹ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ,
ਜਿਹ ਮਖਾਸ ਭਏ ਉਤ ਕੈਠ ਲਗਾਇਓ ।

ਅੱਤਰ ਵਿਚ ਤੈ ਆਏ ਮੁਰਦਾਨੇ ਦੇ ਚਰਨ ਪੈਤੇ ਅਤੇ ਗੀਤਿਆ ਦੇਰ
ਤੇਰੇ ਸਿੰਘ ਸਰ ਤੇ ਪੈਣਾਇਆ। ਚਰਨ ਪੈ ਕੇ ਇਨਾਂ ਆਗਾਜ
ਜੀਤੇ ਚਰਨਾਮ੍ਰਿਤ ਲਿਆ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਦਾ ਕੇ ਕਪੜੇ ਨਵੇਂ ਪੁਆਏ ਕੀਮਤੀ ਗੇਹਣੀ
ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਤ ਮੁਤੀਆਂ ਭਰ ਲਗ ਪਏ। ਫੇਰ
ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਜਿਆਦਾ ਕਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੀ ਕਥਾ ਸੁਣਾਈ ॥
ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾ ਮੁਸਲਿਮਾ ਉਸ ਦਿਨ ਪਾਰ ਕਰ ਸੋਏ ਸੰਸਾਰ
ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਾਸ ਦਿਵਿਆ ਸਿਖਦੇ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚੇ ਸੀ
ਇਹਨਾ ਦੀ ਦਾ ਅਤੇ ਮੁਰਦਾਨੇ ਦਾ ਪੋਤਰਾ ਜਿਆਦਾ ਸੀ ਕੇ ਦਸਤੂ ਆਏ
ਇਕੱਠਿਆਂ ਆਈ ਇਕ ਦਿਨ ਤੋਂ ਗਰ ਆਪ ਕੀਮਤੇ ਦਰਦ ਲੈਣ ਗਏ
ਸਿਆਣਾ ਮੀ ਝੂਠੇ ਕੇ ਤੇਰੀ ਤਰ੍ਹਾ ਦਗਾ ਰਾਗੀ ਪੈ ਕਦੇ ਮੁਰਦਾਨੇ ਨੂੰ ਉਸ
ਲਗੀ ਤਾਂ ਉਹ ਤੇਰੇ ਚਿਰੋਕਣ ਪੈ ਲਗਾ ਤਾਂ ਇਹਨਾ ਦੇ
ਕੇ. ਇਕ ਮੁਸਲਿਮਾ ਕੋ ਮਾ ਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਮੁਰਦਾਨੇ ਕਿਆ
ਜੀ ਅਤੇ ਦੇ ਉਨ ਧਾਰ ਕੋਈ ਦਸੇਰ ਹਨ ਤਕੇ ਮਰਤ

ਸੱਗਤਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰੀਆਂ ਚਾਹੁੰਦਿਆਂ ਪਰਚੇ
ਕੂੜ ਫੈਲਦਾ ਵੇਖ ਕੇ ਸਾਰੇ ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹਕੇ ਤਾਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ
ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਦੇ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਮੁਦਰਾਂ ਪ੍ਰਿਥਮ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ [illegible]
ਆ ਗਿਆ।

ਫੇਰ ਮੁਦਰਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਕੀ ਮੁਖ ਮੋੜ ਪੱਤੀ ਅਤੇ ਗਿਆ ਕਿ ਜੋ
ਦਾਸਿ ਤੁਝਕਾਰਦੀ ਨੇ ਕੀ ਕੇ ਲਿਆ ਤੇ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤਾ ਉਹ ਫੈਲ
ਦਾਸੀ ਪੰਡਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਤੋਂ ਸਭ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਉਹ ਪੰਡਤੀ ਨੂੰ
ਕੇ ਕਰਨੀ ਅਤੇ "ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਤੇਂਦੂਲ ਕਲਿਹਰ" ਇਸ ਫੇਰ ਮਗਰੋਂ
ਤੋਂ ਪਿਤਾ "ਰਾਗ ਪਰਾਗਸ" ਦੂਜਾ ਫੇਰ ਮਾਰਨ ਕਰੇ ਤਾਂ
ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਜਗ ਫੈਲਾਇਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ।

ਕੀ ਤੇਰਿਆਂ ਮੁੱਖ ਪੇਮੁੱਖ ਤੇ ਗੋਲ, ਵਿਸ਼ੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਫੈਲ ਵਿਚ ਦੂਜਾ ਕਾਰੇ
ਅਤੇ ਕਰਨੀ ਤਾਂ ਕੂੜ ਦੀ ਗੱਲ ਦੇਵੇ, ਤਿੰਨ ਵੇਲਾਂ ਦੀ ਮੰਦਰਾਂ ਦੀ ਦੁਖੀ ਕਾਰੇ
ਦੇਵੇ ਦਾਖਲੇ ਪ੍ਰਗਟੇ ਗੁਰਦਾਸੇ ਦਾ ਫੈਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖਣ ਨੂੰ
ਆਇਆ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਾਰੇ ਮਨੀਸ਼ ਵਿਚ ਫੈਲ ਫੇਰ ਮੁਦਰਾਂ ਕਰਦੇ
ਜੱਟ ਦਾ ~~[illegible]~~ ਤੇਰਿਆਂ ਤੇਰਿਆਂ ਕਾਰਜ ਮੇਰਾ ਆਪੂੰ ਦੇ ਮੋਢੇ ਤੇ
~~[illegible]~~ ਸ੍ਰੀ ਕੋਈ ਮਹਿਮ, ਅਕਲ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪਾਣੀ ਕਾਰ
ਕਰ, ਮਹਾਰਾਜ ~~[illegible]~~ ਅਤੇ ਕਰਮ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕਰਦੇ ਜਾਣ ਲਿਖਣ
ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਮੈਂ ਅਗੇ ਕਹਾਂ ਮੁਦਰਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਕੀ
ਮੁਖ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਾਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ।

ਏਸ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕੋਈ ~~[illegible]~~ ਕੁਝ ਕੋ ਫੈਲਕੇ
ਸੰਪਤਾ ਦਾਸੀ ਵਾਂ ਤੇ

ਸੰਘਣੀ ਤੇ ਤਿੰਨ ਤਾਂ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੁੜ ਫੈਲਣ ਦੇ ਪਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੇ,
~~[illegible]~~ ਸੰਘਣੀ ਫੇਰ ਆਏ ਮੁਕੇ
ਜਾਣੇ ਗੱਲ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਰਾਹ ਮੈਂਬਰ ਪਹੁੰਚ ਗਿਏ
ਪਤਾ ਲਿਆ ਪਿਓ ਮੁਦਰਾਂ ਨੂੰ ਫੈਲੀ ਪਰ ਨਾ ਰਹਿ।

ਤੁਰ ਗਿਆ ਯਾਰ 'ਅ' ਗੁਰਦਾਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੀਐ
ਗਾ :—

ਇਕ ਤੋਰ ਗੁਰਦਾਸ ਦੇ ਦੁਆਰਕਾਂ ਤੋਂ,
ਦਰ ਦਰੀਆ ਫਿਰਾਕੀਆਂ ਗਾਦੂ ਰੀਆਂ ॥
ਮੇਰਾ ਦੇਹ ਵਿਛੜਾ ਤਾਂ ਤੁਰ ਆਈਆਂ;
ਦੇਦੇ ਅਖੀਆਂ ਨੂਰ ਭਾਰਦਾਂ ਰੀਆਂ ॥

ਨੋਟ :- ਪੜ੍ਹਤ ਪਿਆਰ ਦਾ ਕਿਤੇ ਤਰਫ਼ ਪਾਈਏ, ਤੇਰੇ ਵਿਛੜਾਂ ਦੇ

ਤਾਂ ਫ਼ਿਰਾਕ ਜਦਾਗਰ ਦੀ ਆਖ਼ਿਆ,
ਤੇਰ ਆਖ਼ਿਰਮ ਲਿਤਰਾ ਜਾਰ ਤੇਰੇ
ਜੇਕਾਂ ਆਈਆਂ ਆਸਾਂ ਜਗਾਰ ਰੀਆਂ ॥
ਮੇਰਾ ਦਰਦੀਆਂ ਦੇ ਜਿਹ ਪਿਆਰ ਦੇਦਾ;
ਕੋਈ ਤੋਰ ਦੀ ਮੇਰਤਾ ਆਦੂ ਈਆਂ।

ਫ਼ਿਰਾਕ ਜਦਾਗਰ ਦੀ [illegible] ਪਿਆਰ ਜਾਰ [illegible]
ਤੇਰ ਵਿਛੜਿਆ [illegible] ਪਰ ਕਿਤਾ ਤੁਰ ਗਿਆ। [illegible]
ਗੁਰਦਾਸ [illegible] ਪਿਆਰ ਅਤੇ [illegible] ਵਿਰਾਗ [illegible]।
"[illegible] ਦੇ [illegible] ਪਕੜ [illegible], ਜੋ ਜੋ [illegible] (
[illegible], [illegible] ਜੋਤ
[illegible]
[illegible]। [illegible] ਗੁਰਦਾਸ [illegible]
ਅਤੇ [illegible]
[illegible]
ਮੁਰਾਦਿਆ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ਤੁਰਦਾ [illegible] ਅਤੇ ਵਿਰਾਗ [illegible] :—

ਕਾਰਣ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ, ਏਥੇ ਜੀ ਜੇਹੀ ਗਾਜ ਭੁਲੇਖਾ ॥

ਕਈ ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਜੋੜੇ ਬੈਠਾ ਹੈ,
ਕਈ ਸਮਝਾ ਸਾਧ ਪਿਆਰਾ ਹੈ ॥
ਕਈ ਸ਼ਬਦਾ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਚੰਗੀ ਖੇਤੀ,
ਪਿਛੇ ਦੇਖਦੀਆਂ ਸਭ ਜਾਰ ਹਾਏ।
ਗੁਰ ਭੇਟੀ ਸੁਆਦੋਂ ਸਮੀਰ ਸਮਝੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਦੇਵੇ ਪਹੁੰਚੇ
ਜਿਸ ਦੂਰੋਂ ਵੀ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਉਹ ਜਾਂ ਕੋਈ ਜੀ ਤੇਜਾਂ
ਕਿਹੜੇ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਦਾ ਸਭ ਪੜ੍ਹਿਆ ਤੇ ਇਸ ਸੁਣਦਾ ਹੈ
ਕਈ ਸਤਾ ਹਰੀ ਜੇਹੇ ਘੱਟ ਕਿਤੇ ਸਤੇ ਇਸਤਰੀ ਵਿੱਚ ਭਰਦੀ
ਤੇਰੀ ਸਮੀਰ ਤਰਸਾ ਤੁਰਦਾ ਉਹ ਸਭ ਦੇ ਬੋਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ
ਦੇਖੀਆਂ ਤਾਂ ਇਕ ਸਾਰਸੀ ਉਹ ਸਭ ਵਿਚੋਂ ਆਇਆ
ਸਤੇ ਸੁਣਦੇ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਕਿ ਤੇਰਾ ਇਸ ਸਭ ਦੀ
ਸਾਰਥਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਸਭ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦਾ ਤੇ ਨਵੇਂ ਰੂਪ
ਤੇ ਕਈ ਵੀਰ ਦਰਜ ਸਮੀਰ ਰਹੇ ਸਭ ਦੇ ਸੋਚ ਕਿਆ ਤਾਂ
ਸੁਣਦੇ ਦਾ ਇਸਤਰੀ ਸਾਹਮਣੇ ਜੀ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇਖ ਕੇ ਤੇਰਾ
ਤੇ ਇਸ ਸਭ ਹਰੀ ਜੀਵਿਆ ਕਿ ਇਹ ਜੇਹੀ ਪਰਤਦੇ ਹੋ। ਉਹਦੇ ਦੇਵ
ਇਸਤਰੀ ਦੇਖਦਾ ਕਿਸ ਤੇਰਾ ਇਕ ਸਾਰਸੀ
ਨਾਲ ਪੀਕੇ ਸਭ ਆਇਆ ਸਾਹਸੀ ਰਸਾਈ ਦੇਵ ਦੇਵਤਾ ਤੇਰਾ
ਕਰਕੇ ਦੇਖ ਕਿਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਭੇਟ ਦਾ ਸੋਤਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ।
ਏਵੇ ਇਹ ਨੂੰ ਪਰਤੀ ਕੇ ਸਭ ਦੇਖਿਆ ਸਾਰੇ ਸੁਆਮੀ ਦੀ
ਸਤੇ ਸਾਰਾ ਗੁਰ ਸੁਣਾਏਆ। ਇਹ ਤੇਰਾ ਤਰਕਾਰ ਦੇ
ਬਾਰ ਪਰਤਿਆ ਦੇਖਿਆ ਦੇਰ ਕਰੀ ਕਰੀ।
~~[illegible]~~ ਬਾਰ ਪਰਤਿਆ
ਸਾਰ ਸੋਤਰ ਪੜ੍ਹਾਏ ॥
ਇਸ ਬਾਪੜੇ ਸਮਤਿ ਇਕੱਠ ਪਾਰ ਕਰੀ ਹੈ
ਤੇਰਾ ਕਿਸ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹੇ, ਕਹੀ ਜੇਹੇ ਤਾਰ ਦੀ

ਕਿਸੇ ਕਵੀ ਦੇ ਸ਼ਿਅਰ ਹੈ :—

3:- ਓਨ੍ਹਾਂ ਸਾਥਿਆਂ ਵੈਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ, ਕਾਇਮ ਰਖਦੇ ਨੇ ਬਾਰ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਦੇ ॥
ਜਿਸ ਤੇਗ ਤਲਵਾਰ ਨੂੰ ਸੁਖ ਮੰਗਿਆ, ਓਸੇ ਦਸਮੇਸ਼ ਦੱਸੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇ ॥
ਤੇਰੇ ਸਾਰਿਆਂ ਸੱਚਾ ਜੀ [illegible]ਆਂ ਦੇ, ਦੋਨੋ ਗੁਰ ਦੇ ਸ਼ੇਰਿਆਂ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਦੇ ॥
ਅੰਦਰ ਤੱਤ ਸਿਆਹੀਆਂ ਵੱਡ ਗਿਆ, ਵੈਨਾਂ ਜ਼ਿੰਦੀਆਂ ਨਾਲ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇ ॥

(*) ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਕਲਗੀਧਰ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ..

ਕੋਰਸ:- ਰੱਜ ਕੇ ਵੇਖ ਲੈਣ ਦੇ ਉੱਤੋਂ ਤਟ ਤੂੰ ਜ਼ੋਰ ਕਰਦੀ ਨੂੰ ॥

(i) ਸਾਡੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾ ਕੱਠਾ ਦਾ ਗਹਿਰਾ ॥ ਇੱਕ ਪੰਥ ਵਿਚ ਦਸੀ ਰਹਿਣਾ ॥
ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਕੀ ਤੋਂਚ ॥ ਪੁੱਤ ਦੇ ਸਰੂ ਸ਼ਹਾਦਤੀ ਨੂੰ ॥
ਰੱਜ ਕੇ ਵੇਖ — — — —

(ii) ਜੇ ਤੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਤੇ ਵੇਖ ਲਵਾਂ ॥ ਤਾਂ ਫਿਰ ਸਦੈਵ ਕਾਮ ਤੇ ਤੁਰਨਾ ॥
ਪਿਤਾ ਕੁਰਬਾਨੀ ਤੋਂ ਸਾਂਝਾ ॥ ਤੂੰ ਵੀ ਕਰ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੂੰ ॥
ਰੱਜ ਕੇ ਵੇਖ — — — —

(iii) ਜਿਹੜੇ ਕੁਰਬਾਨ ਦੇਸ਼ ਕੌਮ ਹੋਏ ॥ ਸਾਬਤ ਰੈਣੀ ਸ਼ਹਾਦਤੀਂ ਪਾਏ ॥
ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਸਮਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦੇ ॥ ਛੱਡਦੇ ਦੁਨੀਆਂ ਫਾਨੀ ਨੂੰ ॥
ਰੱਜ ਕੇ ਵੇਖ — — — —

(iv) ਸਾਰੇ ਇਕ ਪਿਆਰੇ ਕਰਦੇ ॥ ਜਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਕੌਮ ਲਈ ਮਰਦੇ ॥
ਸੂਰਮੇ ਸੀਸ ਤਲੀ ਤੇ ਧਰਦੇ ॥ ਛੱਡ ਕੇ ਪ੍ਰੀਤ ਜਿੰਦੜੀ ਨੂੰ ॥
ਰੱਜ ਕੇ ਵੇਖ
[illegible] ਇਕ ਜਗਤ ਵਿਚ ਸੀਸ ਦੇਤੇ

ਸਾਡਾ ਸਮਾਜ ਵੇਲੇ ਪੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਸਾਰ ਸੀ ਕੇ ਧਰਮ ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਰਹਿਣਗੇ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਨੌਤੀਆਂ [illegible] ਪੁੱਤ ਕਲਗੀਆਂ ਦੇ ਪੁੱਤ =
— ਦੇਖੋ ਧਰਤੇ ਬਾਲ ਦੇ ਬਾਲ ਜੋੜੇ, ਪੁੱਟ ਬਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੁੱਤਾ ॥
ਜੇ ਤਾਂ ਇਕ ਨਿਰਤਾਰ ਪਾਕਰ, ਜਿਸ ਆਪਣਾ [illegible] ਕਾਰ ਪੁੱਤਾ ॥
[illegible] ਪਾ ਕੇ, ਫਿਰ ਨੂਰਨਾ ਸਾਡੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਤਾ ॥

ਨੋਟ:- ਗਦਾ ਰਾਹ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਤੇ ਨਾਲ ਪਰਨੀ ਦੀਵਾਨ।
ਜੋ ਪਰਗਟ ਕਰਾਉਂਦੇ ਇਸ ਸੰਗਤ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਪਾਠ ਕਰਾਉਂਦੇ ਪ
ਪਰਗਾ ਸਤਿਕਾਰ ਐਸਾ ਨਾਮ ਸੰਗਤ ਜੀ ਸੋ ਰੱਖ ਕੇ ਕੋਈ
ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਂਸੰਗਤ ਕੀ ਸੰਸਾਰ ਤੇ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਮਨੁੱਖ ਨੇ [illegible] ਜਿਹਾ ਲਿਖਿਆ ਗਇਆ ਹੈ। ਦਾਤਾ, ਭਗਤ
ਪੁਰਾਣਾ ਇਤਿਹਾਸ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਕ ਪੂਰੇ
ਨੇਕ ਸਾਹਿਬ ਹਨ ਦਾਤਾ ਉਹ ਦਾਤਾ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣਾ ਸਭ ਕੁਝ
ਦੇਸ਼ ਪਰਗਟ ਕਰਕੇ ਦਾਨ ਕਰਦਿਤਾ ਅੱਜਕਲ ਉਹਨਾਂ ਦਾਤੀਆਂ ਨੂੰ
ਸਾਡੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਤੋਂ ਨਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪਰਗਟ ਵਾਰ
ਅਨਜਾਣੀਆਂ ਭਾਵ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ? ਉਹ ਪੰਥ ਦੇਸ਼,
ਧਰਮ, ਕੌਮ ਖਾਤਰ, ਸੱਭ ਕੁਝ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਗਏ ਹਨ ਇਹ ਤਾਂ
ਦੇਸ਼ ਇਹ ਪੂਰੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾ ਦਿੱਤਾ।

ਇਹਨਾਂ ਸਤਾਰ ਸਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ
ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੇ ਹਨ ਕੋਈ ਸਾਡੇ ਵਾਂਗੂੰ ਨਾਂ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ
ਬਾਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ 13 ਅਪ੍ਰੈਲ 1699 ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ
ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਚਲਾਈ ਗੁਰੂ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀ ਗੱਦੀ ਤੇ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਹੋਏ।
1756 ਨੂੰ ਦੁੱਰਾਨੀ ਦੇ [illegible] ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਠਹਿਰਾਇਆ
ਸਾਡਿਆਂ [illegible] ਜਾਣਕੇ [illegible] ਨੂੰ [illegible] ਇਕ ਨਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਆਈ ਨਵੀਂ ਇਕ ਠੋਰ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਤੋਂ ਹੀ ॥
ਨਵੀਂ ਰੋਸ਼ਨੀ ਜਗਾਏ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਲਵਾਰਾਂ ਤੇ ਹੀ ॥
ਜੀ ਕਾਂ ਪਰਚਾਈਆਂ ਨਾਲ ਤੂੰ ਤੀਰਾਂ ਸੁਣਾਈਆਂ ਪਈਆਂ ॥
ਹਰ ਸੁਣੀਏਤ ਨਾਲ ਜਨ ਜੱਗ ਜੱਗ ਦੇ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ॥

ਦੇਸ਼ ਤੇ ਅਜਿਹਾਂ ਤੀਰਾਂ ਅਤੇ ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਭਜਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਪੰਥ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ
ਸਿੱਖੀ ਪਗੜੀ ਬਾਣੇ ਅਤੇ ਸੁਸੱਜਤ ਹਥਿਆਰ [illegible]

ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਵਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਅਤੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ
ਜਗ੍ਹਾ ਕਰਦੀ ਕਰਕੇ ਪਏ ਮੁਗਲਾਂ ਨੂੰ 6 ਪੋਹ 1761 ਦੀ ਰਾਤ
ਨੂੰ ਤੁਰਕਾਂ ਦੀ ਝੂਠੀ ਸੌਂਹ ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਦਾ
ਕਿਲਾ ਖਾਲੀ ਕਰ ਦਿਤਾ ਅਨੰਦਪੁਰ ਤੇ ਕਿਰਤਪੁਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਿਰਸਾ
ਜੋ ਕਵਿਤਾ ਹੈ —

ਜਦੋਂ ਛੱਡ ਗਿਆ ਅਨੰਦਪੁਰ ਗੁਰੂ ਜੀ, ਅਜੇ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ ਸਰਸਾ ਨਦੀ ਕੰਢੇ।
ਤੇ ਪਿਛੋਂ ਆਣ ਪਏ ਮੁਗਲਾਂ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ, ਅੱਗੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਹੜ੍ਹ ਦੀ ਤੇਜ਼ ਧਾਰਾ॥
ਹੋਇਆ ਵੱਖ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਜੰਗ ਉਤੇ, ਕੋਈ ਪਾਣੀ ਦੀ ਧਾਰ ਵਿਚ ਰੁੜ੍ਹ ਗਏ॥
ਚਾਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ, ਅਸੀਂ ਪਹੁੰਚੇ ਸਾਡੇ ਫਕੀਰ ਚਲੇ॥
ਭੁੱਖਾ ਮਾਰਕੇ ਮਾਰੀ ਅਤੇ ਗੋਲੀ ਖਾ ਕੇ ਤੁਰ ਪਏ ਸਾਡੇ ਗੁਰਪੀਰ ਚੱਲੇ॥
ਮੇਰਾ ਲਹਿਣਾ ਲਿਖਿਆ ਅੰਦਰ ਜੋਗ, ਜੋ ਹੁਣ ਕਰਕੇ ਵਿਛੜੇ ਵਿਲਕਦੇ ਰਹੇ।
ਉਸ ਤਾਂ ਅਗਿਉਂ ਦਾ ਫੇਰ ਇਕਰਾਰ ਕਰ ਗਏ ਤੁਸੀਂ ਸਾਰ ਵਿਛੜੇ ਦਾ ਤੀਰ ਚਲੇ
ਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਣੀ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਅਤੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਨਾਲ ਚਲ ਪਿਆ
ਨਗਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਪਾਰ ਜਾਏ ਤਾਂ ਤੁਰਕੀ ਫੌਜਾਂ ਨੇ ਤੁਰਤ ਹਮਲਾ ਕਰ
ਦਿਤਾ। ਸਰਸਾ ਨਦੀ ਦੇ ਕੰਢੇ ਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਅਤੇ ਦੋ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬ
ਜ਼ਾਦੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਲੋਂ ਵਿਛੜ ਕੇ ਗੰਗੂ ਰਸੋਈਏ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਪਿੰਡ
ਖੇੜੀ ਚਲੇ ਗਏ। ਅਤੇ ਦੋ ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਲ
40 ਸਿੰਘਾਂ ਸਮੇਤ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀ
ਫੌਜ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ,
ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਗੜ੍ਹੀ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਕਵੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ:—
ਇਸ ਜੇ ਕੱਚੀ ਗੜ੍ਹੀ ਚਮਕੌਰ ਦੀ,
ਇਸ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਤੋਂ ਸਦਕੇ ਜਾਈਏ।
ਇਹਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਕੋਲੋਂ ਪਾਣੀ ਖੂਨ ਦੇ ਵਗਦੇ ਰਹੇ,
ਇਸ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਸਰਦੀ ਅਸਮਾਨ ਕਰ ਗਈ।

ਏਸੇ ਪਕੜਾ ਤ੍ਰਿਆਮਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹੋਣਾ ਏ,
ਹੋਣੇ ਨੇ ਮਾਰੇ ਨੀ ਦਮ ਬੰਬ ਫੈਰੀਆਂ ਦੀ ਛਾਣੀ ॥
ਗਿਣਤੀ ਦੀਹੇ ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਰਾ ~~[illegible]~~ ਦੇ ਮੁਗਾਰਤ ਦੇ,
ਸਰਾਂ ਜਿਹੜੇ ਏਥੇ ਪਾ ਕੇ ਖੂਨ ਦਾ ਪਾਣੀ ॥
ਏਥੇ ਦੇਣੇ ਦੇਣੇ ਤੇਰੇ ਇਸ਼ਕ ਦੇ ਟੈਟਿਆਂ ਦੇ,
ਦੇਰਸਾਂ ਮੌਤ ਦੇ ਮਜੀਤ ਦੱਤੇ ਕੇ ਗਣੀ।
ਫਿਰਿਆਂ ਜਾਣਾ ਏਂ ਏਥੇ ਨੂੰ ਨੂੰ ਸਿੰਘ ਜੁਝਾਰਦਾ,
ਹੱਥ ਲੰਮ ਜਿਹੜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਕੋ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਹੀ ॥
ਜਾਣੀ ਜਿੰਨਾਂ ਏਸੇ ਦਸ ਲੱਖ ਦੇ ਨਾਲ ਲੜਨਾ ਏ,
ਲੜੀਆਂ ਪਛੜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੱਥੇ ਗੁਰਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ॥
ਏਸ ਮਕਤਲ ਆਣੀ ਦੀਆਂ ਲੋਕੀ ਪੂਰਦੇ ਨੇ,
ਏਥੇ ਗੜ੍ਹੀ ਦੇ ਧਰਨਾ ਜੀਵਸ਼ਾਂ ਦੀ ਗਣੀ ॥

~~[illegible]~~ ਜਿੱਥੇ ਬਣੀ ਤੁਰਕਾਂ ਦੀ ਦਸ ਲੱਖ ਫੌਜ ਨੇ ਗੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਘੇਰਾ ਪਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਲੜਾਈ ਆਰੰਭ ਹੋ ਗਈ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ~~[illegible]~~ ਦੇ ਨਾਲ ~~[illegible]~~ ਦੇ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਯੁੱਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ [illegible] ਫੌਜੀਆਂ ਦੇ ਆਹੂ ਲਾਹ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਾਈ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ [illegible] ਨਾਲ [illegible] ਤੋਂ ਬਾਅਦ [illegible] ਆਗਿਆ ਮਾਗੀ। ਅਜੀਤ [illegible] ਦੀ [illegible] ਵੈਰੀਆਂ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਆਪਣੇ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖ ਰਹੇ ਸਨ।

ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਅੱਖੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼, ਪਿਆਰੀ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਟੋਟੇ ਤਲਵਾਰਾਂ ~~ਚੜ੍ਹੀਆਂ~~ ~~ਟੁੱਟੇ ਤੇ ਲਾਸ਼ੀਆਂ ਨਹੀਂ ਮੁੜੀ, ਜਿਵੇਂ ਦੁਗਣੀ ਖੂਨ ਦੀ ਧਾਰ ਜਿੱਤ~~ ~~ਜਿਸ ਤਿੱਤਰ ਦੀ ਕਣੀ ਆਸਾਰ ਵਾਂਗੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿਰਨਾਂ ਹੋਈ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਜਿਵੇਂ~~ ~~ਡਿੱਠੀ ਜਾਂ ਜਿੱਤ ਅਜੀਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਉੱਤੇ, ਉਹਦੇ ਖੂਨ ਵਿਚ ਡੁੱਬੀ ਹੋਈ ਗਾਮ ਫ਼ਿਰਦੀਸ,~~

[illegible] ਦੀ [illegible], [illegible] ਵਿਚੋਂ [illegible]
[illegible] ਤਾਂਈਂ [illegible] ਨਾਲ [illegible]
[illegible] ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ [illegible]
[illegible] ਨੂੰ [illegible] ਕਿਤਾ [illegible]
[illegible] ਦੇ [illegible] ਸਿੰਘ ਦੇ [illegible]
[illegible] ਦੀ [illegible] ਨੂੰ [illegible]
[illegible] ਜਾ ਕੇ [illegible], [illegible] ਦੀ [illegible]
[illegible] ਦੀ [illegible], [illegible] ਦੇ [illegible]
[illegible] ਦੀ [illegible], [illegible] ਨੂੰ [illegible]
[illegible] ਦਾ [illegible]
[illegible] ਦੀਆਂ [illegible] ਦੇ, [illegible] ਦਾ [illegible] ਦੇ [illegible]
[illegible] ਕੇ, [illegible] ਦੀ [illegible] ।
[illegible] ਸਿੰਘ [illegible] ।
[illegible] ਨੂੰ [illegible] ਦੀ [illegible] ।। [illegible]
[illegible] ਦਾ [illegible] ਕੇ [illegible]
[illegible] ਦਾ [illegible] ਕੇ [illegible]
[illegible] ਦੇ [illegible]

[illegible] ਦਾ ਵੇਲਾ [illegible],
[illegible] ਦੀ [illegible] ਦੀ ।।
[illegible] ਦਾ [illegible] ਵਧੀ ਮਾਨ [illegible] ਸੀ,
[illegible] ਵਧੀ [illegible] ਦੀ [illegible] ਦੀ ।।
[illegible] ਨਦੀਏ ਕਿਨਾਰੇ ਤੇਰੇ [illegible] ਆਇਆ,
[illegible] ।।
[illegible] ਦਾ [illegible],
[illegible] ਦੀ ।।

ਸਹਿਜ ਕਰੀ ਪਾਰ ਹਰ ਕੇ

ਆਪ ਸੰਗਤ ਸ੍ਰੀ [illegible] ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਸਾਹਿਬ ਦੇ

[illegible] ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਆਪਣੇ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ [illegible]

[illegible] :-

ਉਤੋਂ [illegible] ਸ੍ਰੀ ਉਨ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਲਾਏ ॥

ਮਾਂ ਤੂੰ ਸਾਰੀ ਦੇਹ ਦੀ [illegible] ਪਾਏ ॥

[illegible] ਜਮਾਂਦਾਰ [illegible] ਜਾਏ ॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ [illegible] ਦੀ ਗੁੜਤੀ [illegible] ॥

ਦੇਸ਼ ਕੌਮ ਦੇ ਵਾਸਤੇ [illegible] ॥

ਪੁਰਜਾ ਪੁਰਜਾ ਕੱਟ ਮਰੇ [illegible] ॥

ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ [illegible] ਦੀ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

15

ਹੋਈ ਸੀ ਅਖੀਰ ਏਨਾਂ ਬਾਗੀਆਂ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾ
ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਕੋਵਨ ਦੇ
ਦਬਾਅ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਗੀਆਂ ਨਾਲ ਤੁਰਨ ਦੀ ਹੋਰ ਨ
ਫੁਰਸਤੀ ਤੋਂ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਗੀਆਂ
ਨੂੰ ਫੜ ਲਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਫਕੀਰ ਆਦਿ ਦੇ ~~ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਗੀਆਂ~~ ਮਾਰਿਆ
ਜਾਇਆਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਦੀ ਲੋੜੀ ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਬੈਠੇ ਫਕੀਰ ਆਦਿ ਦੇ ਮਾਰਿਆ
ਕਾਰ ਸੁੱਕਾ ਨੈਣ ਸਿੰਘ ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ ਖਤਰੀ ਕਿਹਾ ਪਰ ਦਰ
ਅਸਲ ਇਹ ਖੂਨਆਮ ਸੀ, ਜੋ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦਰੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ
ਕਿਤਾ ਕਿ ਸੱਚ ਦੇ ਵੱਡੇ ਲੀਡਰ ਦੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੀਂ ਹੋਏ।

ਅਖੀਰ 13 ਅਤੇ 1761 ਨੂੰ ਦੇਗਾ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਨੂੰ
ਕਤਲ ਕਰਦਿਤਾ ਬਾਗੀਆਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸੀ
ਦਿਵਾਰ ਵਿਚ ਚਿਣੇ ਗਏ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਪਰ ਅਸਲ ਵੇਲੇ ਦੇ
ਕੰਮ ਲਿਖਵਾਇਆਂ ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਇਸ
ਅਨੁਸਾਰ, ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਿ ਮਰਦਾਨਗੀ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ
ਦੇ ਵਿਯੋਗ ਵਿਚ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਨੇ ਠੰਢੇ ਬੁਰਜ ਤੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਣ
ਦੇ ਸਰੀਰ ਛੱਡ ਦਿਤਾ।

ਜਦ ਸੰਗਤ ਦੀ ਗੱਲ ਛੇਤੀ ਸੁਣਾਈਂ ਉਧਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਨੰਦਪੁਰ
ਤੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਗਏ ਕਰਕੇ ਚਮਕੌਰ ਅਤੇ ਇਥੇ ਲੋਹ ਗੜੀ ਨੂੰ ਘੇਰਕੇ
ਕੇ ਜਾਲਮ ਫੌਜਾਂ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲੈ ਕੇ ਭੇਜਿਆ ਜਿਸ
ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡਿਆਂ। ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਤੁਹਾਡਾ ਕਿਹਾ ਨੇ ਅਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਤੋਰ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਬਾਣੀ
ਦਾ ਪਾਠ ਪੂਰਿਆ ਅਤੇ ਕਿਤਾ ਇਹ ਅਸਥਾਨ ਦੀ ਯਾਦ
ਪਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਕੇ ਬੜਾ ਗਹਿ ਤੋਂ ਤੁਰੇ ਤੇ ਗਿਆ ਅਤੇ
ਕਹਿ ਲਗਾ ਆਗੇ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਣਸਨ ਕਰ ਸਤਿਗੁਰਾਂ
ਕਿਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਿਕਰ ਨਾ ~~ਕਰ~~ ਕਿਤਣੇ ਸੁਣਨ ਕਰਦੇ ਹਨ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਸ ਗੁਣਾ ਤਦਾ ਮਿਲੇਗਾ । ਜਗਤ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰੂ
ਦੇ ਬਿਨਾ ~~ਹੋਰ ਕਰਤਾਰ~~ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਤੇਰਾ ਸੱਚ ਸੱਚ
ਨਾਮ ਹੈ। ਸੁਣੋ ਦੋਹਰ.-

ਛੰਦ:- ਸਤਿਗੁਰ ਆਪ ਦੇ ਪਿਤਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ,
ਤੂੰ ਹੀ ਰਖਿਆ ਕਰਦਾ ਕਰਤਾਰ ਮੇਰਾ ।।
ਮੇਰੀ ਤੂੰਹੀ ਇਕੋ ਓਟ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋ ਗਈ,
ਪੱਲਾ ਤੇਰਾ ਫੜਿਆ ਸਾਡਾ ਕਰਤਾਰ ਮੇਰਾ ।।
ਜਿਥੇ ਤੇਰੀ ਸਾਜਨਤ ਨੇ ਜਾਕੇ ਤੈਨੂੰ,
ਤੈਨਾ ਤੇ ਗਿਆਨ ਕਰਨ ਦਾ ਭੇਦ ਮੇਰਾ ।।
ਪੰਜੇ ਪਾਏ ਨੇ ਦੋਖ ਮੈਂ ਸਾਜਦਾ ਹਾਂ,
ਸਮਾਂ ਤੇ ਬਿਨਾ ਆਣ ਪਰਦਾਰ ਮੇਰਾ ।।
ਖੁਦ ਲੋਗਾਂ ਦੇ ਜਿਨ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਤਰਾਂ ਦਾ,
ਲੈਂਦਾ ਪਿਆ ਅਣਜਾਣੀ ਦਾ ਭਿਖਾਰੀ ਹਾਂ ।।
ਤਿਵੇਂ ਮੇਰਾ ਵੀ ਲੇਖੇ ਸਰੀਰ ਲਗ ਜਾਵੇ,
ਜਿਥੇ ਦਾਤ ਕਰਤਾਰ ਨੇ ਮੰਗਦਾ ਹਾਂ ।।
ਚਹਿਰੇ ਦੇਖਦਾ ਕੋਈ ਸਾਗਰ ਨਹੀਂ ਜੀ,
ਤਾਂ ਹੀ ਪਿਤਾ ਦਾ ਸੱਚ ਜਾਗਿਆ ਹੈ ।।
ਗੁਜਰੀ ਮਾਤ ਗੁਜਰੀ, ਗੁਜਰੀ ਛੱਤ ਮੰਦਰ,
ਜਿਵੇਂ ਗੁਜਰਿਆ ਵਕਤ ਗੁਜਾਰਿਆ ਹੈ ।।
ਪੁਤਰ ਪੋਤਰੇ ਜਨ ਜਾਰ ਪੁਸਾਤਾਂ ਦੇ,
ਕੋਈ ਕੋਈ ਕਰਦੇ ਤਿਨ ਹੀ ਦਾਗਿਆ ਹੈ ।।
ਮੈਨੂੰ ਮਾਤ ਅਜਿਹਾ ਸਾਹ ਕਰੋ ਜਿਥੇ,
ਕਿਤਨਾ ਦਾਸ ਤਾਂ ਕਰਜ਼ ਉਤਾਰਿਆ ਹੈ ।।

16

ਅਸਾਂ ਭਾਵੇਂ ਕੀ ਸੀ ਮਿਜਾਜ਼ ਸਿਖਦੀ,

ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸਮਾਨ ਨੂੰ ਗਾਹਿਆ ਏ ॥

ਆਸ ਵਾਲਿਨ ਦੀ ਮੌਜੀ ਤੁਰਕੀਚ ਮੇਰੀ,

ਵੈਰਾਂ ਵੈਰਾਂ ਦਾ ਕੇਕਾ ਪਿਲਾਇਆ ਏ ॥

ਇਕ ਸੇਕਾ ਉਸਨੇ ਰਖਿਆ ਵਾਰ ਕਿਤਾ,

ਦੂਜਾ ਇਕ ਸਰੀਰ ਚਿਤਰਾਇਆ ਏ ॥

ਵੇਖਣ ਲਗ ਪਈ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਜਾਰ ਵੇਹੇ,

ਅਸਮਾਨਾ ਦੀਵਾ ਬਾਂਕੀਆਂ ਕਾਲਾਇਆ ਏ ॥

[illegible] ਸ੍ਰੀ ੧ ਸੇਠ ਸੰਮਤ 1767 ਨੂੰ ਪੰਜੈਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸਰ ਹੇਠ ਵੇਲੇ ਕੀਤਾ

ਅਤੇ ਨੂਪੋ ਦਲੀਰ ਪਾਰ ਨੂੰ ਜਾਇਆ।

ਨੋਟ:- ~~ਕਿਤੇ [illegible]~~

ਜਾਪ ਸੰਗਤ ਜੀ ਜੋ ਵੇਲ੍ਹਾਂ ਨੀ ਰਹਿੰਦੇ ਜਿਸਾ ਦਾ ਸਤਿਗੁਰ

ਜੋ ਜਾਣਦੇ [illegible]।

ਕਿਤੇ ਕੱਲ ਮਹਿੰਦੇ ਨੇ ਵਰਗ ਤੇ ਭਗਤ ਨੂੰ ਰਾਜ

ਪਿਆਰ ਸਹਿਜ ਤੇ ਦਰ ਤੇਰੇ ਵੇਖਿ,

[illegible]

ਗੁਰਸਿੱਖ [illegible] ਸੈਨਾਪਤੀ ਦਾ ਅਸੀਂ ਕਰ ਕੇ ਸਦਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੰਗਤ ਤੇ ਮੇਰੀ ਸਦਾਂ ਕਿਰ

ਪਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਕਰਕੇ ਤਿੰਨ ਤਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਜੀ ਆਰ ਤੇ ਸਦਾ ਕਿਰਦੇ ਹਨ।

ਸੰਤ — ਤਿੰਨ

ਟੇਰ:– ਭੇਦ ਕਿਸੇ ਨਾ ਪਾਇਆ ਰੱਬਾ ਤੇਰੀ ਕੁਦਰਤ ਦਾ.. —

1. ਰਾਜਾ ਸ੍ਰਮ ਮਿਤ ਨਹੀ ਜਾਨੀ ਤੇਰੀ ॥ ਤੇਰੇ ਸੰਤਨ ਕੀ ਹਉ ਚੇਰੀ ॥ ਰਹਾਉ
ਹਸਤੋ ਜਾਇ ਸੁ ਰੋਵਤ ਆਵੈ, ਰੋਵਤ ਜਾਇ ਸੁ ਹਸੈ ॥
ਬਸਤੋ ਹੋਇ ਹੋਇ ਸੋ ਊਜਰ, ਊਜਰ ਹੋਇ ਸੁ ਬਸੈ ॥
ਜਲ ਤੇ ਥਲ ਕਰ, ਥਲ ਤੇ ਕੂਆ, ਕੂਪ ਤੇ ਮੇਰ ਕਰਾਵੈ ॥
ਧਰਤੀ ਤੇ ਆਕਾਸ਼ ਚਢਾਵੈ, ਚੜੇ ਅਕਾਸ਼ ਗਿਰਾਵੈ ॥
ਭੇਖਾਰੀ ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਾਵੈ, ਰਾਜਾ ਤੇ ਭੇਖਾਰੀ ॥
ਖਲ ਮੂਰਖ ਤੇ ਪੰਡਿਤ ਕਰਿਬੋ, ਪੰਡਿਤ ਤੇ ਮੁਗਧਾਰੀ ॥
ਨਾਰੀ ਤੇ ਜੋ ਪੁਰਖ ਕਰਾਵੈ, ਪੁਰਖਨ ਤੇ ਜੋ ਨਾਰੀ ॥
ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਸਾਧੂ ਕੋ ਪ੍ਰੀਤਮ, ਤਿਸ ਮੂਰਤਿ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥

2. ਤਿਨ ਮੈਂ ਗਊ ਰੋਕ ਕੇ ਰਖਣੀ, ਗਊ ਰੋਕ ਕੇ ਰੋਕ [illegible] ॥
ਕੀਤੇ ਭਲੇ, ਭਲੇ ਸਮਝਾਏ, ਜਾਣ ਤਾਂ ਕੇ ਦਿਖਲਾਵੇ ॥

3. ਦਾਤਾ (ਰੱਬਾ) ਤੇਰੀਆਂ ਕੁਦਰਤਾਂ ਨਿਆਰੀਆਂ ਨੇ, ਕਿਤੇ ਗੁਲਸ਼ਨ ਤੇ ਕਿਤੇ ਉਜਾੜ ਕਿੱਤਾ
ਕਿਤੇ ਵਿੱਦਿਆ ਦੇ ਦਰ ਖੁਲਾਈ ਗਿਆ, ਕਿਤੇ ਮੂਰਖ ਇਕੋ ਉਹਦੀ ਮੂਰ ਕਿੱਤਾ ॥
ਕਿਤੇ ਜੋ ਘਰ ਕਾਂਵਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ ਚੁਗਾਏ, ਕਿਤੇ ਕਾਂ ਦੀ ਚੁੰਝ ਅੰਗੂਰ ਕਿੱਤਾ ॥
ਕਿਤੇ ਰੋਂਦੇ ਜਗਤ ਦੁਨੀਆਂ ਸਾਰੀ, ਕਿਤੇ ਕੁਝਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਿੱਤਾ ॥

4. ਦਾਤਾ ਜੇ ਤੇਰੀਆਂ ਕੁਦਰਤਾਂ ਨਿਆਰੀਆਂ ਨੇ, ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਨਹੀਂ ਸਿਆਣਿਆਂ ਨੂੰ
ਕਿਤੇ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਮੱਤ ਮਾਰ ਦੇਂਦੇ, ਰਾਜ ਸੌਂਪ ਦੇਵਣ ਉਹ ਨਿਆਣਿਆਂ ਨੂੰ
ਕਿਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਤੇ ਦਾਗ ਕਰੇ, ਅਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਧੋਪਗਾਹਿਆਂ ਨੂੰ ॥
ਅੱਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਝੀ [illegible] ਦੇਖੋ, ਪਈ [illegible] ਭੁੱਲਿਆਂ ਦਾ ਹਿਆਂ ਨੂੰ

ਪਰਮ ਸਤਿਕਾਰ ਯੋਗ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਕੇ ਰਹੋ [illegible] ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਪਰਤੀ [illegible] ਤੇ ਇਹ [illegible] ਗਾਹਿਆਂ [illegible] ਜੀਆਂ ਤੇ ਕੁਦਰਤਾਂ [illegible] ਕਰਦੀ, ਜਿਵੇਂ ਇਤਿਹਾਸ [illegible] ਪਿਆਰ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ [illegible] ਹੋਏ ਪੀੜ੍ਹ, [illegible] ਗੁਰੂ [illegible] ਜੀ ਇਸ ਨੂੰ ਦਾਸ [illegible]

17 [illegible] ਕਲਾ ਵਿਗ੍ਯਾਨ ਦੇ ਪੰਨੇ ਫੋਲ ਕੇ ਵੇਖੀਏ, [illegible] ਰਚਨਾਂ ਦੇ
ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ [illegible]
ਦੇ ਸੰਗੀਤ ਵਿਗ੍ਯਾਨ [illegible]
ਵਿਗ੍ਯਾਨ [illegible] ॥

ਕਹੂੰ [illegible] ॥
ਕਹੂੰ [illegible] ॥ ਕਹੂੰ [illegible] ॥
[illegible] ॥ [illegible]
[illegible] ॥ ਕਹੂੰ [illegible] ॥
ਕਹੂੰ [illegible] ॥
ਕਹੂੰ [illegible] ॥
ਕਹੂੰ [illegible] ॥

[illegible] ਗੁਰੂ ਜੀ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ਕਹੂੰ ਕਹੂੰ [illegible]
[illegible] ਕਹੂੰ ਕਹੂੰ [illegible]
[illegible]
[illegible] ॥
[illegible]
[illegible]
[illegible] ।
[illegible] ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ [illegible]
[illegible]

ਜਦ ਰਾਗ ਵਿਚ ਇਕ ਦਰੀ ਆਈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਰੀ [illegible] ਅਤੇ ਜਦ [illegible]
ਤੇ [illegible] ਜਦ ਇਕ ਉਹ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦ ਸਿੱਖ [illegible] ਦਾ ਨੂੰ
[illegible]
ਉਹਨਾਂ ਦੀ [illegible] ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਸਿੱਖ [illegible] ਹੈ। ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ
ਦੇ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਰੂਰਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ [illegible] ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ [illegible]
[illegible] ਹੈ, ਦਰੀ ਵਿਚ [illegible]
ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਦਰੀ ਦੇ [illegible]
[illegible] ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ [illegible]
[illegible]
[illegible] ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ
[illegible] !

ਸਤੋਂਜਾ ॥ ਸੋ ਕੇ ਦਸਮੇਸ਼ [illegible] ਸੀ,
ਪਾਰ [illegible] ਦਾ ॥
ਪੱਥ [illegible] ਦਾ [illegible] ਗਏ,
ਛੱਡ ਗਏ [illegible] ਦਾ ॥
[illegible] ਸੀ,
[illegible] ਦਾ ॥
[illegible] ਗੀ,
[illegible] ॥

18 ਤਰਦਿਆਂ ਤਰਦਿਆਂ ਨੈਣ ਏਦੇ ਥੱਕ ਗਏ ਨੇ,
ਕੈਦ ਵਿਚ ਬਾਗ ਆਇਆ ਸੱਤ ਬਰਸਾਤ ਦਾ ॥
ਬੇੜੀ ਉੱਤੇ ਚਾੜ੍ਹ ਸਾਨੂੰ ਦਸੀ ਉੱਤੋਂ ਪਾਰ ਲੈ,
ਆਜ਼ਾ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜਿਵੇਂ ਗੁਰ ਦੇ ਉਤਾਰਦਾ ॥
ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਬੇੜੀ ਫੜ ਪਰਤਣ ਤੇ ਜੋੜ ਦਿੱਤੀ,
ਰੱਜੇ ਅਸਮਾਨ ਏਨ ਸੁਣਾਈ ਤੋਂ ਪੁਕਾਰਦਾ ॥
← ਸਤਗੁਰੂ ਤੇ ਪਾਰ ਕਰ ਜਾਂਦਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇ,
ਦੇਂਦਾ ਸਾਰੀ ਤੇ ਮਲਾਹ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ॥

ਸਾਰਅੰਸ਼ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖਾਂ ਸਮੇਤ ਝਾੜੀ ਵਿਚ ਅਰਾਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਸੱਤ ਮਲਾਹ ਦੇ ਬੇੜੀ ਆਈ ਵਿਚ ਠਹਿਰ ਦਿੱਤੀ। ਮਲਾਹ ਬੇੜੀ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਇਹ ਪਾਰ ਲਈ ਉਨ ਪਾਰ ਲੈ ਜਾਣੀ ਹੈ ਆ ਰਹੇ ਕਰਾਰ ਦੀ ਵੇਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ। ਇਹ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਲਾਹ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅੱਖਾਂ [illegible] ਸਾਹਿਬਾਂ ਤੇ ਬਹਿਣ ਕਰੀ ਸਮਾਗਮ ਇਹ ਆਪਣੀ ਜਰੂਰਤ ਪਾਰ ਜਾਇਆ ਆਪਣਾ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰੂਪ ਦੇਖਣਾ। ਦਸਮੇਸ਼ ਤਾਂ ਇਹ ਨੂੰ ਨਦੀ ਵਿਚ ਲੱਗ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ [illegible] ਦੇ ਪਾਰ ਪਾਰ ਲੈ ਸਤਿਗੁਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਪਾਰ ਪਧਾਰਤ ॥ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਬੇੜੀ ਦੇ ਸਨ ਨਦੀ ਤਾਰੀ ਤੇ ਸਭ ਦੇਖ ਕਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਕਿ ਇਹ ਮਲਾਹ ਤਾਂ ਬਾਣੀ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਰੂਪ ਤੇ ਰੂਪ ਸੁਣਾਂ ਪਛਾਣ ਕਰ ਲਿਆ।

ਸਮਝੋ ਮਲਾਹ ਦੇ ਬੇੜੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਨੀ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਮੇਤ ਸਿੱਖ ਬੇੜੀ ਤੇ ਉੱਤਰ ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੇ ਮਲਾਹ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਦੇਹ
← ਬਖਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਮਲਾਹ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਸਤਿ ਕਹਿਦਾ ਹੈ, —
ਦੋਹਰਾ — ਦੀ ਲੇਤੋ ਅਨੂਠੇ ਮੈਂ ਨਾਤਗੁਰ ਤੇਰੀ ਜੋਤੀ ਇਹ ਸਾਰੇ ਜੈ ॥
ਸਾਰਅੰਸ਼ — ਸ੍ਰੀ ਮਲਾਹ ਦੀਆਂ ਕਿਰਪਾ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ [illegible]
ਦ. ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਆ ਗਏ ਸਤਿਗੁਰੂ ਤਰੀ ਇਹਨ ਲਈ

ਗੁਰੂ ਘਰ ਸਾਜ ਰਚ ਦਿਤਾ ਹੈ ॥

ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਾਰਤੀ ਰੂਪ ਹੈ — [illegible]

ਆਰੀ ਤੋਂ ਜਾਣੀ ਰਤੂ ਸੋਹਣ ਦਾ ਪਿਆਰੀ ਸਾਥ,
ਸੋਦਰੀ ਦੇ ਰਸ ਨਾਲ ਭਰੇ ਸੈ ਛਿਪਾਈਏ ॥
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਿਆਨੀ ਰੁਣਝੁਣ ਦੇ ਤਾਲ ਦੇ ਕੇ,
ਜਾ ਵਿਚ ਰੋਜ਼ ਇਨ ਸਹਜਾਂ ਸੇ ਭੁਲਾਈਏ ॥
ਪੰਥ ਦੀ ਆਸ ਸੋਹਣ ਪੰਥ ਦੀ ਜੋਤਿ ਜਗੇ,
ਦੇ ਕੇ ਸਤਗੁਰੀ ਜੋਤਿ ਆਸ ਨ ਭੁਲਾਈਏ ॥
ਜੇਠ ਘਾਟ ਆਣੇ ਤੋਰਿ ਪਾਰ ਦੀ ਉਤਾਰ ਸਾਥ,
ਤੇਰੇ ਘਾਟ ਆਉ ਜੋਤਿ ਪਾਰ ਦੀ ਉਤਾਰੀਏ ॥
ਤੇਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ —
ਮੈਂ ਸੋ ਸਤਗੁਰੀ ਗੁਰੂ ਆਖਦੇ ਸਤਗੁਰੀ ਭਾਈ,
ਪੰਥ ਸਾਜ ਦਾਨੀ ਤੇਰੇ ਚਰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਈਏ ॥
ਕੀਤਾ ਤੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਜਾਣੇ ਚਰਨਾਂ ਦਾ ਜੋਗ ਰਸ,
ਭੇਜ ਕੇ ਪੈਗੰਬਰ ਤੇਰੇ ਸਤਿਜੁਗ ਉਜਾਰੀਏ ॥
ਜੇਠੇ ਤੂੰ ਸਮੇਤ ਦੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤਾਂਈ ਪਾਰ ਕੀਤਾ,
ਅਸੀਂ ਤੇਰੇ ਵਿਚੀ ਤੁਸਾਂ ਪਾਰ ਦੀ ਉਤਾਰੀਏ ॥ [illegible]

ਜੋ ਨਾਮ ਸੰਗਤ ਦੀ ਇਹ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇ ਅਲੋਪ ਹੋਏ ਗਏ।

ਨਾਮਧਾਰੀ ਪੰਥ [illegible] ਤੁਰ ਗਏ ਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਾਹ [illegible]

(ਜਾਪ ਚਰਿਤ੍ਰ ਅਟੱਲ ਸਾਖਾ)

19 ੪

ਦੋਹਾ:- ਖਿਰਸਾ ਕਰੇ ਨ ਜਾਣ ਕਹਿਣਾ ਆਪਾਂ ਦਾ ।

ਆਈ ਮਤਿ ਜਤਿ ਸਤਿ ਹਰਿ ਜਤਿ ਸਤਿ ਜਾਪਾ ॥

ਚਰਨ ਗੁਰੂ ਕੇ ਪੂਜ ਕਹਿਣਾ ਜੋ ਕੀਰ ਗਾਂਠਗੀ ਪਾਂਧਾ ॥

ਇਨ ਪਾਜੂਤ ਸਿਖ ਅਤੂ ਪਿਤਾਜੀ ਭੋਇ ਜਨੀਅਤ ਪੇਠਾਯਾ ॥

ਇਹ ਪਜੂਯਾ ਸਰ ਪਦਨ ਸਾਹਿਬੋ ਇਕ ਜਾਪ ਚਰਿਤ੍ਰ ਅਟੱਲ ਸਾਖਾ ॥

ਖਿਰਸਾ ਕਰੇ ਦਾ ਅਰਥ ——

ਪਰਮ ਜਤਿਸਾਰ ਜੋਗ ਜਾਪ ਜੋਗ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤੁ ਗੁਰੂ ਦੇ ਦੋ ਪੰਨੇ

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ।

ਜਾਪ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਤੁਕ ਨਾਲ [illegible] ਇਹ ਪਜੂਯਾ ਸਰ

ਪਦਨ ਸਾਹਿਬੋ ਇਕ ਜਾਪ ਚਰਿਤ੍ਰ ਅਟੱਲ ਸਾਖਾ ॥ ਤਾਂ ਜਾਪ

ਜੀ ਜਿਤ ਦਾ ਚਰਨ ਅਟੱਲ ਤੋਰਨਾ [illegible]

ਜਾਪੁ ਦਾ [illegible] ਨੇ ਪਰਗਟ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਿੱਥੇ ਕਰੋ, ਤਾਂ

ਪਰਤ੍ਰਿਆਕਰੀ ਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ।

ਜਿਨ ਜਾਣ ਟੁਟਨੂ ਜੋ ਮਾਰੀ ਕਰ ਪਰਤ੍ਰਿਆਕਰੀ ਜਾਣੇ ॥

ਨੀਅਤ ਦਾਨ ਦੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਆਖਿਰਿ ਹਰਿ ਮਿਤੁ ਸੰਤ ਮਿਲੇ ॥

[illegible] ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਕੇ ਇਸ ਜੋ ਜਾਪ ਜਪੀਐ ਤੇ ਤਰ ਸਾਧੀਆਂ ਨੂੰ

[illegible] ਇਹ ਜੀਆਂ ਦੀ ਜਾਪੁ ਦੀ ਮਿਲਨ ਭੇਟ ਤਰੀਐ ॥

ਜਾਪੂ ਜੀ ਜਿਤ ਕੇਵਲ ਕਰਿਤੇ ਜਾਪਿਣ ਦਸਣ, ਜਾਣਾ ਫੇਰ

ਦਾਸ ਜੀ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਤ੍ਰੇਖਨੂੰ ਪਾਰਣ ਲਾਭ ਦਾਸਾ ਹੀ [illegible]

[illegible] ਹੀ ਹੈ ਇਸ ਤਾਂ ਪਾਰਕਰੇ ਕਰਨ ਕਾਰ ਹਨ ਜੋ ਦੇਣ

ਕਰੂਰੀ ਹਨ ਪਰ ਆ ਅਜਸੀ ਜਾਪ ਦੀ ਆਤਮਾ ਮਿਲਨ

ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪਰਕ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪੂਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ [illegible] ਮਿਲਕਦੀ ਆ ਤ੍ਰਿ ਦੇ ਹਨ ।

1. ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਤਾਰੇ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਨੇ ਲਗਤ ਵਿਚ,

ਏਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀਤ ਤੇ ਪਾਪਾਂ ਨੂੰ ਗਵਾਉਣੇ ਜੋਤ ॥

ਜਰ ਉਪਰਾਂਤ, ਜਥਾਏ ਬਾਹਰ ਨੂੰ ਸਿਧ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ, ਜੈਤੋ, 39
ਉਤਾਂ, ਨੂੰਹਰ, ਫਰੀਦ, ਜਗਰਾਓ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਹੀ ਹੈ।

ਸਿਰਲੱਥਾ ਅਕਾਲੀਆਂ ਜਮਾਤ ਇਕੱਠਾ ਧਾਰ ਕੇ ਤੇ,
ਉਹਦੀ ਜੋਤ ਬਾਬਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਾਇਆ ਜੈਤੋ ॥
ਭਾਵੇਂ ਕਰ ਜਰ ਭਾਵੇਂ ਕਰ ਅਪਮਾਨ ਕੋਈ,
ਫਿਰ ਵਿਚ ਜੋਸ਼ ਗਈ ਜੂਝ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਜੈਤੋ ॥
ਸਿਖੀ ਸਿੱਖੀ ਬੰਨੀ ਬੰਨ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਜੈਤੋ,
ਜਾਪੀਆਂ ਪਖੰਡੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਖ ਗਰ ਪਾਉਣ ਜੈਤੋ ॥

੨. ਜੈਤੋ ਦਾ ਸਿਦਕ ਤੋੜ ਤਕ ਨੂੰ ਕੇ ਵੇਖ ਕੇ,
ਧਾਕੇ ਤ ਜਗਤ ਸਭ ਰੋਗ ਜੋਗ ਦਸਦਾ ॥
ਜੈਤੋ ਕਰੇ ਉਪਕਾਰ ਚਾਲ ਚਲਤ ਪਿਆਰਿਆਂ ਕੀ,
ਦਰਾਂ ਪੱਗ ਪੱਗ ਬੇਅਦਬ ਜੇਤਲ ਦਾ ਫਰਸਤਾ ॥
ਤੇਗ ਜੋਰ ਟਾਲੇ ਜੈਤੋ ਜਾਲਿਮਾਂ ਨੂੰ ਸੀਧਾ ਜੈਤੋ,
ਜੈਤੋ ਕੇ ਜਿਗਰ ਤੇ ਰੋਗ ਤਾਂਗੀ ਵੈਦ ਫਸਦਾ ॥
ਜੈਤਨ ਕੀ ਜਮਾਨਾ ਆਪ ਸੁਣਦੇ ਨੇ ਜੈਤੋ ਕਰ,
ਜਗਿਆਸ ਨੇ ਅਸਾਧ ਚੋਰ ਪੈਰ ਵੀਰਤੀ ਦਸਦਾ ॥

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਕੀ ਪੰਗਤੀ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂ ਕਿ ਸਾਧ ਦਾ ਪਹਰ ਅਟਕ ਹੋਇਆ ਨੇ ਕੂਠਾ ਸੀ ਹੋਰ ਇਸ ਪਰਜਾਇ ਇਕ ਕਥਾ ਹੈ; ਆਪ ਕੀ ਜਾਗਾਣੇ ਮੁਣਾਰਾ ਜਾਂ –
ਅਨੂਠੀਆਂ ਦਾ ਪਰਗਾ ਗੁਰੂ ਜੂਨਾ ਪੰਗੀਪਰ ਕਿਸ ਪੋਰ ਆਈਪਰ ਅਤੇ ਕਰਾਮਾਤ ਕਿਸਿਆਂ ਤੋਂ ਕਿ ਜੂਨਾ ਨੂੰ ਪੁਰਾ ਫੇਰੋਂ ਹਰ ਆਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਤੂਰ ਪਗਾੜੂ ਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਦਾਰ ਗਲਾਂ ਤੇਲਿਆ ਕਰੀਆਂ ਜਾ ਪਰਕਿ ਪੁਰਾ ਕੇ ਆਪ ਦੀਆਂ ਉਗਲਾਂ ਸਭ ਕਿਰਤੀਆਂ ਤੋਈਆਂ ਸਰੀਰਾਂ ਦੀ ਜੂਨ ਨੂੰ ਲਿਤੀਆਂ ਜਨ।
ਇਹ ਜੂਨਾ ਪੰਗੀਪਰ ਇਕ ਦਿਨ ਗਈ ਵਿਚ ਏਥਿਆਂ ਕਾ ਸਿਰਾ ਹੈ ਇਕ ਆਈ ਕਿਸ ਦੇ ਅਰ ਕੋਈ ਪੁੱਛ ਰਹੀ ਸੀ ਉਸ ਦੇ ਜੂਨੇ ਨੂੰ ਕਿਸ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੂੰ ਹਰ ਕੋਈ ਪੁਰਾ ਸਭ ਗਲਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈਂ

੨੦ ਜਦ ਕੋਈ ਖੁਸ਼ ਹੋਕਰ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਉਨ ਦੇਵੇਂ ਜੋੜੇ ਦਾਨ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ
ਦਾਤ ਮੰਗੀ। ਜਦ ਸੂਆ ਖੁਸ਼ ਹੋਕਰ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ ਦੇ ਮਾਈ
ਦੋ ਜੋੜ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਉਨ ਦੇ
ਭੇਖਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਪੁੱਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸੂਆ ਦੇ ਆਖਿਆ ਜਾਵੇ
ਮਾਈ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮਾਈ ਜੀ ਤੇਰੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ
ਕੋਈ ਪੁੱਤਰ ਨਹੀਂਆਂ ਮਾਈ ਚਲੀ ਨਿਰਾਸ ਹੋ ਗਈ।

ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਦ ਇਕ ਦਿਨ ਇਕ ਫਕੀਰ ਗਲੀ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਿਆ
ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਇਕ ਰੋਟੀ ਦੇਵੇ ਉਸ ਨੂੰ
ਇਕ ਪੁੱਤਰ ਜਿਹੜਾ ਦੋ ਰੋਟੀਆਂ ਦੇਵੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਪੁੱਤਰ।
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪ ਸੰਗਤ ਦੀ ਸਮਝ ਲਈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ
ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਬਚਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸੰਤ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਫਿਰਤ ਪੂਰੇ ਭਗਤਾਂ ਦਾ ਹਾਲ ਸੁਣਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ
ਦੇ ਘਰ ਦਾਨ ਪੁੱਤਰ ਹੋਵੇ ਤੇ ਇਕ ਰੋਟੀ ਦੇਵੇ ਦੂਜਾਂ
ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਪੁੱਤਰ ਜੇ ਰੋਟੀਆਂ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਜਿੰਨਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਜੇ
ਰੋਟੀਆਂ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਪੁੱਤਰ ਤੇ ਉਨ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਚਾਰ
ਪੂਰੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਘੋਗੜੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸਾਂ ਫਕੀਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ
ਮਾਈ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਆਇਆ ਜੋ ਖੁਸ਼ੀ ਖੁਸ਼ ਦੇ ਆਪ ਕੋਈ ਪੁੱਤਰ ਤਾਂ
ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਪ ਕੋਈ ਫਲ ਵਿਚ ਕੀ ਹਰਜ ਹੈ ਮਾਈ ਦੇ
ਫਕੀਰ ਨੂੰ ਚਾਰ ਰੋਟੀਆਂ ਦੇ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਫਕੀਰ ਚਲਾ ਗਿਆ।

ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਤੇ ਬਾਦ ਆਪ ਸੰਗਤ ਉਨ ਮਾਈ ਦੇ ਘਰ
ਦੋ ਪੁੱਤਰ ਹੋਏ) ਇਕ ਦਿਨ ਉਨ ਕੋਲ ਸੂਆ ਪੰਗੀਆਲ
ਸ਼ਿਕਾਰ ਤੇ ਮਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਦੇ ਸੂਹਿਆ! ਤੂੰ ਹੀ ਝੂਠਾ
ਤੇ ਤੇਰਾ ਖੁਸ਼ ਦੀ ਝੂਠਾ। ਸੂਆ ਕੇਹੀ ਰਿਹਾ ਸਮਾਂ
ਮਾਈ ਜੋਗ ਖੁਸ਼ ਝੂਠਾ ਨਹੀਂ ਤੇ ਸਵਾਲ ਕੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਜਾਣੀ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰਖਿਆ ਜੀ ਕਿ ਤੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਖੁਦਾ ਦੇ ਪਾਸ ਬੇਨ-
ਤੀ ਕਰੀ ਤੇ ਆਪ ਫੇਰ ਮੇਰੇ ਦੇ ਪੁੱਤਰ।

ਮੂਸੇ ਨੇ [illegible] ਕਿ ਖੁਦਾ ਦੀ [illegible]
ਹੈ। ਅੱਜ [illegible] ਮੂਸਾ ਖੁਦਾ [illegible] ਤਾਂ [illegible] ਤਾਂ [illegible]
[illegible] ਜੀ ਪਰ ਅੱਜ [illegible] ਜਿਸ ਤੋਂ ਖੁਦਾ
ਨੂੰ [illegible] ਕਿ ਉਸ [illegible] ਦੇ [illegible]
ਵਿਚ [illegible] ਪੁੱਤਰ ਸੀ ਪਰ ਉਸ [illegible] ਦੇ ਪੁੱਤਰ [illegible]। ਤਾਂ ਖੁਦਾ
ਨੇ ਕਿਹਾ ਮੂਸਾ [illegible] ਜਿਸ ਦਾ [illegible] ਨੂੰ
[illegible] ਗਾ। [illegible] ਵਿਚ [illegible] ਤੇ [illegible]
[illegible] ਵਾਸਤੇ [illegible] ਦਾ [illegible] ਦੇ [illegible]। ਮੂਸਾ [illegible]
ਤੇ [illegible] ਦੇ [illegible], [illegible],
[illegible] ਕਿ ਖੁਦਾ ਨੂੰ [illegible] ਦੇ [illegible]
[illegible] ਖੁਦਾ ਵਾਸਤੇ [illegible]। ਪਰ [illegible] ਦਾ [illegible]
[illegible] ਖੁਦਾ ਨੂੰ [illegible] ਤਾਂ [illegible] ਦੇ [illegible]
[illegible] ਮੂਸਾ [illegible] ਜੀ ਤਾਂ ਫਿਰ
ਫਕੀਰ [illegible] ਦੇ [illegible], [illegible]
[illegible] ਦੀ [illegible] ਦਾ [illegible]
[illegible] ਫਕੀਰ [illegible] ਖੁਦਾ ਨੂੰ [illegible] ਦੇ [illegible]
[illegible] ਪਰ [illegible] ਦਾ [illegible]
[illegible]। ਤਾਂ ਫਕੀਰ ਨੇ ਕਿਹਾ [illegible]
[illegible] ਫਕੀਰ [illegible] ਦੇ [illegible] ਖੁਦਾ ਨੂੰ [illegible]
ਕਿ [illegible] ਦੇ [illegible] ਦੀ ਖੁਦਾ ਨੂੰ [illegible] ਤਾਂ [illegible]
[illegible]। [illegible] ਮੂਸਾ ਖੁਦਾ
[illegible] ਤਾਂ ਖੁਦਾ ਦੇ [illegible] ਵਿਚ [illegible]
ਹੈ ਤਾਂ ਮੂਸੇ ਨੇ [illegible]।

੨। ਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਵਿਚ ਸੂਝ ਇਹ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਕੀਰ ਤੇ ਸਿਖ ਸੇਵਕ
ਜਾਈ ਨੂੰ ਵੀ ਪੁੱਤਰ ਵਿਤੇ ਹਰ ਵੇਲੇ ਕੋਲ ਕ ਜਾਪੋ ਦਾ ਵਿਚ
ਜੋ ਚੋ ਰਹੀ ਕ ਸੇਵਾ ਸਰਬ ਤੇ ਮੌਕਰੀ ਤਿਨ ਜਾਈ ਦੇ ਭਾਗਾਂ
ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਪਤਾ ਰਹੀ ਸੀ । ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ
ਜੇਠੀ ਧਾਂਧੀ ਭਗਤ ਫਰੀਦ, ਧਾਧ ਭਗਤ ਨ ਛੂਟੈ ਜੇਹਿ ਪ
ਵੇਖ ਜੀਵੇ ਜੋਰਤ੍ਰਿ ਗਹਿ ਧਾਂਧੇ, ਤਉ ਫਿਰ ਜੋ ਧੈ ਸਵਾਲਾ
ਜੇ ਤਹਿ ।
ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਕ ਵਾਰੀ ਕਿਧਰੇ ਕਹਦੇ ਹੈ । ਜੇਤੂ ਹੋਰਾਂ ਜਾਪਾਂ ਦੀ ਸਵਾਲ
ਲਿਖਿਆ ਵੇਦ ਹੈ ਸੋਝ ਕਰਿਆ ਜਾਪਾਂ ਦਾ । ਤਿਤੇ ਕੱਢ ਦੁਸਰ
ਜਾਪ ਸੇਂਗਤ ਦੀ ਜੋ ਵੇਲੇ ਤੇ ਕਰਿ ਕੇ ਸਿਖਾਂ ਦਾ
ਸਾਰਥਕ ਹੈ । ਜਪਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ।

ਹਕੀਕਤ ਰਾਇ

([illegible] ਕਿਤਾਬ [illegible] ਹੈ
([illegible])

ਹੋਤ :- ਕਿਸੇ ਸੀਸ ਧਰਮ ਤੇ ਦੇਣ, ਦੁਖੀਆਂ ਤੇ ਜਾਨ ਹਾਰਦੇ ਹੈ (
ਇਹ ਉਹ ਆਦਰਸ਼ ਇਨਸਾਨ ਸਨ ਜੋ ਹੱਸ ਹੱਸ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ
ਹੋ ਗਿਆਂ ਪਰ [illegible] ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਨੁਸਾਰ [illegible])

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੇ ਵਕਤ [illegible] ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਰਾਜ [illegible] ਧਰਮ ਦਾ [illegible] ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਸਾਧ ਕੇ ਸੰਗਿ ਵਿਚ "ਸੰਤ ਧਰਮ" ਸਾਧੂ ਦੇ ਸੰਗ ਤੋਂ ਜੋ ਕਿ ਲਾਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸਤਿ ਧਰਮ ਹੈ ਧਰਮ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ [illegible], [illegible] ਜੋ ਸਤਿਕਾਰ [illegible] ਦੀ ਧਰਮ ਜਾਂ ਸਤਿਕਾਰ ਦਾ ~~[illegible]~~ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਤੋਂ ਉਸ ਵਿਚ [illegible] ਰਹਿ ਗਈ [illegible] ਦੀ [illegible] ਕਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੇ ਉਸ ਦੀ [illegible] ਕੁਰਬਾਨੀ [illegible] ਲਈ ਬਾਲਕ [illegible] ਦਾ [illegible] ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਰਮ ਤੋਂ ਜਾਨਾਂ ਕੁਰਬਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜੋ ਇਕ [illegible] ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸਿਆਲਕੋਟ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀ ਬਾਘ ਮੱਲ ਪੁਰੀ ਖੱਤਰੀ ਦੇ ਘਰ, ਮਾਤਾ ਗੌਰਾਂ ਦੇ ਉਦਰ ਤੋਂ ਸੰਮਤ 1781 ਵਿਚ ਇਕ ਬਾਲਕ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਹਕੀਕਤ ਰਾਇ ਰਖਿਆ, [illegible] ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਤਾਂ ਬਟਾਲਾ ਨਿਵਾਸੀ ਸਰਦਾਰ ਕਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਉੱਪਲ ਖੱਤਰੀ ਦੀ ਸਪੁੱਤਰੀ ਦੁਰਗਾ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ। [illegible] ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ [illegible] ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਰਸਮ ਅਨੁਸਾਰ ਫ਼ਾਰਸੀ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਮੌਲਵੀ ਦੇ ਮਦਰੱਸੇ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨੇ ਪਾ ਦਿਤਾ।

ਇਕ ਦਿਨ ਮਦਰਸੇ ਦੇ ਕੁਝ ਮੁਸਲਮਾਨ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਹਕੀਕਤ ਰਾਇ ਦੀ ਬਹਿਸ ਹੋ ਗਈ [illegible] ਦੇਵੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ [illegible] ਵਿਚ [illegible] ਕਰਕੇ ਇਸ ਤੇ ਹਕੀਕਤ ਰਾਇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ~~[illegible]~~ ਆਪਸ ਵਿਚ [illegible] ਪੈਗੰਬਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਟੀ [illegible]

22

ਫੌਜਾਂ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਇਸ ਕਰ ਆਏ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਕਿਹਾ ਠੀਕ ਹੋਵੇਗਾ॥

ਮੁਸਲਮਾਨੀ ਰਾਜ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਲੋਗ ਘਾਤ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਅਤੇ

ਜੌਹਰੀ ਤੋਂ ਦਾ ਸਰਾਰੀ ਰਾਣੀ ਜਿਨ ਤੋਂ ਦੁਰਤ ਦੀ ਰਖਵਾਲੀ ਨੂੰ ਇਹ

ਘਰ ਮਿਲਾਪ ਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਿਮਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਆਤਮ

ਲੋਗਾਂ ਤੋਂ ਰਵੀਕਤ ਗਹਿ ਦਾ ਚਰਨ ਕਮਲ ਕੇ ਸਫ਼ੈਰ ਦੇ ਨੂੰਆ

ਬੈਰ ਭੇਜਿਆ ਜਿਸ ਉਹਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ

ਪਰ ਉਹਨੇ ਆਪਣਾ ਧਰਮ ਛੱਡਣਾ ਨਾ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਇਸ ਪੁਰ

ਕਾਜੀ ਹੋਣੀ ਉਹਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। ਅਖੀਰ ਕਾਜੀ ਹੋਣੀ ਰਾਹ ਤ

ਸ਼ਹੀਦ ਰਵੀਕਤ ਗਹਿ ਦੀ ਜਾਨ ਲਿਤਾ ਅਤੇ ਇਸਨਤਾਂ ਰਵੀਕਤ ਗਹਿ

ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਇਕ ਇਕ ਰਵੀਕਤ ਦਾ ਘਾਪ ਆਖੇ ਪੇਟਾ ਸਰਦਾ ਆਰਕ ਜਾਂਦੀ॥

ਤੇਰੇ ਪੁਰ ਛੋਡੇ ਘਾਪ ਦੀ ਪਰਕੇ ਸੇਈ, ਕਿਨ ਘਰ ਦਾ ਦਾਸਾ ਗਾਹ ਜਾਂਦੀ॥

ਇਕੱਲੇ ਕੋਲੇ ਮੇਘਲੀ ਆਖੇ ਪਰਮਾਂ ਦੇ, ਜਾਂ ਦੇ ਅੱਗਾ ਦੇਕੇ ਨੂੰ ਲਾ ਜਾਂਦੀ॥

ਮੁੰਡਰ ਲੋਗਾਂ ਦੇ ਤੇਰੀ ਇਕਠਾ ਦਾ, ਦੀਪ ਆਪੀਆਂ ਦਾ ਤੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਜਾਂਦੀ॥

ਰੋਪਾ ਕਿਸੇ ਦੁਰਤੀ ਦਾ ਸਾਰ ਰੂਪ, ਜੋ ਲਿਆਰ ਕਿਤੇ ਤੁਸੇ ਸਾਡੇ ਏ

ਜਿਤੇ ਰਖਾਂ ਦੀ ਸਤਿਗੁਰੀ ਦਾਗੇ ਤੇਈ ਫਿਕੀ, ਉਹਨੂੰ ਰਖੇ ਕਿਤੇ ਇਧਰਾਂ ਪਾਏ ਏ

ਤੇਰਾਂ ਸਾਰ ਦੀ ਧਰਮੀ ਦੀ ਧਰਮ ਪਤਰੀ, ਵੇਕੇ ਆਖਾਂ ਦੀ ਸੇਤ ਪ੍ਰਭੂ ਗੀ ਜੀ॥

ਮੁਸੇ ਦਾਨ ਮੁਗਾਗ ਸੇਸ਼ੂ ਮਾਚਦੇ, ਤਕ ਭੁਰ ਪ੍ਰਕਤਿ [illegible] ਗੀ ਜੀ॥

ਛੁੱਟੇ ਦਾਲ ਦੀਆਂ ਚੂੜੀਆਂ ਸ਼ਾਹ ਦਾਤੇ, ਤੁਰੇ ਭੈਣ ਉਹ ਛੋੜ ਰਗਾ ਗੀ ਜੀ॥

ਸਤਿਗੁਰੀ ਕੈਸੇ ਸ਼ਾਰ ਵੇਰ, ਧਰਮੀ ਪਤੀ ਨੂੰ ਆਖ ਸੁਣਾ ਗੀ ਜੀ॥

ਰੀਕਦੀ ਗੀ ਜੀ! ਕਿਤੇ ਜੀਆਰ ਸੀ ਸਾਗਰ ਆਖੇ ਗਏ ਸੇਵੀ ਪੇਕੀ ਤੇ ਚਾਹਦਾ ਏ ਤੂੰ ਸਰਬ ਘੱਟੇ

ਰੱਬ ਦਾ ਵਾਸਤਾ ਈ ਕਰੀਂ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨਾ, ਪੇਧਜਾਤ ਸੇਨੂੰ ਚੌਰ ਘਾਤ ਘਟੇ ਏ॥

ਫ਼ਤੇਹ ਦਾ ਨੂੰਆ ਰਵੀਕਤ ਗਹਿ ਧਾਮ ਆਹਿਆ ਅਤੇ ਕੀਤਾ

ਰਤਾ॥ ਜੋ ਰਾਜੀ ਦੇ ਫਤੇਹ ਸਰਾਏ ਭੁਝ ਜਾਂਦੀ ਕਰ ਸਰਦਾ ਪਰ

ਕੇ ਤੈ ਦੀਰ ਕਖੂਰ ਕਰੇ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਦਸੀਆਂ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਰਾਮ

ਏ ਸਾਧਕ ਜਿਓਂ ਆਦਿ ਸੇ ਅੰਤ ਕੇ ਤੂੰ ਦੀਨ ਦਯਾਲਤਾ ਦੇਖੇਗਾ।
ਤੇਰੀ + ਰੋਟੀ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਜਿਸ ਕਦਰ ਤੂੰ ਮਜਬੂਰ ਹੋਤਾ ਜਾਏਗਾ।
ਔਰ ਦੁਨੀਆ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਕੀਕਤ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਿਆ ਹੈ :-
ਦੁਨੀਆ ਕੋ ਔਰ ਦੇ ਮੁਤਲਿਕ ਕਹ, ਫਕੀਰ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਸਾਥ ਮਜਬੂਰ ਹਾਂ ਮੈਂ,
ਮੈਨੂੰ ਤੇਰੀ ਰਹਿਮਤ ਤੇ ਤਰਸ ਆਏ, ਜੋ ਜੀਵੇ ਤਾਂ ਤੇਰਾ ਮਜਬੂਰ ਹਾਂ ਮੈਂ।।
ਰੋਟੀ, ਇਜ਼ਤ ਤੇ ਤੇਰੇ ਕਦਮਾਂ ਦੇ ਰਹ, ਕਰਮਾਂ ਪਏ ਤਾਂ ਪਏ ਮਜਬੂਰ ਹਾਂ ਮੈਂ।।
ਮੈਂ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸਭ ਸਮਾਜ ਪਰਦਾ, ਹਾਂ ਕੇ ਵੇਖੇ ਤਾਂ ਤੇਰਾ ਹਜ਼ੂਰ ਹਾਂ ਮੈਂ।।
ਜੇ ਕਦਰਦਾਨੀ ਜਾ ਰੋਟੀ ਤਾਂ ਦਾਨ ਦੇਦਾ, ਸਾਦਕ ਰੋਟੀ ਸਮੇਤ ਉਤਾਰਨੀ ਏ।
ਤੇਰਾ ਇਕਬਾਲ ਤਸਲੀਮ ਕਰ ਦਰਦਾ ਏ, ਤੇਰੀ ਸ਼ਾਨ ਕਰਾਰ ਦੇ ਸਾਰਨੀ ਏ।।
ਤਾਂ ਸਭੋਂ ਹਕੀਕਤ ਸਾਹਿ ਕੇ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ :-
ਮੁਹਤਾਜ ਨਹੀਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਮਜਬੂਰ ਹੂੰ।।
ਇਤਨਾ ਕਸੂਰ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਦਿਲ ਕਾ ਗਰੂਰ ਹੂੰ।।
ਤੇਰਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਕਸੂਰ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਸਭ ਕਰਮ।।
ਹਰ ਹੈ ਸਭ ਜੋ ਫੀਤਲੇ ਕਿਸੇ ਦੇਰ ਪਤਨ।।
ਕਰਕੇ ਦੇ ਫੀਤੇ ਇਨਸਾਨ ਸਭ ਇਸ ਦਰਬਾਰ ਮੇਂ ਆਏ।।
ਸਭ ਤਸਲੀਮ ਸ਼ਰਮ ਹੈ ਕੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਪਾਕ ਮੇਂ ਆਏ।।
ਸਭੋਂ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿਤਾ :-
ਸਭ ਖੀਰੀ ਕੇ ਸਾਥੀ ਕੀ ਕੁਰਬਾਨ ਸੋਹਬਤ ਕੇ,
ਏ ਇਤਬਾਰ ਕਸ ਦਿਲ ਮੇਂ ਕ ਜਿਸ ਕਾਏਗਾ ਹਕ ਕੇ।।
ਹਕੀਕਤ ਸਾਹਿ ਨੇ ਫਿਰ ਜਵਾਬ ਦੀ :-
ਖੁਦਾ ਹੀ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਕੌਣ ਜੋਸ਼ ਕੌਣ ਕਾਫਰ ਹੈ,
ਹਰ ਇਕ ਇਨਸਾਨ ਅਪਣੀ ਸਮਝ ਮੇਂ ਆਫਤਾਬ ਦੇ ਬਰਤਰ ਹੈ।।
ਹਰ ਇਕ ਕੇ ਅਪਣਾ ਦੀਨ ਔਰ ਮਜ਼ਹਬ ਪਿਆਰਾ ਹੈ।।
ਕਿਸੀ ਕਾ ਰੋਟੀ ਸਾਰੀ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕਾ ਰੋਟੀ ਸਹਾਰਾ ਹੈ।।
ਮੁਬਾਰਕ ਆਪ ਕੋ ਹੋਵੇ, ਮੁਹੱਬਤ ਦੀਨ ਅਪਣੇ ਕੀ।। ਮੁਝੇ ਅਪਣਾ ਧਰਮ
ਪਿਆਰਾ ~~ਅਪਣੀ~~ ਹੈ ਔਰ ਅਪਣੀ ਸੇ ਘੜੀ ਕਰ ਹੈ।।

23 ਹਕੀਕਤ ਰਾਇ ਜੀ ਨੇ ਫੇਰ ਕਾਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ :-

ਜੇਕਰ ਕਿਹਾ ਹਕੀਕਤ ਰਾਇ ਸਾਹਿਬ, ਏਥੇ ਦੀਨ ਇਸਲਾਮ ਕਬੂਲ ਕਰਾਂ ॥
ਕਿਹੜੀ ਵੱਡੀ ਕਚੈਹਰੀ ਏ ਕਾਜ਼ੀਆਂ ਦੀ, ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਦੇ ਬਦਲੇ ਕਬੂਲ ਕਰਾਂ ॥
ਐਨ ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਵਿਚ ਇਮਾਨਦਾਰ, ਮੈਂ ਪਰਵਾਰ ਦੀਨਾਂ ਦਾ ਨੂਰ ਕਰਾਂ ॥
ਜਿਨ੍ਹੇ ਦੇਸ ਦਾ ਫਕੀਰਾਂ ਪੁੱਤ ਹੋਕੇ, ਫਾਨੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਖਾਤਰ ਕਬੂਲ ਕਰਾਂ ॥
ਸ਼ਾਹ ਸਵੈ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਵੇਖਦਾ ਏ, ਤੁਸੀਂ ਜਾਨ ਮਜ਼ਹਬ ਦੀ ਮਾਰਦੀ ਏਂ ॥
ਤੇ ਮੈਂ ਧਰਮ ਸਨਾਤਨ ਦੀ ਸ਼ਮਾ ਉੱਤੇ, ਜਿੰਦ ਵਾਂਗ ਪਰਵਾਨੇ ਦੇ ਵਾਰਦੀ ਏ ॥

ਅਖੀਰ ਵੀ ਹਕੀਕਤ ਰਾਇ ਨੇ ਅੰਤ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ, ਮਾਤਾ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਨੂੰ
ਆਖਰੀ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ :-

ਪਿਤਾ ਜੀਓ ! ਪਿਤਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਕੂਕਾਂ,
ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਆਖ ਸੁਹਾਗ ਵਿਚ ਆਉਂਗੀ ਆਂ ॥
ਅੰਮਾਂ ਮੇਰੀਏ ਨੀ ਤੇਰੀ ਗੋਦ ਤਾਈਂ,
ਮੇਰੇ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਨਾਵਾਂ ਮਸਾਣੇ ਗੀਆਂ ॥
ਨਾਰੀ ਭਾਗਭਰੀਏ ਨੀ ਸੁਹਾਗਣਾਂ ਤੂੰ,
ਹੀਰ ਤੇਰੇ ਸੁਹਾਗ ਦੇ ਗਾਉਣੇ ਗੀਆਂ ॥
ਸੰਗਤ ਮੇਰੀ ਸਜਾਈ ਤੇ ਆਪ ਆਪ ਦੇ,
ਮੇਰੀ ਗਲ ਦੇ ਤਿਲਕ ਲਗਾਏ ਗੀਆਂ ॥
ਘੇਰ ਘੇਰ ਮੇਰੇ ਖ਼ੂਨ ਸੀਂ ਲਾਲ ਦੇਵਾ,
ਫੇਰ ਲਖਾਂ ਹਕੀਕਤਾਂ ਪਾਗਦੀ ਏ ॥
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਸ਼ਮਾਂ ਉੱਤੇ,
ਜਿੰਦ ਵਾਂਗ ਪਰਵਾਨਿਆਂ ਵਾਰਦੀ ਏ ॥

ਸੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੇ ਧੰਨ ਧੰਨ ਵੀ ਸੀ ਹਕੀਕਤ ਰਾਇ ਦੇ ਇਨਸਾਨ
ਦਾ ਕਬੂਲ ਤੇ ਸਾਡੇ ਸੁਣੇ ਪੰਜਾਬੀ, ਸੰਮਤ 1798 ਨੂੰ
ਸ਼ਾਹ ਪਰਵਾਨੇ ਫਰਵਰੀਆਂ ਬਾਦ ਦੇ ਤੁਰਕ ਨਾਲ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਕੇ
ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਤੋਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ

ਉਸਨੇ ਕਾਰੀਆਂ ਖੜ੍ਹਾ ਤੂਫਾਨ ਕੀਤਾ. ਏਸਨੇ ਧਰਮੀ ਦੇ ਧਰਮ ਢਾਹ ਦਿੱਤੇ
ਉਸਨੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੇ ਨੂੰ ਕੁਚਲ ਕੀਤਾ, ~~ਏਸਨੇ~~ ਧਰਮੀ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕੀਤਾ ਤੇ ਨਾਸ ਕੀ
ਉਸਨੇ ਦਾਰ ਤਲਵਾਰ ਨੂੰ ਤਾਨ ਕੀਤਾ, ਏਸਨੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਧਾਰ ਭਗਵਾਨ ਕੀਤਾ ।।
ਧਨੁ ਤੇ ਤੀਰ ਰੱਖਾ ਰਾਮ ਰਾਮ ਧੋਤੇ, ਏਸਨੇ ਵਾਲੀਆਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕੀਤਾ,
ਧਰਮ ਦੀਰ ਤੀਰਥ ਦੇ ਲਾਏ ਡੇਰਾ, ਨਾਲ ਧਰਮ ਤੇ ਜੀਵ ਕੁਰਬਾਨ ਕੀਤਾ
~~[illegible]~~

ਅੰਕ :-

~~ਸ਼ੁੱਧ ਕੀ ਅਨਪਛ~~ ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਮ ਸੰਗਤ ਜੀ ਨੂੰ ਧਰਮ ਦੀਰ ਤੀਰਥ ਗਾਇ ਦੇ ਧਰਮ ਕਾਰਜ ਅਰਪਣ ਕਰਦਾ ਕਿਹਾ । ਤੀਰਥ ਗਾਇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਅਤੇ ਤਕਸੀਰ ਪਾਉਂਦੇ ਮੇਲਾ ਲਗਾਇਆ ਜੀ

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ :- ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀ ਕਿਰਪਾ ਧਰ ਰੱਖਾਂ ਗੇ ਤਬ ਪੂਰਨ ਹੋਵੇ ।। ਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਧੰਨ ਅਸਾਡੇ ਵਾਲੇ ਕੀ ਮਹਰੀ ਪਾਵੀ ਦਿਸਾਂ ਹੋਗਾ ।
ਫਿਰ ਅਰਦਾਸ ਇਕ ਦੋਹ ਦੇਹ ਧੰਨ ਕਰੀਦੇ -

ਅੰਤ :- ਇਸਤਰਾਂ ਜੀਵ ਧਰਮ ਤੇ ਵਾਰ ਦੁਨੀਆਂ ਤੇ ਨਾਮ ਲਿਖਣੇ ਗੇ ।।

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਉਤਸਵ

24

ਨੋਟ :- ਕਹਿਣਾ ਗੁਰਾਂ ਦਾ ਸਾਹਿਬਾ ਕਰਕੇ ਇਕ ਫੇਰ ਲਿਖਿਆ
ਆਪ ਰਤਨਾਕਰ ਹੈੱਡ ਦੇ ਕਰਕੇ ਕਦਮ ਪ੍ਰਗਟ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ।
~~ਪਰਮਾਤਮ~~ ਪਰਮ ਅਵਤਾਰ ਲੇਗਾ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੀ ਜਿਤ ਸਾਰੀ
ਭਾਈ ਗੱਲ ਕੇ ਕੋ ਜੰਗ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ।
ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੀ ਆਸ ਦੀ ਪੂਰਨ ਕਰਦੀ ਦੇ ਦੀ
ਦਸਵੀਂ ਵਾਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਈ ਇਹ ਤੁਕ ਨੂੰ ਹੈ —
ਆਪ ਰਤਨਾਕਰ ਹੈੱਡ ਦੇ ਕਰਕੇ ਕਦਮ ਉਤਸਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ।
ਆਪ ਨੂੰ ਤੇ ਹੋ ਕਰਕੇ ਵਿਚ ਵੇਲਾ ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਹੋਇਆ । ਰਤਨਾਕਰ ਦੀ
ਹੈੱਡ ਖੁਸ਼ੀ ਭਾਵ ਕਰਕੇ ਦੀ ਸਾਰੀ ਸਰੀਰ ਵਾਂਗੂੰ ਸੀ ਉਸ ਦੇ ਆਪ
ਉਤਸਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਦਮ ਫੁੱਲ ਵਾਂਗੂੰ ਉਤਾਰ ਗੁਰੂ ਵਾਲਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ।
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਉਤਸਵ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਇਕ ਹੈੱਡ ਖੁਸ਼ੀ ਵਾਲੇ ਅਰਥ ਆਦਮੀ ਦੇ
ਆਪ ਕਿਉਂ ਹੋਇਆ ਇਹ ਸਮਝ ਕਰੀ ਪੜ੍ਹ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ 164 ਅੰਗ ਤੇ ।
ਰਤਨਾਕਰ ਨੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਤਪੱਸਿਆ ਕਰ ਕੁਝਨਾ ਦੀ ਤੋਂ ਉਸ ਸੰਗੀ
ਜੇ ਮੈਂ ਦਾ ਗਊ ਜਾਂ, ਦਾ ਇਸੇ ਜਾਂ, ਤਾ ਜੇ ਘਾਹ ਆਦਿਕਾਂ ਵਿਚ ਜਾਂ
ਬਾਲੋਂ ਜਾਂ, ਤਾ ਖਾਕ ਜਾਂ, ਜਾ ਜੇ ਸਰੀਰ ਤੇ ਜਾਂ, ਤਾ ਆਸਮਾਨ ਤੇ ਜਾਂ, ਤਾ ਜੇ ਕਿਸੇ ਆਸਮਾਨ
ਨੂੰ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਜਾਂ, ਤਾ ਜੇ ਕਿਸੇ ਬਗੀਚੇ ਦੇ ਫੁੱਲ ਤੋਂ ਜਾਂ ।
ਅਰ ਪਰ ਏਤ ਦਾ ਜੈਗਿਆਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕਦੋਂ ਹੀ ਤਾ ਜਾਂ ।
ਇਸ ਤੋਂ ਕੇ ਰਤਨਾਕਰ ਨੂੰ ਏਕੰਕਾਰ ਤੇ ਗਿਆ ਕਿ ਆਪਣਾ ਰੰਗ ਦਿਖਾਉਣਾ
ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੋਰ ਜਿਤ ਕਰਮ ਧਰਮ ਫ਼ਕੀਰਾਂ ਤੋਂ ਉਠਾ ਦਿਤੇ ਕਰ
ਜੋ ਕਰੀ ਤਾਂ ਅਤਿਯੁਗ ਵਿਚ ਹੀ ਕੁਝ ਰਾਜਧਾਨੀ ਹੋ ਗਿਆ ।
ਅਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪਹੁੰਚ ਲੋਗ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ~~ਪਾਤਸ਼ਾਹ~~
"ਪਹੁੰਚਾ ਪਤਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਪਾਂਧੇ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਅਵਤਾਰ ।
ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਕੇਸਰ ਤੇ ਪਾਂਧੇ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਦਾ
ਰੋਸ਼ਨੀ ਜਗਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਾ ।
ਪਹੁੰਚ ਇਕ ਦਿਨ ਰਾਤ ਵਿਚ ਹੀ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਪਹਿਲਾਂ

ਜਦੀ ਕੋਈ ਦੇਸ਼ ਸਮਾਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜਾ

ਇਹ ਇਸ ਦਾ ਸਮਾਂ ਕੁਝ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ~~ਕਿਉਂਕਿ ਰਹੀ ਹੈ~~ ਜਦੀ ਦੇ ਲਈ

ਜੋ ਕੋਈ ਦਾ ਸਮਾਂ ਕੁਝ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਦੇ ਸਤ ਕੀਹਾਂ ਦਾ ਗਾਥਾ ਹੈ। ਕ੍ਰਮ

ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਲਈ ਇਹ ਕੁਝ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜਦੀ ਦੇ ਉਤਰ ਇਹ ਲੱਗ ਜੋ

ਕਰ ਕੁੰਡੇ ਪਰਗਟ ਕਰੀ ਜਾਦੀ ਚਾਹੀ ਹੈ ਇਕ ਭਾਂਡੇ ਵਿਚ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਘੜੇ

ਜਦੋਂ ਕੇ ਗਰਮੀ ਨਾਲ ਜਾਦੀ ਵਿਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜਾਦੀ ਨੂੰ ਅੱਗ

ਦਿਤੀ ਜਾ ਚੁਕੀ ਹੈ। ਤੇ ਠੀਕ। ਜੋ ਅਰਦਾਸ ਕਰ ਰਹੀ ਹਾਂ ਕਿ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਘੜੇ

ਪੱਕ ਜਾਣ। ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਲਈ ਜਦੀ ਵੀ ਤੇਜ ਕੋਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਦੇ ਗਾ,

ਤਾਂ ਜਦੀ ਦੇ ਲਈ —

ਨੋਟ :— ਜੋ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਕੋਣਾ ਪਾਂਦੇ ਇਸ ਦਾ ਗਾਥਾ ਹੈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ।

~~ਕੈਮਰਾ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ।~~

ਸੂਰ ਕਿਰਣ ਜੋ ਪਿਆਰਾ ਕੈਸੇ ॥ ਜਦਪਿ ਸੁਰ ਆਦਿ ਅਤਿ ਤੈਸੇ ॥

ਸਗਲੇ ਭੂਗ ਸਾਹਿ ਅਤਿ ਗਹੀ ॥ ਸੋ ਕਾ ਗਾਥਾ ਏਕ ਸੁਗਰੀ ॥

ਜਾਪ ਸਿਗਤ ਦੀ ~~ਸੂਰਜ~~ ਤਸੀ ਚੀਆ ਇਹਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕੋਮਲ ਰਾਗ ਵਿਚ ਜਾਪੀਆਂ

ਦੇਖੀਆਂ ਤੇਜ਼ ਗੀਆ ਉਹਨਾਂ ਇਹਨਾਂ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਦੇਖਣ ਤੇ ਪਤਾ

ਲਗਦਾ ਹੈ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਕੁਝ ਘਾਟਾ ਜੋ ਤੇ ਦਵਿਤਵੇ ਵਿਖਾਈ ਦੇਂਦੇ

ਹਨ ਰਵਿ ਕਰ ਜੋਤ ਦੇ ਵਿਚ ਵਿਆ ਕਿਸੇ ਦੀ ਰਚਨਾ ~~ਸੂਰਜ~~ ਇਕੱਠੇ

ਹੋ ਜਾਣ। ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਗਾਨ ਗਾਥਾ ਤੇਦੇ ਤਾਂ ਜੋਤ ਰਚਨਾ

ਹਾਰ ਦੇ ਭੇਟ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰੀਤਾ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਦਾ ਕਦਰ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਹਰਾਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਲਈ,

ਜਦੀ ਕਰ ਭਾਂਡੇ ਜਾਦੀ ਵਿਚੋਂ ਕਢੇ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਨਤਾ ਕਰ ਜਾਦੀ ~~ਵਿਚੋਂ~~ ਵਿਚੋਂ ਭਾਂਡੇ

ਦਾ ਦਿਸਣ ਆਇਆ ਤਾਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਨਇਆ। ਭਾਂਡੇ ਠੀਕ ਤਾਂ ਸੀ

ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜਿਸ ਭਾਂਡੇ ਵਿਚ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਘੜੇ ਸਨ ਉਹ ਭਾਂਡਾ ਅਤੇ ਉਸ

ਦੇ ਨਾਲ ਦੇ ਹੋਰ ਭਾਂਡੇ ਵੀ ਕਢੇ ਜਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਤਕ ਲਗੀ ਸੀ

ਕਰਿਆ ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨੂੰ ਇਸ਼ਕ ਹੋਇਆ ਗਾਸਾਂਵਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ

25 ਜਿਨ ਕੇ ਵਿਚੋਂ ਦੇ ਪਾਤ੍ਰ [illegible] ਰਖਦੇ ਹਨ।

ਹੁਣ ਤਾਂ ਪੁਜਾਰੀ ਨੇ ਰਾਮ ਦਾ ਨਾਮ ਪੜ੍ਹਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਭੀ ਰਾਮ ਦਾ ਨਾਮ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤਾ — —

ਲੋਕ = ਰਾਮ [illegible] ਦਈਆ ਮਤੇ ਵਿਗਾੜ ਦੇ।

ਜਦ ਪੰਡਤ ਨੇ ਪੁਜਾਰੀ ਦੀ ਫਟੀ ਤੇ ਪੁਛੇ ਪਾਏ ਤਾਂ ਪੁਜਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਪੰਡਤ ਜੀ

ਮੋ ਕਉ ਕਹਾ ਪੜ੍ਹਾਵਸਿ ਆਲ ਜਾਲ ॥

ਮੇਰੀ ਪਟੀਆ ਲਿਖਿ ਦੇਹੁ ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ॥

ਨੂੰ ਤਾਂ ਪਾਧਿਆਂ ਨੇ ਡਰਾ ਅਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣਕੇ ~~[illegible]~~ ਨੂੰ ਬੜਾ ਰੂਪ ਆਇਆ ਅਤੇ [illegible] ~~[illegible]~~ ॥

ਭਗਤ [illegible] ਪਾਧੇ [illegible] ਵਿਚਾਰ ॥

ਇਹ ਨਾਲ ਦਾ ਪਾਧਾ ਹੈ ਅਤੇ [illegible] ਦਾ ਪੁਤਰ [illegible] ਇਨ ਦੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਿਰਨਾਕਸ਼ਪ [illegible] ਦੀ ਪਟੀ ਤੇ ਗੋਪਾਲ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖ ਦਿਓ?

ਪੁਜਾਰੀ ਨੂੰ ਬੜਾ ਸਮਝਾਇਆ ਪਰ ਪੁਜਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ

ਨਹੀ ਛੋਡਉ ਰੇ ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਨਾਮ ॥

ਮੇਰੋ ਅਉਰ ਪੜ੍ਹਨ ਸਿਉ ਨਹੀ ਕਾਮੁ ।

ਆਖਿਰ ਜਦੋਂ ਪਾਧਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਗਈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ਵਿਚ ਹੋਈ ਸਾਰੀ [illegible] ਆਖਿਆ [illegible] ਸਾਰੀ [illegible] ਹਰਨਾਕਸ਼ [illegible] ਅੰਦਰ [illegible] ਦਾ ਨਾਮ ਲੈਂਦਾ ਹੋਇਆ [illegible]।

[illegible] ਜਦ ਪੁਜਾਰੀ ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਪਾਧਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਜਾਰੀ ਨੇ ਤੇਰੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਤੇਰੇ [illegible] ਰਾਮ ਦਾ ਨਾਮ ਨਾ ਛਡਿਆ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਵੇਗਾ ॥ ਤੈਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਵੇਗਾ।

ਤਾਂ ਪੁਜਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ

ਜੋ ਕਹਿ ਰਹਾ ਮਾਰਹਿ ਖਾਰ ਖਾਰ ॥
ਪ੍ਰਭ ਤਜ ਅਵਰ ਗਿਰ ਕੀਏ ਪਹਾਰ ॥
ਇਕ ਰਾਮ ਨ ਕਹਹਿ ਗਜਰਾਜ ਗਾਰ ॥
ਜੋ ਕਹਹਿ ਆਨ ਕਰ ਤੇਹਿ ਜਾਰ ਡਾਰ ॥

X

ਆਪਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਰੇਖੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਗਈ ਤਾਂ ਅਸਾਰਕ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨੀ
ਕੀਤੀ ਅਕਾਰਨ ਆਪ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਵਿਚ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇਦੇ ਅਤੇ
ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਪਤੀ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ~~ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ~~ ਤਾਂ ਅਕਾਰਨ
ਆਪ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਵਿਚ ਆਖਿਆ । ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ
ਜੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ।

ਇਕ ~~ਸਿਵਕ~~ ਦੇਖਣ ਗਏ ਤਟ ਜਾਰ ਕ੍ਰਿਪੈ ॥
ਇਕ ਹੋਰ ਗਏ ਜਤ ਦੇਖ ਜਤੀ ॥
ਜੁ ਪਰਬਤ ਦਿਸਤੇ ਜਹਿ ਤਾਹਿ ਰਹੇ ॥
ਇਕਤੈ ਜਿਨ ਨਾਮ ਗੁਪਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ॥
ਜਨ ਨਾਮ ਗੁਪਾਲ ਲਿਖੀ ਅਜਤੀ ॥
ਇਕ ਜੋਗ ਜੁ ਕਹਿਣ ਭੋਗੇ ਤਜਤੀ ॥
ਸੀਖ ਜਗਿ ਫਲ ਜਿਨ ਆਗਿਰੇ ॥
ਤਤ੍ਰ ਲਿਓ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਨਾਮ ਭਏ ॥

X

ਨਾਮਧਾਰੀ ਲੋਕ ~~ਪ੍ਰਕਾਰ~~ ਅਸਾਧਾਰਣ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਪ੍ਰਤੀ । ਸਿਧਾਂਤ ਜੀਵ ਦੀ ਪਰਿਕ੍ਰਮਾ
ਹੈ ਤਾਂ ਕਰਤਾਰ ਦੇ ਇਕਤੈ ਹੋ ਕੇ ਉਤਪਤੀਆਂ ਸਿਰਤਾ ਦਾ ਜੋ ਇਕ ਗੁਪਾਲ
ਦਾ ਨਾਮ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ । (ਦੇ ਨਾਲ) ਅਸਾਧਾਰਨ ਨੇ ਜਦੋਂ ਕਪੜੀ ~~ਅਕਾਰਣ~~
ਗਈ ਅਤੇ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨ ਲਿਤਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਹੇ ਜੋ ਪਾਤਰੀ ਕੋਈ ਤੇ ~~ਰੋਕਦੇ~~
~~ਅਰ ਲਿਤਾ ਜਾਏ~~ । ਪੱਕਾ ਦੇਵੇ ਸਦੇ ਜਦ ਲਿਓ । ~~ਅਰ~~ ਪ੍ਰਕਾਰ
ਦੇ ਸਰਾਫ਼ ਦੀ ਕੋਈ ਤੇ ਜਦਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਗਲੇ ਦੇਈ
ਕੋਟ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ।
ਜੇ ਅਸਾਰਕ ਨੇ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨ ਲਿਤਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਟਲੀ ਵਿਚ ਪੀਰ ਰਹੇ

26 ਘਾਤੋਂ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਨੂੰ ਸੀਤਾ ਗਿਆ ।

ਮੁਸ਼ਰਫ਼ ਕੋਠੇ ਵਿਚ ਰਖਿਆ, ਖਾਰਦੀਆਂ ਤਾਕਾਂ ॥

ਜਿਨਤਿ ਪਾਰਖੂ ਨਹਿ ਨ ਲਹਈ ਜੋ ਕੋ ਜਾਣੈ ਗੁਰ ਗੋਪਾਲਾ ॥

ਅੰਦਰੋਂ ਇਸ ਪਰ ਕੋਠੇ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਤਾਂ ਮੁਸ਼ਰਫ਼ ਗਾਇਬ

ਗਾਇਬ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਫੇਰ ਪਕੜ ਕੇ ਸ਼ਾਹੀ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ

ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿਤਾ ਮੁਸ਼ਰਫ਼

ਨੂੰ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਪੌਲਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਮਾਰੋ ।

ਇਸ ਹੁਕਮ ਤੇ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਮੁਸ਼ਰਫ਼ ਦੀ ਮਾਰ ਪੈਂਦੀ ਜਾਏ ਤੇ

ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ~~ਮੁਸ਼ਰਫ਼ ...~~ । ✗

ਜਾਣ ਉਪਾਵੈ ਮੁਸ਼ਰਫ਼ ਪਿਆਰੇ ॥

ਮੁਝ ਰਾਮ ਨਾਮ ਭੇਟਿ ਕੀਤਿ ਕੇਤੁ ਉਧਾਰੇ ॥ ✗

ਤਾਂ ਮੁਸ਼ਰਫ਼ ਦੇ ਸਿਰ ਜਾਂ ।

ਗੀਤ = ਭਾਵੇ ਜਾਣ ਬਣੀ ਆਏ ਮੌਲੇ ਰਾਮਨਾਮ ਨਹੀਂ ਛੋੜਦਾ ।

ਮੁਸ਼ਰਫ਼ ਕਹੈ ਸੁਣਹੁ ਸਭੀ ਸਾਹਿ ॥ ਰਾਮਨਾਮ ਦੇ ਭੇਤ ਗੁਰ ਦੀਆ

ਦ੍ਰਿੜਾਇ ॥

ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਮੁਸ਼ਰਫ਼ ਨੂੰ ਪੌਲਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਮਾਰੀ

ਗਈ ਪਰ ਪੌਲਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਵੀ ਮੁਸ਼ਰਫ਼ ਦਾ ਕੁਝ ਨਾ ਵਿਗਾੜ ਸਕੀ

ਜਿਤਨੇ ਨੂੰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੀ ਬੇਗਮ ਦਾ ਪੇਟ ਦਾ ਜਾਮਣੀ

ਇਸ ਦਾ ਦੁਖ ਨਾਲ ਤੜਫਦਾ ਜੀ ਪੁਗਟ ਹੋਇਆ। ਅਤੇ ਆਰ ਇਸ ਨੂੰ

ਜਿਸ ਦਾ ਦਰਦ ਜੀ ਕਿ ਇਹ ਅੱਗ ਵਿਚ ਸੜੀਂ ਜਾਂਦੀ ਗੀ / ਉਹ

ਮੁਸ਼ਰਫ਼ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿਤੇ ਤੇ ਕੇ ਅੱਗ ਵਿਚ ਪੌਲ ਗਈ ਪਰ

ਦਰਬਾਰ ਦੀ ਵਿਚ ਨਾਲ ਮੁਸ਼ਰਫ਼ ਘਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪੌਲਾਂ

ਸੜ ਕੇ ਅਰ ਗਈਆਂ। ਇਉਂ ਦੇਖ ਪੈਣੀ ਦੇ ਦਿਲ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਫ਼ੌਜਾਂ

ਦੀ ਸੁਆਸ ਉਭਾਰਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਕਿ ਆਪ ਵਰੂੰ

ਮੁਸ਼ਰਫ਼ਜੀਆਂ ਗੁਰਦਾਸ ~~ਉਜਾੜਿ~~ ਦੀ ਉਭਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਫੇਰ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਜਲ ਵਿਚ ਹੀ ਬੈਠਕ ਦਾ ਅੰਤਰ ਕੀਤਾ
ਗਿਆ ਪਰ ਇਸ ਵੀ ਗੱਲ ਨੇ ਪ੍ਰਾਹੁਣੇ ਦੀ ਹੈਰਾਨੀ ਕੀਤੀ।
ਜਲ ਅਗਾਂਹ ਵਿਚ ਘਾਟੀਆਂ ਕਰੋ ਦੇ ਤੁਸੀਂ ਗੁਰਪੁਰਾਣ॥
ਫੇਰ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਹੁਣੇ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ
ਤੇ ~~ਤਸਾ~~ ਗੁਰ ਦੇਵ ਮਹਾਰਾਜ ਵਿਚ ਰੋਜ਼ੇ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਹੈਰਾਨ ਹੋਇਆ
ਜੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਪ ਨਾਲ ਤਪਾ ਦੇ ਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਜੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੌਤ ਦੀ
ਸਜ਼ਾ ਦੇਣੀ ਤੁਰੀ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਪੇ ਹੋਏ ਸਾਰ ਬਚਨ ਨਾਲ ਬਖਸ਼ਿਆ
ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਨੇ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ :—
ਗੁੱਸਾ ਆ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ, ਸਰਕਾਰੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਕਰਾ ਦੇਵੋ॥
ਸਾਡੇ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਆਖਿਓ ਜੇਕਰ ਆਵੇ, ਜੀਹਾਂ ਇਨਸਾਫ਼ ਸਾਰ ਪਾਵਾ ਦੇਵੇ॥
ਆਪ ਅੱਗ ਦੇਣਵਾਂ ਦੀਓ ਜਾਤ ਜਾਵੇ, ਤੇਗਾਂ ਤੇਰੀਆਂ ਜੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਖਾ ਦੇਵੋ
ਦੇਖਾਂ ਫੇਰ ਕਿਵੇਂ ਗਜ ਗੱਜਦਾ ਹੈ, ਜੀਹਨੇ ਸਾਰ ਪ੍ਰਾਹੁਣੇ ਨੂੰ ਜਾ ਦੇਵੇ॥
ਦੇਖਤ ਹੁਕਮ ਤੇ ਗਿਆ ਕਮਾਈਦਾ ਹੈ, ਜਿਤੇ ਧੀਮੇ ਨੂੰ ਖੂਬ ਤਪਾਈਦਾ ਹੈ॥
ਫਿਰ ਤਰਤ ਪ੍ਰਾਹੁਣੇ ਨੂੰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਦਿਲ ਗਜ ਦਾ ਦਾਅ ਦਿਖਾਈਦਾ ਹੈ॥
ਆਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਧੀਮੇ ਨੂੰ ਤਪਾ ਦੇ ਅੱਗ ਦੀਆਂ
ਸਾਰ ਕਰਿਦਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਤੇ ਪ੍ਰਾਹੁਣੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ।
ਪਾ ਦੇ ਤੇਗਾਂ ਧੀਮਾਂ ਸਾਰ ਕਠੀਆਂ ਦੇਖਾਂ ਤੇਨੂੰ ਗਜ ਗੱਜਦਾ।
ਸਾਰ ਲੋਹਾ ਦੇਣ ਦੇ ਤਪਾ ਦਾ ਕਿਰ ਕੀਤਿਆ ਪਰ ਤਪਾਦਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਹੁਣੇ
ਨੂੰ ਰੱਤੀ ~~ਧੀਮੇ ਦੇ~~ ਕੀਤੀ ਪਾਣ ਦੇ ਧੀਮੇ ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਆਪਣੇ
~~ਆਪ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲਗਾ। ਜਗ ਵਿਚ ਇਕੋ ਗਜ ਰਹੋ~~ ਪ੍ਰਾਹੁਣੇ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਹੰਕਾਰ ਜਾਂਦੀ
ਪਾ ਦੇ ਤੇਗਾਂ ~~ਧੀਮਾਂ~~ ਸਾਰ ਕਠੀਆਂ ਆਪੇ ਤੇਨੂੰ ~~ਗਜ ਗੱਜ ਰਹੀ~~॥
ਪ੍ਰਾਹੁਣੇ ਦੇ ਦੇਖਕੇ ਧੀਮੇ ਨੂੰ ਕਠੀ ਪਾ ਸਕੀ। ਤੇ ਖੂਨ ਤੇ ਦੇ ਗਜ
ਦਾ ਦਾਅ ਉਤਾਰ ਲਗਾ।
ਮਹਾਰਾਜ ਤੋਂ ਹੀ ਨੂੰਹ ਦੀ ਅੱਗ ਵਿਚ ਤਪਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ
ਗਿਆ ਵਿਚ ਤਸਵੀਰ ਪੂਰੇ ਦੇ ਪ੍ਰਾਹੁਣੇ ਨੂੰ ~~ਕਹਿਣ ਲਗਾ~~। ਫੇਰ

27 ਦੋਹਿਰਾ – ਰਾਜ ਖੜਗ ਕਰਿ ਧਾਇਆ ਅਤਿ ਅਹੰਕਾਰ।
ਗਹਿ ਤੇਗ ਕਰਾ ਤੁਰਤ ਕਰੇ ਉਧਾਰ॥

ਜਦ ਹਰਨਾਕਸ਼ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਨੂੰ ਤਲਵਾਰ ਅਤਰ ਮਾਰਨ ਲਗਾ ਤਾਂ
ਥੰਮ ਪਾੜ ਪ੍ਰਗਟਿਆ ਨਰਸਿੰਘ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਅਪਾਰ॥
ਉਸ ਵੇਲੇ ਥੰਮ ਦੇ ਪਾਟਣ ਦੀ ਜ਼ੋਰਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਆਈ ਅਤੇ
ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਭਿਆਨਕ ਸ਼ਕਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸ਼ੇਰ
ਤੇ ਉਪਰਲਾ ਹਿੱਸਾ ਸ਼ੇਰ ਦਾ ਅਤੇ ਥੱਲੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਆਦਮੀ
ਦਾ ਸੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ। ਜਾ ਨਰਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਰਨਾਕਸ਼ ਦੀ ਸੈਨਾ
ਦਾ ਘੋਰ ਯੁਧ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਹਰਨਾਕਸ਼ ਦੀ ਸੈਨਾ ਭਜ ਪਈ
ਅਤੇ ਸੈਨਾ ਮਾਰੀ ਗਈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਮੁਕਾ ਦਿੱਤਾ।
ਅਖੀਰ ਨੂੰ :–
ਦੇਹਲੀਜ਼ ਤੇ ਹਰਨਾਕਸ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੱਟਾਂ ਉਤੇ ਰਖ ਕੇ ਪ
ਆਪਣਿਆਂ ਨਹੁੰਆਂ ਤੇ ਦਾੜ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਰਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਰਨਾਕਸ਼
ਦਾ ਜੁਧ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਤੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਨਰਸਿੰਘ ਨੇ
ਹੋਈ ਗਈ ਅਤੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਹਰਨਾਕਸ਼ ਦਾ ਸਰੀਰ ਚਿਥਣ
ਲੱਗਿਆ ਵੱਡੇ ਨਹੁੰ ਲਗਾਏ ਅਤੇ ਖੇਡਦੇ ਦੇ ਸਰੀਰ
ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਉਪਰੋਂ ਥੱਲਿਆਂ ਹੋ ਗਈ। ਤਾਂ ਨਰਸਿੰਘ
ਨੇ ਹਰਨਾਕਸ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੱਟਾਂ ਤੇ ਪਾ ਲਿਆ ਤੇ ਆਪਣਿਆਂ
ਨੇ ਹਰਨਾਕਸ਼ ਅਪਣੇ ਨਹੁੰ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਦੇ। ਦੋਹ-
ਇਸ ਵਕਤ ਦਾ ਦਿਨ ਤੇ ਨਾ ਰਾਤ ਹੈ, ਨਾ ਬਾਹਰ ਅੰਦਰ
ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਅਸਤ੍ਰ ਤੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਹ ਤੇਰੇ
ਦਾ ਤੇਰਾ ਅਸਤ੍ਰ ਹੈ। ਤੇਰੇ ਵਰ ਦੀ ਪੂਰਨਤਾ ਦਾ ਖਿਆਲ
ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਅਸਮਾਨ ਧਰਤੀ ਦਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਤੀਰ ਖੰਡ
ਦਾ ਕੇ ਤੇਰੇ ਵਰ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਹੁੰ ਲੈ ਕੇ
ਇਸ ਵਿਚ ਜੋ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਪੂਰੀ।

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

੫. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ਵਿਚ ਆਂ ਕੇ ਲਾਹੌਰ ਆਣ ਡਿਗਾ॥ ਕਰਕੇ ਕਹਿਰ ਸਤਰਾਂ ਦਾ ਵੈਰਿਗਾ ॥

ਟੇ ਕੇ ਸਿਰਾਂ ਜੋੜੇ ਪਾਂਦੇ ॥ ਫੜਕੇ ਤੇ ਕੈਦ ਕਰਾ ਆਂਦੇ ॥

ਪੁਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਆਗੇ ਜ਼ਮੀਰ ਚੋਣੀਆਂ ॥ ਔਰਤਾਂ ਬੀਬੀਆਂ ਸਣਾਈਏ ਤੋਂ ਫਸੀਆਂ ॥

ਜਾਪ ਜੋਰਾਕ — [illegible] ਖਿੜਤੀ ਕੀਤੀ ਜੀ ਕਿ ਤਿੜਿਆ ਦੇ ਦਾਸਤ

~~ਤੇਗ਼ੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਰੋਜ ਆਇਦ ਫ਼ਿਕਰ ਦੇ ਸਰਦਾਰੀਆਂ ਦਾਰਾ ਤੇ ਪਰ~~

~~ਕਈ ਕੋਰ ਇਨਾਂ ਤੇਰ ਫੌਜ ਪਾਸ ਸਰਦਾਰ ਸਰ [illegible]~~

~~[illegible] ਕੇ ਜੇ ਸਰਦਾਰਾਂ ਤੇ ਦਰਬਾਰ ਉਹ ਕਈ [illegible]~~

ਤਾ ਕਈ ਸਰਦਾਰ ਸਾਹਣੇ ਜੀਤੁਗੇ

~~[illegible]~~

~~ਸਾਹਿਬ ਤਖ਼ਤਿਆਂ ਆਇਹਾ, ਸਾਹਿਬ ਤਖ਼ਤਿਆਂ ਆਹਿ ॥~~

~~ਜਿਸ ਪੀਵੈ ਮਤਿ ਦੂਰਿ ਹੋਇ ਬਰਲੁ ਪਵੈ ਵਿਚਿ ਆਇ ॥~~

~~ਆਪਣਾ ਪਰਾਇਆ ਨ ਪਛਾਣਈ ਖਸਮਹੁ ਧਕੇ ਖਾਇ ॥~~

~~ਜਿਤੁ ਪੀਤੈ ਖਸਮੁ ਵੀਸਰੈ ਦਰਗਹ ਮਿਲੈ ਸਜਾਇ ॥~~

~~ਜਾਪ ਨੂੰ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਇਨ ਫੌਜ ਪਾਸ ਵਿਚ ਤਿਉਹਾਰ ਆਉਂਦੇ ਹੈ ਜਾਂਦਾ~~

~~ਤੇਰਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ ਕਈ ਦੇ ਵਿਚ [illegible]~~

ਫੜੇ ਵਿਚ ਆਇਤੀਆਂ ਨੇ ਆਣ ਤੇ ਲੀਆਂ ॥

ਬੀਵਿਆਂ ਦੇ ਗਲ ਦੀਆਂ ਪੈਰਾਂ ਖੋਹੀਆਂ ॥ ~~[illegible]~~

ਪੁੱਟ ਕੁਏ ਦੇ ਕਾਂਗ ਖੇਤਰਾ ਦੇ ਖੋਹੀਆਂ ॥

ਰਜ ਜਿਸ ਮੁੰਡਿਆ ਸਰਾਈਆਂ ਤੇ ਲੀਆਂ ਸਾ॥

ਘੁੱਟ ਘੁੱਟ ਪੀਤੀ ਚੜ੍ਹ ਗਈਆਂ ਸਾਲੀਆਂ ॥

ਰੱਖ ਵਿਚ ਡਾਂਗਾ ਕੇਧਰਾਂ ਸੀਤਾਲੀਆਂ ॥ *

ਆਖੜੇ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਪਾਂਦੇ ਦੇ ਖੋਹੀਆਂ ॥

ਰਜ ਜਿਸ ਮੁੰਡਿਆਂ ਸਰਾਈਆਂ ਤੇ ਲੀਆਂ ॥ → ਅੱਗੋਂ ਫੇਰ ~~[illegible]~~ ਤੁਰੇ

ਇਕ ਦੂਜੇ ਤਾਂਈਂ ਗਾਲ੍ਹ ਕਢਦੇ ਫੌਗਾਰ ਦੇ । ~~ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੀ ਕੀਤ~~ ॥

ਪੰਜ ਸੱਤ ਕੋਰ ਖੜੇ ਖੰਨੀ ਪਾ ਲਏ ॥ ਪੀਛੇ ~~[illegible]~~ ਦਾ ਦਰੋਗਾ ਕੁਤਾਹੀ

~~ਮੁੰਡਿਆ ਤੇ ਪਿਆ ਸ ਫੜਾਰ~~ ਤੇ ਤਾਜੇ ਤੁੰਨ ਗਏ

ਸਤਰਾਂ ਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਫਾਕੇ ਪੱਧੇ ਖੁੰਨ੍ਹ ਗਏ ॥

ਦਰਬਾਰੀ ਫੇਰ ਕੇ ਆਖਿਆ ਸਾਹਿਬ ਬਾਕੀ ਆਖਣੇ ਕਰੋ ਸਾਂਤ ਉਤੋਂ ਪੁੱਤ ਗਈ

ਜਿਹਦਾ ਜੀ ਫਸਾਰ ਉਹ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਆ ਫੜੀ ॥

ਦੇਰਾ ਹੈ ਜ਼ਿਕਰੇ ਦੇ ਗਲਨ ਤਰੀ.

ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਗਿਰਦ ਰਹਿਤ ਸਿਖਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕਰ ਗਏ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਚਲਿਤ ਦਰ *

ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ

ਸ੍ਵੈਯਾ — ਜਲ ਥਲ ਦੁਨੀਆਂ ਤੇ ਸਾਰਾ ਨੂਰ ਚਹੁੰਆਂ ਦਾ ॥

ਭਾਗ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ [illegible], ਪੜਿਓ [illegible] ॥

[illegible] ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ, [illegible] ॥

ਨੂਰ ਨੇ ਪਹਿਰਾਵੀਆਂ, [illegible] ਦੀਨ ਦੇ ਦੇਤ ॥

[illegible] ॥

(iii) ਕੇ ਨੂਰ ਇਕ ਜੋ ਹੋਇ ਅਵਤਾਰ ॥

ਕੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਇਕ ਕੋਈ ਇਸ਼ਤਾਰ ॥

ਧਰਮ ਰਾਜ [illegible] ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਣੇ ਰਚਿਤ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ [illegible] ਦੇ ਬਹੁਤ [illegible] ਪੜਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਗੁਰੂ ਜੀ [illegible] ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦਾ ਅਵਤਾਰਾਂ ਦਾ [illegible]। ਉਹ [illegible] ਪ੍ਰਸੰਗ ਦੀ ਰਚਨਾ ਦਾ [illegible] ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ [illegible] ਗੁਰੂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਝੂਠੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

ਦੁਆਪਰ ਜੁਗ ਦੇ ਅਵਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਮੇ ਕੰਸ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਨਾਨੇ ਉਗਰਸੈਨ ਨੂੰ ਮਥੁਰਾ ਦਾ ਰਾਜ ਦਿੱਤਾ। ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਮਾਤਾ ਦੇਵਕੀ ਉਗਰਸੈਨ ਦੀ ਪੁੱਤਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਗੋਂ ਉਗਰਸੈਨ ਦੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਦੇਵਕ ਦੀ ਪੁੱਤਰੀ ਸੀ। ਦੇਵਕੀ ਨੂੰ ਉਗਰਸੈਨ ਨੇ ਪਾਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਕੰਸ ਉਗਰਸੈਨ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦਾ ਮਾਮਾ ਕਰਕੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਈ ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਚਾਰਾਂ [illegible] ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ [illegible] ਸਿੰਘ [illegible] ਗਈਆਂ।

[illegible] ਦੇ ਰਾਜ [illegible] ਘੋੜੇ ਜੋ ਫੌਜ

29 ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਵਰਗਾ, ਜਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਤਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ

ਪਿੱਛੇ ਦੇ — ~~ਜਿਹੜੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕ ਕੇ ਘਰਾ ਕਿੱਦਾ [illegible]~~ ਇਹਨਾਂ ਦੀ

ਇਸ ਦਾ ਨਾਮ ਕੂਕਾ ਸਿੱਖ ਜਾਂ ਕੂਕਾ ਸਿੱਖ ਪੈ ਗਿਆ।

~~[illegible]~~

~~[illegible] ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ।~~

ਇਕ ਗਲ ਦੇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਧੇ ਕਰਦੀ, ਉਤ ਲੋਕ ਆਪੂ ਇਤ ਪਾਸ ਗਈ॥

ਅਤਿ ਦੀਨ ਸੁ ਛੀਨ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਜਾ, ਅਸ ਕੇ ਦੁਖ ਤੇਂ ਨੈਸੀ ਲੋਕ ਤਈ॥

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੁਖ ਸੁਣ ਕੇ (ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ) ਕੂਕਾ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖ ਗਇਆਂ

ਨੂੰ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕਰਕੇ ਗੁਲਾਮੀਆਂ ਅਤੇ ਤੇਰੀ ਕੁਰਸੀ ਟੇਕ ਦੇ

ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਦਿਤੀ।

ਉਸ 66 ਕੂਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਤੋਪਾਂ ਨਾਲ ਮਲੇਰਕੋਟਲੇ ਤੇ

ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਦਾਸ ਬਣ ਗਏ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਦੋਲਨ

ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾ ਸੀ।

ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕੂਕਾ ਸਿੱਖ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਲਿਆ ਤੇ

ਤਾਂ ਏਥੇ ਕਿਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਲਿਖਤ ਹੋਈ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਦੋਹਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ ਸੂਰਮੇ ਲੜਾਈ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ

ਕੁਦ ਪਏ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ

ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ~~ਸੂਰਮੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਲੋਕ~~ ਜਾਨ ਮਾਰ ਮੁਕਾ

ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਨ ਗਿਣਤ [illegible]।

ਕੂਕਾ ਸਿੱਖ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼

ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ

ਘਰਾਂ ਵਾਂਗੂ ਸਭ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੂਕਾ ਸਿੱਖ ਦੀ ਫੌਜ ਨੂੰ

ਲੋਗਾਂ ਦੀ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰੀ ਵਾਂਗੂ ਉਤੇ ਇਕ ~~ਸਿੱਖ ਸੂਰਮਾ~~ ਸੂਰ

ਸੂਰਮੇ ਅਤੇ ਗਏ ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸੂਰਮੇ ਤੋਰ ਕੇ ਲੋਕ ਗਏ ਕੋਈ

ਦੀ ਸੂਰਮਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ [illegible] ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦਾ ਇਕਾਂ

ਨਾਮ ਕੌਰ ਜੀ ਏਕ੍ਹ ਵਰੇ ਵਰੇ ਸੁਣੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ [illegible] ਏਸਾਂ

ਨਾਲ ਜੀ ਕਿ ਸੁਣ [illegible] ਕੌ ਤੇ ਤਿੱਖ [illegible] ਮਹਾਤਮਾਂ

ਜੋ ਤੂੰ [illegible] [illegible] ਰੋਗ ਵਿਚੋਂ ਸਾਰੇ ਤਿਆਗਉਤਾ ਦੀ ਭੁੱਖ

ਤ੍ਰੇਹ ਮਰੇ ਆਪ ਭ੍ਰਮ ਕੇ ਭੂਮੀ ਵਿਚ ਆਰ ਗਏ । ਕੋਈ ਵਾਰ ਜਾ ਏਹਨਿਆਂ

ਗੋਰ ਨੂੰ ਭੁੱਖ ਤ੍ਰੇਹ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਅਸਰ ਕਰਿਆਂ ਥੋੜੀ ਵਰਾਂ ਸਾਰਿਆਂ

ਦਾ ਵਿਕਲਿਤ ਸੋਚਾ ਮਤ੍ਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਨਾਂ ਨੂੰ [illegible] ਵਿਚ

ਤਉ ਤਿਹੀ ਇਕਾਂਤੇ ਮਤੂਕ ਸਿੰਘ –

ਗੀਤ- ਪੈਂਦੀ ਢਾਰੀ ਲਾਲ ਸੁਣਾਵਦੇ, ਆਵਦੇ ਜੈਸਾ ਵਿਸਾਲਿਆ

ਤਾਂ ਮਤ੍ਰਾ ਸਿੰਘ ਤਿਹੀ ਮਹਿਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਜੈਸਾ [illegible]

[illegible] ਮਤ੍ਰਾ ਕ੍ਰਮ ਕੁਝ ਆਖਿਆ ਸਾਂ ਤਿਰਿਆਂ ।

ਏਕ ਦਿਨ ਨਾਰਾਇਣ ਵੱਡੇ ਜੈਸਾ ਨਾਲ ਵਰ ਗਏ ਕਿ ਵਰਤੇ ਦੇ ਰਤਨਾਵਲੀ

ਰੂਪ ਰਖ ਕਿਸ ਦੇ ਯੋਗਿ ਮਹਾਨ ਕੋ ਮਤ੍ਰਾਗ ਕੇ ਛਿਪਣ ਜਾਏ ।।

ਨਾਮਤ ਜੀ ਕਰ ਕੇ ਪਹੁੰਚੇ ਸੁ ਇਸਿੰਗਾਰ ਤੇ [illegible] ਧਾਰ ਵਗਾਏ ।।

ਧਾਰ ਜੋ ਨਤਿ ਦੁਇ ਆਰ ਜੋ, ਨਤ੍ਰਿ ਤੂੰ ਨਤਿ ਆਰ ਨਾਂ ਤਲ ਪਾਏ ।

ਯੋਗਵਰੀ ਮਤ੍ਰ ਨਾਗ ਕ੍ਰਮ ਅਜਿਹਾ ਜੋ ਕਲ ਏਕ ਪਗਾਏ ।

[illegible] ਜੀ ਤੇ ਦੀ ਇਨ ਤਾਂ ਮਤ੍ਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਤੇ ਨੂੰ ਆਖਿਆ [illegible]

[illegible] ਮਤ੍ਰਾਗ ਕਰਿਕ ਸਿਰ ਨੂੰ, ਇਸ ਪਰਿਵ ਜਗੋਂ ਦਾ ਰੱਖ ਵਰਤਾਵਣ ।।

ਤਾਂ ਪੈ ਘਨਾਇਤ ਹੈ ਰ ਕਤੂ ਆਪ ਜੀ ਕਰਾਇਆ ਕੇ ਘਟ ਗਏ ਘਰ ।।

[illegible]

[illegible]

ਕਾਰਦੀ ਜੈਸਾ ਦੇ ਸਾਰ ਤਕੇ ਕੰਠ ਪਰਤਕ ਨਾਲ ਨਾਤਕ ਨੂੰ [illegible]

ਸਾਰੇ ਕੇ ਭਾਰਤ ਕੇ ਮਨ ਤੇ ਘਰ, ਰੂਪ ਜਾਣੇ ਪ੍ਰਮ ਜਾਣੇ ਦ ਪੈਂਤੇ ।

ਨਾਤਕ ਜੋ ਮਤ੍ਰਾਗ ਕਰਕੇ ਆਪ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਕਤ੍ਰ ਸਾਰ ਕੱਠੇ ਹੈ ।

ਉਹ ਘਰਵਰ ਵਿਚ ਜੋਗ ਵਿਚ ਤਜਿਆ ਜਾ ਕਿਤਾ ਹੈ । ਇਨਤਾਂ

ਦਾ ਨਾਮ ਢੋਰ ਸਰੀ ਲਿਖਦਾ ਉਹ ਨਾਤਕ [illegible] ਭਰਦੇ ਤੇ ਨਾਗ

ਰਹੀ ਆਖਿਰੀ =

30

ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇਰ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਾਇਰ
ਕਹਿਣਗੇ ~~ਇਸ ਵਾਸਤੇ~~ ਪਰ ਕੀ ਹੋਏ ਓਹ ਕੇ ਕਰਤਿਗੇ ਪਰ ਏਥੇ
ਦੀ ਸੂਰਮਾ ਪਿਛਾਂਗੇ ਦਾ ਸੂਰਮਾ ਤਾਂ ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਤ੍ਰੀਆਂ
ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਤੁਰ ~~...~~ ਪਾਣੀਪਤ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਤੁਰ
ਜੀ ਇਸ ਦਾ ਨਾਮ ਹਰਪਾਲ, ਸੁਖਦੀਪਕ ਅਤੇ ਪਰਗਾਸ ਵੀ ਸੀ,
ਦੇ ਜਾਣ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਦਾ ਵਰ ਦੇਣ ਜਾਂਦੇ ਹੋਏ
ਕਿਹਾ। ~~...~~ ਅੱਗੇ ਤੇ ਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਰਕੇ ਜੋਗ ਦਾ
ਸਾਰਾ ਹਾਲ ਸੁਣਾਇਆ। ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਹਿਬ ਸਮਾਧਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ
ਇਹ ਸਾਰੇ ਪਰ ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਆਇਆਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ
ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਤੁਰਦਾ ਕਿਹਾ। ਤੇ ਸਭ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ
ਦੋਹਰਾ :- ਤੁਰੇ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚਾਰ ਕਿਰ ਸਾਰੀ, ਪੱਕੀ ਫੜੇ ਜੋੜੇ ਨਾਮ ਨੂੰ,
ਸਭ ਸਾਧੂ ਦੇ ਸਾਥ ਸੁਣਾਏ ਤੁਸਾਂ ਕੀਏ ਜੋ ਕਾਜ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ॥
ਸਾਧੂ ਸਭ ਵਿਚ ਕਹਿ ਰਹੇ ਇਹ ਸੁਣਗੇ ਦਾਤਾ ਜੀ ਕੋਮ ਕੀਤਾ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਤੁਰ ਕਰਕੇ ਦੇਖਕੇ ਸਾਰਥੀ ਜੈਸਾ ਸਭ ਤੁਰ
ਗਈ। ~~ਜਿਵੇਂ~~ ਸਭ ਵਿਚ ਜਾਣਦੇ ਦੇਖ ਕੀ ਕਹਿਣਗੇ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ
ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਵਚਨ ਸੁਣਾਏ। ਤੇ ਕਿਹਾ
ਦੋਹਰਾ :- ਤੁਰੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਣ ਦੇ, ਤੁਰ ਕਾਹਦਾ ਸਭੀ ਦੇ ਪਹਿਰਦਾ।
ਇਹ ਸਭ ਦੇ ਸਿਰਤਾਜ ਪੂਰਨ ਹੋਵੇ ਪਰਸਪਰ ਕਾਜ ॥
ਸਾਰਥੀ ਜੈਸਾ ਜੈਸਾ ਹੈ ਪੂਰ ਸਾਏ ਕਰ ਪਾਸ ॥
ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਤੇਜ ਦਾਸ ਸਾਧ ਤੂੰ ਪਰਤਾਪ ਸੰਤਾਰ ॥
ਸਾਜ ਇਹਨ ਦੇ ਗੁਣ ਤਾਂ ਤਾਰੇ ਤੇਰੇ ਸੰਸਾਰ ॥
ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਾਰੇ ਰਸ ਤੁਰੀ ਵਿਚ ਦਰਬਾਰ ਕਿ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਕਿਹਾ
ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਤਰਫ਼ਾ ਤੇ ਸਾ ਸਾਰਨਾਂ ਤੈਨੂੰ ਪਹਿਰ ਇਸ
ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਸਾਰ ਦੇਣਾਂ ਜਾਂ। ਤਾਂ ~~ਜੋ ਇਹ ਵਿਚ ...~~
~~ਤਾਂ ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਿਹਾ ਤੁਸੀਂ ... ਸੁਣਾ ਦੇ ...~~

ਤੇ ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~

ਤਾਂ ਖਡੂਰ ਜਾ ~~[illegible]~~ — ਉਹ ਕਿਉਂ ~~[illegible]~~ ਸਾਹਮਣੇ ਤੋਂ
ਤੂੰ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ [illegible] ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਦੇ [illegible]
ਸਤਿਗੁਰੂ ਛੁੱਟ ਗਿਆ ਹੈ ਤੂੰ ਕਿਉਂ ਦਸਵੀਂ ਰਹਿ ਜਾਇਆ ਹੈ;
ਰਹੇ ਨ ਰੂਪ ਨ ਰੂਪ ਰੇਖ ਰੰਗ [illegible] ਤੇ ਇਹ ਦੇਇਹ ਜੀਵੈ ॥
[illegible] ਕਿਰਤ [illegible] ਜੀ ਸਚ ਤੀਜੈ ।
[illegible], [illegible].
[illegible] ਵੀਕੈ।
[illegible], [illegible] ਹੈ, [illegible]
[illegible]
[illegible] ਧਾਰਾ।
ਤੁਸੀਂ ਗੁਰੂਆਂ ਰਾਹੀਂ [illegible] ਕੀ ਪਤਾ ਹੈ ਦਸਵੀਂ [illegible]
[illegible] ਹੈ।

ਲੇਖ:– [illegible], [illegible] ਦਸਵੀਂ [illegible]।
[illegible] ਖਡੂਰ [illegible]
[illegible] ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ [illegible]
[illegible] ਖਡੂਰ [illegible]
~~[illegible]~~
[illegible]
~~[illegible]~~
ਲੇਖ:– [illegible], [illegible] ਹੈ।

31 ਅਨੇਕਾਂ ਦੈਂਤ ਪ੍ਰਗਟੇ ਤਾਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਦੇ ਪੱਲੇ ਕੁਝ [illegible]
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੇਗ
ਜੁੱਧ ਹੀ ਪ੍ਰਗਟ ਪ੍ਰਗਟ ਕੇ ਹਥ ਵਿਚ ਫੜ ਕੇ ਜਦ ਦੇਵੀ ਦੇਵੀ ਦੇਵੀਆਂ ਅਤੇ
ਦੈਂਤੀਆਂ ਦੁਸ਼ਟੀਆਂ ਅਗੇ ਸਭ [illegible] [illegible] ਰਹੇ ਹਨ।
[illegible] ਵਿਚ ਤੇਗ ਦੇਵੀਆਂ ਹਨ।
ਸਵੈਯਾ:- ਕੇਸ ਦੁਰੇ ਸਭ [illegible], ਅਰ [illegible] ਕੇ [illegible] ਦੁਰੇ [illegible]॥
[illegible] ਕੇ [illegible] ਪ੍ਰਗਟ ਕੇ [illegible] ਕਿਸ ਕੇ॥
[illegible] ਸਾਧੀਆਂ ਕਿਸ ਕੀ, [illegible]॥
[illegible] ਕਿਤ ਆਇਕੇ॥
[illegible] ਕੇਸ ਕੇਸ, [illegible] ਹਨ, [illegible]
[illegible] ਹਨ, [illegible] ਦੇ ਅੰਗੀਆਂ ਨੂੰ
ਦੇ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਬੱਧ [illegible]। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਨੇਕਾਂ ਹਨ। ਇਸ [illegible]
[illegible] ਕੇਸ ਹੀ [illegible]। [illegible] ਪ੍ਰਗਟ
ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੱਥ [illegible] ਦੇ [illegible] ਦੀ ਸੀ
ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ [illegible] ਦੈਂਤ ਅਕ੍ਰਮ [illegible]॥
[illegible] ਤੂੰ [illegible] ਆਪਣੀ [illegible], ਤੇਰੀ
[illegible] ਤੂੰ [illegible] ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਆਪਣੇ
ਦੀਆਂ [illegible] ਬੱਧ [illegible]। ਇਹ [illegible] ਸਿੰਘ ਦੇ [illegible]
ਨਾਲ [illegible]:- [illegible] ਕਿਤ [illegible]॥
[illegible] ਤਨ [illegible] ਸਾਧਿ॥
ਇਸ [illegible] ਵਿਚੋਂ ਤਨ [illegible] ਆਪਣੀ [illegible]
[illegible]। ਉਨ੍ਹਾਂ [illegible] ਹੋਈ ਸੀ
ਉਸ [illegible]।
[illegible] ਵਿਚੋਂ [illegible] ਦੇ [illegible] ਤੇ [illegible]
ਆਪਣੀ [illegible] ਦੀ [illegible]
[illegible] ਦਾ [illegible] ਦਾ [illegible]

ਜਦੋਂ ਅਕਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੰਗ ਨੂੰ [illegible] ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ।
ਲਿਖਿਆ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ਜਾਣ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ
ਜਾਣਕੇ [illegible] ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ
ਕਿ [illegible] ਮੰਤ੍ਰ, [illegible] ਤੋਂ, ਤਪ ਜਾਪਤੋਂ, [illegible] ਨਹੀਂ [illegible]॥
[illegible] ਕੀਏ, [illegible] ਦਾਨ ਕੀਏ, [illegible] ਕਿਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਾਇਓ॥
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ [illegible]॥
[illegible] [illegible] [illegible] ਮੈਂ [illegible], [illegible] ਕੇ [illegible] [illegible]॥
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]।
[illegible] ਦੇ [illegible] ਹੀ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ਦੇ [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ਹੈ
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] ਕਾ [illegible]॥
[illegible] [illegible] [illegible] ਮੈਂ [illegible] [illegible] ਕੀ [illegible]॥
[illegible] ਕੀਤਾ ਤੇ [illegible] ਹੋਣਾ [illegible] [illegible] [illegible] ਤੋਂ
[illegible] ਹੋਇਆ [illegible] [illegible] [illegible] ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਕਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ
[illegible] [illegible] ਤਾਂ [illegible]॥ [illegible] [illegible] ਮੈਂ [illegible] [illegible] ਤਾਂ
ਅਕਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲਿਖ [illegible] [illegible] ਹੋਇਆ [illegible] [illegible] ਜਦੋਂ [illegible]
[illegible] ਤਾਂ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ਗੀ ਸੀ, [illegible]
[illegible] [illegible] ਕੇ [illegible]।
[illegible] [illegible] [illegible] ਨੂੰ [illegible] [illegible] ਮੈਂ ਨ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] ਨੂੰ [illegible] ਕੇ [illegible] [illegible] ਨਹੀਂ [illegible] [illegible]॥
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible];
[illegible] [illegible] ਜਦੋਂ [illegible] ਨੂੰ [illegible] ਤਾਂ [illegible]
[illegible] [illegible] ।

32

ਰੀਤ:- ਜਿੰਦੜੀ ਨੂੰ ਸੰਧਾ ਵੇਖਕੇ, ਮਹੁਣੇ ਤੋਂ ਅੰਗਣ ਗੇੜ ॥

ਜਦੋਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਜਿੰਦੜੀ ਨੂੰ ਤੁਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵੇਖਿਆ

ਤਾਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਅਪਣਾ ਰਥ ਰੂਪੀ ਫਿਰ ਆਏ।

ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਭਰਾਵੀ ਕਰਕਿਆ ਕਰਕਿਆ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ

ਮਹਾਰਾਜ ਨੂੰ ਰਥ ਤੋਂ ਘੋੜੇ ~~[illegible]~~ ਪਕੜੀ ਤੇ ਅਪਣਿਆਂ ਤੇ ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ

ਫੜਿਆ। ~~ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ~~

ਰੀਤ:- ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ ਫੜਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਰਨ ਦਾ ਧਾਰੀ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਣਾਏ ਹਨ।

ਕਿਸੇ ਦਸਮਾਂਸ਼ਦੀ ਵਰਗਾ ਇੰਨ੍ਹ ਸਰਦਾਰਿਆਂ ਆਦਿ,

ਨਿਰਭੈਤਾ, ਧਰਮਕਿਆ ਪਰਮਾਰਥ ਆਦਿ ਕਿਸੀ ਤਰੀ

ਭਰੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਜੋ ਪਰਤੀਗਨ ਸਭੇਪਨ ਜੋ ਕਰ ਕੇ ਤਿਤੇ ਮਨ ਤੇ ਗਹਿ ਲੀਏ।

ਬਚਿਤ੍ਰ:- ਜਿਨ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ ਫੜਕੇ ਮਾਰਿਆਜੀ

ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ [illegible] ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਧਰਮ ਬਣਿਆ ਤੋਂ

ਕੇਸ ਕਹਿ ਕੇਸਨ ਤੇ ਗਹਿ ਕੇਸਨ, ਭੂਪ ਜਹਾਂ ਧਰਤੀ ਦੇ ਲੀਏ ॥

ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ ਫੜਿਆ [illegible] ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ~~[illegible]~~ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ

ਤੁਸੀਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਣਾ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਸੈਨਾ ਭੱਜ ਜਾਵੇਗੀ

ਜੋ ਭਰਾਵਾਂ ਕਿਵੇਂ ਨਾਲ ਰਹੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ

ਕਿਹਾ ਸਾਡਾ ਭਰਾ ਸਾਡੇ ਤੇਰੇ ਦਾਸ ਹਾਂ। ਨੂੰ ਕਰ ਕਰਤੀ ਅਰਜਨ,

~~ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਜਦੋਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਫੜਿਆ, ਤਾਂ ਅਰਜਨ ਨੇ ਆਖਿਆ~~

ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਜਦੋਂ ਸੇਵਾ ਦਾ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਸਾਰ

ਮਨਜ਼ੂਰੀਆਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਫੜਿਆ ਤਾਂ ਅਰਜਨ ਨੇ ਆਖਿਆ

ਕਹਿਆ :-

ਛਾਡ ਦੇਹ ਤੇ ਜਦ ਹਰਿ ਦੇਖੇ ॥

ਸਾਕਤ ਤੇ ਤਬੋ ਪਿਆਰ ਧਰਮ ਭੇਖੋ ॥

ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਫੇਰ ਕੂਕਿਆਂ ਪ੍ਰਤਿ ਤੇ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਰਹਿਣ ਲਗਾ। ਕ੍ਰਿਪਾਨ
ਮਹਾਰਾਜ ਨਾਭਿਓਂ ਦਾ ਤੇਰੇ ਜੋ ਇਸ ਨੀਤੀ ਕਾਰਨ ਤੁਰਤ ਹੀ ਦਸਤਾ ਜੋ
ਕਰੋ ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਤੇ ਪੱਕ ਵਿਚ ਲੋਕ ਤਪਸਿਆ ਕੀਤੀ
ਕਰਕੇ ਤਾਂ ਸਭ ਨਾਲ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਕੀ ਰਹਿਤਾ ਰਖ ਦਸੀ ਗੁਰਸੀ ਤੇ
ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਦਾ ਫ਼ਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਇਸਦੇ ਅਸਰ ਦਾ ਇਕ ਹੀ
ਢੰਗ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਇਹ ~~ਕਾਲਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖਣ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਜਿਹਨਾਂ~~, ~~ਅਜਾਇਬ~~
ਇਸ ਨੂੰ ਅਤੇ ਦੇਵਤਿਆਂ ਸ੍ਰੀਮਤ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਇਕਠੇ ਕੀਤਾ
ਕੇ ਇਕਸਾਰ ਸਫ਼ਾਈ ਜਿਹੜੇ ਰਹੇ ਉਸ ਅੰਦਰ ਵਿਚ ਅਸੂਲਾਂ ਤੇ ਦਸ
ਰਸਤਿਆਂ ਜਿਹੜੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਗਰਮ ਦੇਣ ਨੂੰ ਤਰਸ ਕਰੇ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਸੋਚਿਆ
ਲੋਕ ਇਸਨੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਕੂਕਿਆਂ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
ਪਰ ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ~~[illegible]~~ ਫੌਜੀ ~~[illegible]~~ (ਰਖ ਕੇ ਸੁਧ ਅਤੇ ਤੁਰੀ)
ਨਾਲ ਸਮਝਾ ਕੇ ਤੁਰ ਗਏ।
ਫੇਰ ਕੂਕੇ ਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਨੂੰ ਦਿਤਾ ਮਹਾਰਾਜ ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਇਕ
ਤਰੀਕੇ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਸੁਨੇਹਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਫੇਰ ਦੇ ਰਹੇ ਹੋ
ਤਰੀਕੇ ਇਹ ~~[illegible]~~ ਮਾਲਿਕ ਦਾ ਸੋਧ ਇਸਤੇ ਕੂਕਿਆਂ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਪਾਨ
ਮਹਾਰਾਜ ~~[illegible]~~ ਕੂਕਿਆਂ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰ। ਕੇ ਦੇਵੇ ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਤਰੀਕੇ
ਅਤੇ ਸੁਨੇਹਾ ਲੈਣ ਲਏ ਤਾਂ ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੜਦਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਕਿਹਾ।
ਸਦੈਵਾ ਚੋਰ ਕੀਓ ਜਿਹ ਧਾਮ ਕੇ, ਧਰ ਧਾਰਨ ਕਿਓ ਤੁਰਤੇ ਰਹੁ ਆਇਓ॥
ਕੇ ~~[illegible]~~ ਤਤ੍ਹਾਗਤਰ ਨੂੰ ਧਾਮ ਦਾਰਦ, ਦਾਕੇ ਕਰੇ ਉਪਜਾ ਸਭ ਪਾਇਓ॥
ਪ੍ਰਗਟੇ ਜਾਗਾ ਰਹੈ ਦਾ ਦੁਖੀ ਜਨ, ਤਿਉ ਤੁਰਤੇ ਤੁਮ ਦੇਸ ਪਾਇਓ॥
ਜਾਗਤੁ ਕੇ ਤੁਮਰੋ ਸਭ ਜੌ, ਅਧ ਜਾਗਤਰੋਕ ਕੇ ਰੂਪ ਧਰਾਇਓ॥
ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਮਹਾਰਾਜ ਤੁਸੀਂ ਸੌਨੂੰ ਧਰ ਗੋਂਕੇ ਦਾਸੀ ਕਰਦ ਜਾਂਦੇ ਹੋ। ਕੂਕਿਆਂ
ਨੂੰ ਕਾਰਦੇ ਦਾਖ਼ਲ ਤਪਸਿਆ ਕਰਕੇ ਜਾਇਆਂ ਸੈਂਕੜਾ ਸੰਗੋ ਕੇ ਸੰਗਤ
ਹੋ ਤੁਸੀਂ ~~[illegible]~~ ਸੰਗਤ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹੋ।
ਤਾਂ ਕੂਕਿਆਂ ਦੇ ~~[illegible]~~ (ਸੁਣਕੇ) ਸੰਗਿਆਂ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ~~[illegible]~~ (ਤਰੀਕੇ) ਸੰਗਿਆਂ

33

ਤਾਂ ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਿਚਾਰ ਕੀਤੀ –

ਤਬ ਨ੍ਰਿਪ ਮਨ ਕੇ ਇਹ ਬਿਧ ਕਹੈ ॥

ਕੇ ਕੀਆ ਕੀਅਤ ਨ ਚਤੁਰ ਸੁਗ ਰਹੈ ॥

ਸਵੈਯਾ:- ਕਿਉਂ ਤਨ ਕੀ ਮਨ ਫਿਕਰ ਕਰੈ, ਸਿਰ ਤੇਂ ਜਮ ਜੋ ਆਖਤੁ ਨ ਰਹੈ ਹੈ ॥

ਖਾਤੇ ਭਰੇ ਨ ਕਛੂ ਇਤਨੇ, ਅਨ ਤੈ ਕਰ ਜੀਤਤਿ ਜੋ ਤਨ ਜੈ ਹੈ ॥

ਕੇਸ [illegible] ਗਹਿ ਰੋਮਤੇ, ਅਉਗੁਨ ਕੀਤ ਗਏ ਪਛੁਤੈ ਹੈ ॥

ਜੋਰ ਬਿਚਾਰ ਅਨੇਕ ਤੁਹਿ ਤੇ, ਤਅਕਾਲ ਜੋ ਕਿਰਤਕ ਜਾਪ ਨ ਜੈ ਹੈ ॥

ਅਤਾ ਤ੍ਰਿਹੁੰ ਚਾਰ ਜੁਗਾਂ ਤੋਂ ਤਨੀ ਕਿਨਾ ਕਹਿਣਾ [illegible] ਜੀ

ਹੈ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਦੇਹ ਰਹਿਣਾਂ ਵਿਚ ਜਾ [illegible] ਕੀਤ

ਜਾਣ ਤੇ ਪਛਤਾਏਂਗਾ। ਕਿਉਂ ਕਿ ਤਅਕਾਲ [illegible] ਤੇਰੇ

[illegible] ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਉਨਾਂ ਦੀ [illegible]

[illegible] ਨੂੰ [illegible] ਤਿਆਰ ਕਰ ਦਿਤਾ। /

[illegible] ਦੀ [illegible] ਉਤੇ ਕਿ [illegible]

ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ [illegible]। [illegible] ਉਨਾਂ ਨੂੰ

ਇਸ [illegible] ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ [illegible]

ਕੀ ਰਹੇਗਾ। [illegible] ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕਿਸੇ ਦੀ [illegible]

ਦਾ [illegible] ਤੁਰਨੇ [illegible] ਨੂੰ ਤੁਰਨ

ਦਿਤਾ। [illegible] ਦੀ [illegible] ਵਾਸਤੇ [illegible]

[illegible] ਪੋਤਰ ਸਾਹਿ।

~~[illegible]~~

[illegible] ਤਅਤ ਜਾਣ ਕੇ [illegible]

ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤਾਕਤ ਦਾ [illegible]

ਗਏ [illegible]।

ਕਬਿੱਤ:- ਭੌਰ ਭੌਰ ਨੂਰਾਂ ਸੰਸਾਰ ਭੌਰ ਸਾਗਰ,

ਜਗ ਕੀ ਜਗਨ ਕੀ ਆਈ ਹੈ ਮੈਦਾ ਭਈ ਹੈ ॥

ਨੈਨ ਕੀ ਨੈਕਨ ਕੀ, ਬਿਕੇਨ ਕੀ ਪਰੇਨ ਕੀ,

ਤ੍ਰੈਕਨ ਹੈ ਕੀ ਚਨੂੰ ਮਿਤ ਏਕ ਕਉ ਪਠਈ ਹੈ ॥

ਭਾਜਗੇ ਕਲੇਸ ਸੇ ਗਏਸ ਸੇ ਗਰਤ ਕਉਰ,

ਆਉਰ ਹਉ ਕਗ ਕਾਹੁ ਪ੍ਰਗ੍ਰੇਸ ਪੀਠ ਦਈ ਹੈ ॥

ਜਾਰਣ ਸਤਨ ਤੇ ਦ ਤੁਰਤ, ਗੈਸ ਬਰਤ ਹਾ ਗ,

ਏਥੇ ਸ੍ਰੀਪ ਹਸ ਤੇ ਪਿਰਕਾਸ਼ਿ ਆਈ ਬਣੀ ਹੈ ॥

ਤਾਂ ~~ਅਮਿਸਟਕ~~ ਦੇ ਤਾਰਤਾਂ ਨੂੰ ਇਗ ਸਾਗਰ ਕਉਤਕ ਵੇਖਣ ਲਈ

ਇਹ ਜਾਗੀ ਰਚਨਾ ਰਚੀ ਹੋਈ ਹੈ ॥

~~ਅਤੇ~~ ਤਰੀਕ ਅਤੇ ਸੁਰਤ ਦੇਣ ਦੀ ਅਸਗਾਹਤ ਏਕ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ

ਭੀਮ ਦੇ ਲਿਗ :—

ਗੀਤ:- ਏਹ ਸਾਗਿਸਾ ਸਿਸ ਸੈਂ ਜਾਵਾਂ, ਸਾਰਕੇ ਸੁਕਾਵਾਂ ਓਸ ਨੂੰ -

ਤਾਂ ਤੀਸ ਸਰਬੈਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿਸਟਕ ਹਸਿਆਰ ਏਕੇ ਸੀਗ, ਇਕ ਵਾਰ

ਤਾਂ ਪਰਗਾਸਿਆ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨੂਠਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ।

ਨੂਰਨ ਸਤਨ ਤੋਂ ਬਰਤ ਦਗ ਜਾਏ, ਗੰਗਾ ਉਦਣੀ ਵਗਣ ਦਗ ਜਾਏ,

ਜੋ ਦੇ ਸਹੀਏ ਇਕ ਪਿਰਤ ਪੈਣ ਦਗ ਜਾਏ, ਪਾਣੀ ਦੀ ਭਤਇਕ ਹਵਾ ਸਾਫ਼ਣ

ਦਗ ਜਾਏ, ਫੂਲ ਏਕ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਹਿੱਲ ਜਾਏ, ਜਗਣੀ ਥਾਂ ਥੱਲੇ,

ਧਰਤੀ ਥਾਂ ਜਗ ਤੇ ਜਾਏ, ਪਰਬਤ ਪੈਰ ਦਾਕੇ ਉਠ ਜਾਏ ਪਰਪਰਗ

ਇਹ [illegible] ਇਕ [illegible] ਇਕ ਪੱਕਾ ਹੈ ਗਾ।

~~ਸਾਥੀ ਕੋਈ ਐਸਾ ਸਰਦਾ ਦੇ ਥਾਂ ਰਹੇ ਦੇ ਤੌਰ ਦੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰ ਪੜ੍ਹਾਈ~~

ਪਰਗਾਸਿਆ ਨੇ ਸਾਰਨ ਨੂੰ ਇਗ ਜਾਣ ਇਉਂ ਇਗਾਣੀ ਸਮਝਿਆ ਸਕਦਾ

ਹੈ ਸੈਂ ਤੈਨੂੰ ਸੈਂਗਾ ਹੋਏ ~~ਸਾਰੇ~~ ਕਾਰੇ ਤੇ ਤੁਰਦਾ ਗੀ ਜਾ ਆਪ ਚਲਾ ਆਪ ਹਰੀ

ਤਾਂ ਸੈਂ ਤੈਨੂੰ ਤੇਰੇ ਸਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੀ ਆਪ ਦੇਣਾ ਕਿਸ ਕਰੋ ਨੂੰ

~~ਧਰਨ~~ ਤੇਰ ਕਾਰਨ ਹਰਾਣੇ ਜੀ ਜਾਣ ਜਿਸੀ ਹੈ।

34 ਅਜੀਤ ਫੌਜ ਅਫਸਰ ਦੇ ਧਾੜਵੀਆਂ ਨੂੰ ਉਤਰਦਾ ਪਿਆ
ਫੇਰ ਦੁਰੰਦੇਸ਼ਰ ਨੂੰ ਭੀਖਨ ਅਣਇਛੀ ਅਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਈ
ਉਹ ਹੀ ਹਾਲ ਹੋਇਆ।

ਫੇਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਅਸਾ ਸੁਣ ਦੱਸੇ ਜਦੋਂ ਜੋ ਪਕੜੇ ਗਏ
ਦੇ ਲਿਆ ਗਿਰਫਤਾਰ ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਕਰੋ ਆਖਿਆ। ਜੋ ਤੁਹਾਡੀ
ਸੂਰਤ ਨੂਰ ਤੇ ਫੇਰ ਦੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਹੀਂ ਤੁਸੀਂ ਬਗਾਵਤੀ ਕਰ ਦੇ
ਰੀ ਬੈਠਦੇ ਹੋ। ਅਸੀਂ ਤੇਰੇ ਤੇ ਤਰਸ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂ ਕਿ.

~~ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੀ ਆਖਾਂ~~ — ਤੈਨੂੰ ਅਸੇ ਨੂੰ ਨਹਿਰੇ ਤੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਦੀ ਅਜ਼ ਸਾਹਿਬਾਂ।
ਅਜੇ ਰਹਾ ~~[illegible]~~ ਆਪ ਤੇਰਾ ਰਹੁ, ਰਹਿਣਾ ਅਉਣੀ ਜੀਅ ਆਉਣਗੇ।
ਤੇਰੇ ਅਰਜ਼ ਨਾਲ ਕਿਸ ਜੋ ਅਰ ਜੈ ਹੈ ਅਜਾ ਹਰਿ ਕੇਤਕ ਤੇਰੇ ।।

ਸਿਦਕੀਏ ਪਰਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਜਰ ਜਾਇਦਾਦ ਤੇਰ ਉਧਾਰਾ ਰੋਤਾ ਕਿ
ਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਆਪਣੀ ਪਾਸਾ ਦੇ ਉਸ ਵਿਚ ਸਭ ਧਾਈ
ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੱਖਿਆ ਪਰ ਅਜੇ
ਪਰੇਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਰਸਤਾ ਨਾਲ ਤੇ ਸਭੇ ਜੀ ਸਰੂਰ। ਸਿੰਘ ਨੂੰ
ਅਰ ਅਰਦਾਸ। ਨ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਦੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਫ਼ਤਰ ਗਿਆ
ਪਰ ਬੈਠੀ ਦੇਰ ਵਿਚ ਸਰੂਪ ਸਿੰਘ ਹੋਏ ਅਗੇ ਆਖਿਆ
ਸਿਦਕੀ ਦੀ ਗੱਲ ਆਈ ਪੈਸਾ। ਵਿਚ ਅਜਰ ਜਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ
ਬਰਾਬਰਮੇਲਨ ਇਸ ਨਹੀਂ ~~[illegible]~~ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਰ ਅਰਦਾਸ ਹੈ ਈ
ਹੋਰ ਪਤਰ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸ ਰਾਜ ਇਸਨੂੰ ਆਖਿਆ ਜਾਵੇ।
ਤਾਂ ਪੁਰਾਣਾ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਦਾ ਅਰ ਜੋਗਤ ਹੋ ਜਾਵੇ
ਤਾਂ ਗਾਰਡ ~~[illegible]~~ ਇੰਨਚਾਰਜ (ਸੁਪਰਡੈਂਟ) ਦੇ ਉਪਰ ਦੇਣ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੇ
ਰਖਣ ਗਾਹਿਕ ਫਿਰ ਕੀਤੀ ਦੇਖਰ ਰਹ ਭੂਮੀ ਇਹ ਰਹੇਗਾ
ਤੇ ਲਿਆ ਤਾਂ। ~~[illegible]~~
ਤਾਂ ~~[illegible]~~

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕੂਕਿਆਂ ਦੇ ਸਤਗੁਰ ਸਿੰਘ ਹੀ ਇਸ ਤੋਂ ਬਹੁਤਾ ਖ਼ਤਰਾ ਵੀ ਜਾਪਦੇ
ਰੂਸ ਦਾ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਖ਼ਤਰਨਾਕੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਂਦੇ ਹੈ ਵੀ [illegible]
ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ਨੀਤੀ ਵਿਚ ਕਰਨਾ [illegible] ਬਣਾਈ ਛੱਡਕੇ [illegible]
[illegible] ਦੇ [illegible] ਰਾਹ [illegible]
ਰੂਪ ਹੈ, ਸਤਗੁਰ ਸਿੰਘ ਜੇ ਉਤਰਕਿਤ ਦੇ ਜੋੜੇ ਦਰਬਾਰ [illegible]
[illegible] ਕਰ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਫ਼ਿਰ [illegible] ਵੱਡ ਬਣੂ ਗਾ।
ਕੂਕਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀਤਿਆ ਹੈ —
ਦਰਬਾਰ ਜੋ ਕਹਿਆ ਹਨ ਹੈ ਇਸ ਹੈ ਦਾ ਗੁਰਸਿਖ ਜੋ ਪਕੀਆਂ,
ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਚਨ ਉਚੀਆਂ ਸਾਰਤੀ, ਉਹਨਾਂ ਬੁਰਾ ਦਾਸ ਕੀ ਕਰੀਆਂ,
ਪਕੀਆਂ ਸਭੀ [illegible] ਦੇ ਪਾਇ ਦਿਤੀ, [illegible] ਕਰਕੇ ਪਕੀਆਂ,
ਇਸ ਦੇ ਕੂਕਾ [illegible] ਜੋ ਨਾਮ ਕਲੀਤਿਆ ਜੋ ਕਰੀਆਂ [illegible] ਤਰੀਆਂ,
ਕੂਕਿਆਂ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਦਾ ਕੋਈ [illegible] [illegible]
ਕੂਕਿਆਂ ਦੇ ਉਤੇ [illegible] ਨਹੀਂ [illegible] ਨੂੰ ਪਾਰ ਕੀਤਾ ਤਾਂ [illegible] ਜਾਣੀ
[illegible] ਗਿਆ। [illegible] ਸਤਗੁਰ ਸਿੰਘ ਤੇਰੇ ਦਰਬਾਰ [illegible]
[illegible] ਵਿਚ [illegible] ਕਰਾਇਆ ਤੇ [illegible] ਤੇਰੇ ਬਣੂ। ਜੇਕੋ
[illegible] ਉਪਦੇਸ਼ [illegible] ਜੀ ਤਾਂ ਸਿਖ [illegible] ਨੂੰ
ਇਸ ਤੁਸੀ ਜੋਤ ਨੂੰ ਜੋੜ [illegible] ਤੋਰ ਤੇ ਗਲ ਦੇ ਸਤਗੁਰ ਸਿੰਘ
[illegible] ਉਪਰ ਸਤਗੁਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਮ ਜੋਤਿ ਤੇ [illegible]
[illegible] ਜੋਤ ਨੂੰ ਤੋਰ ਤੇ [illegible] ਦੇ [illegible] ਸਤਗੁਰ
ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਿਰ ਧੜ ਨਾਲੋਂ [illegible] ਤੇ ਕੇਤਿਆ ਗਿਆ [illegible]
[illegible] ਸਿਰ ਨੂੰ ਕੇਸਾਂ ਤੇ [illegible] ਸਿੰਘ [illegible]
ਜੋ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਰਥ ਤੇ [illegible] ਵਿਚ ਰਗ। [illegible]
[illegible] ਪਾਕੇ ਧਰਤੀ ਤੇ ਡਿਗ ਪਏ।
ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ [illegible] ਗਏ ਹੋ ਸਤਗੁਰ ਸਿੰਘ [illegible]
[illegible] ਪਰਤਿਆ [illegible] ਕੇ, ਨਜ਼ਰ ਤੇ ਪੂਰ [illegible] ਗਿਆ ਜੇ,

70

35 ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਏਥੇ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਬਾਰੇ ਨੂੰ ਵਿਆਹੁਣ ਦੇ
ਚਾਲੇ ਤੁਰਤੀਆਂ, ਪਰ ਸਤਗੁਰ ਸਿੰਘ ਜਿਤੇ ਕਿਹਾ ਜੀ
ਉਨ੍ਹੇ ਤਕੜੀ ਬਰਫ਼ਬਾਰੀ ਹੈ, ਅਤੇ ~~ਸਵੇਰੇ~~ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰ ਉਤੇ ਪਾਣੀਆਂ ਨੂੰ
~~ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਤੋਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇਖ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਸਾਧਾਰਨ ਅਤੇ ਦੇਖੋ~~
ਭਰਮਾ ਦਿਤਾ ਕੋਲ ਦਾ ਮੌਸਮ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਿਆ,
ਫਿਰ ਸਤਗੁਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਹੁਤਾ ਠੰਢ ਦਿਨਾਂ ਅਤੇ ਰਾਤਾਂ ਦੇ
ਸਿਆਲ ਵਿਚ ਗੁਜ਼ਾਰਿਆ ਸੀ, ਏਥੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਪੜ੍ਹ
ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤਾ ਸਿਆਲ ਪਰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਮਹਿਸੂਸ ਅਤੇ ਦਿਤੀ
ਖਿਆਲ ਤੇ ਜਾ ਰਹਿਆ, ਫੇਰ ਰਹਿਣੀ ਵਿਚ ਬੰਦਗੀ ਕਰਨੀ
ਆਰੰਭੀ, ਪਹਿਲਾ ਪਾਠ ਜਪੁ ਵਿਚ ਏਸ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ
ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਿਆਲੂ ਹਨ।
ਅੰਤਰ ਨਾਮ ਰਸ ਭੀਨੇ ਆਏ ॥
ਦੇਸ਼ ਤੋਰੇ ਤਪ ਧਾਰ ਕਰਾਏ ॥
ਸਿਮਰ ਪੰਥ ਨੂੰ ਇਤ ਉਤ ਟਰੈ ॥
ਅਰਥੇ ਵਾਰ ਨੂੰ ਦੇ ਨਹੀਂ ਅਰੈ ॥
ਕਰੇਂ ਕਾਮ ਤੇ ਪਰਮਾਰਥ ਦੇ ਕਾਮ ਏਥੇ ਚਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੇ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਤੋਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਤੋਂ ਏਨਾ ਵਾਕਫ਼ ਹੋਣਾ
ਜ਼ਰੂਰੀ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਏਧਰ ਉਧਰ ਟਰ ਜਾਣੀ ਤੋਂ ਬਾਦ
ਦੇ ਆਸਿਆਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਅਸਰਾ।
ਫੇਰ ਏਥੇ ਆਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਤਾਂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਅਨੁਸਾਰ
ਵਿਦਵਾਨ ਅਤੇ ਦੇਵਤਿਆਂ ਨਾਲ ਹਰ ਹਾਲ ਤਾਂ ਤੇਰੇ
ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਤੇਰੀ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ
ਦੇਣਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।
ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਤਰਕੇ ਮੁਢਲੇ
ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਢ ਤੋਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਨਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਤੁਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼

।

ਦੁਆਰ ਸਮਾਤੇ

ਪਹਿਲਾ । ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਤੇ ਚਲਾਇਆ, ਸ੍ਰੀ ਦੇਵਤਿਆਂ
ਆ ਨਾ ਤੋਰਦੇ।
ਸਤਿਗੁਰ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਰੂਪ ਲਿਖੰਤ,
ਅਵਤਾਰ ਹਰਿ ਤੋਰ ਜਗਦ ਕਰਨ ਜੀ ॥
ਤਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਗਟੇ ਨਗਰ ਤੇ ਸੁਰ ਭੂਪ,
ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪ੍ਰਭੂ ਤਰਨ ਜੀ ॥

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀ ਖੁਸ਼ ਹਜਾਰਤ ਹੋਏ ਤੇ ਪਰਤਾਪ ਦੇ ਪੁਤਰ ਤੇ ਸ੍ਰੀ
ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਦਿਨ ਦੇ ਕਰਨ ਅਤੇ ਏਕਾ ਸੁਣਿਆ ਹੋਏ ਦਾ ਰਾਜ ਕੀਜੀ
ਦਸਵੇ ਹਨ ਫੇਰ ਕਈ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾ ਤਾਂ ਆਰੰਭ ਕਰਾਂਗਾ।
[illegible] [illegible])

ਤੇਗ਼ਾ ਮੱਤਸ਼ੀ

ਦੋਹਰਾ:- ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਤੇਗ ਕਲਿਜੁਗ ਸਿਰ ਝੂਲ ਝੂਮ ਗਿਗ

ਕਲਿਜੁਗ ਮੇਂ ਸਤਜੁਗ ਕੀਓ [illegible] ਨਿਰਭੈ ਅਨੰਦੋਂ ਧਾਪ ਧਰਿਓਰ

ਕਲਜੁਗ ਮੇਂ ਸਤਜੁਗ ਵਰਤਾਉ, ਤਬੀ ਕਾਮਦੋਂ ਧਾਪ ~~ਕਮਾਉ~~ ਕਰਮਾਉ

ਤ੍ਰੇ ਗਊਦ੍ਵਾਰੇ ਗਧਦ੍ਵਾਰੇ ਵੇਦ ਸੋਧਿਓ ਕੇ,

ਸੁਧਾ ਕੁਲ ਦੀਏ ਸਿੰਘ ਭਾਗ ਕਿਨੈ ਜਾਗਿਓ ॥

ਛੇਰਿਓ ਜਨ ਭਾਗੀ ਗਿਆ ਦੀਏ ਤਾਹਿ ਕੇ ਸਾਧਾਰੀ,

ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਚਿਰਕਾਲ ਨਾਮ ਰਸ ਪਾਗਿਓ ॥ ਕਸਾਈ, ਡੋਗਾ, ਪੰਡਤ, ਮੁਗਲ

ਸਾਸ, ਛੋਗੀ, ਜਾਗੀ, [illegible]

ਠੱਗੀ ਤਰ ਦੀਏ ਨਿਤ, ਸਤਿਜੁਗ ਆ [illegible] ਗਿਓ ॥

ਅਰਥ ਸਤਿਕਾਰ ਯੋਗ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀ ਆਪ ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਕੋਈ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ॥ ਆਪ ਦੇ ਤੇਗ਼ੀ ਪ੍ਰਸੰਗ, ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤੇਗ਼ੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਸੱਚ ਦੀ ਜਿੱਤ ਅਤੇ ਝੂਠ ਦੀ ਹਾਰ, ਧਰਮ ਦੀ ਅਧਰਮ ਉਤੇ ਜਿੱਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਸਾਧਾਰਣ ਅਨੁਸਾਰ ਦੀ ਇਸ ਤੇਗ਼ੀ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤਾੜਿਤ ਕਰਦੀ ਇਕ ਰੂਪ ਤੇ ਭੈਗਭਿਛੂਕ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਰੂਪ ਕੀਤਾ। ਸਮੇਂ ਦੀ

ਇਤਿਹਾਸ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਵਿਦਵਾਨ ਆਗਾਹ ਦੇ ~~ਦੇ~~ ਇਸ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਗਾਹ ਧਰਮਾਤਿਕ ਅਤੇ ਭੈਗਭਿਛੂਕ ਦੇ ਸਾਹਿਤਿਕ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤਾ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਤੇਗ਼ੀ ਨੂੰ ਇਕ ਨਵਾਂ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ [illegible]

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਣੇ ਨੂੰ ਨਾਮਤਰ ਦਿੱਤਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧ ਦਿੱਤਿਆ ਦੇਵਤਿਆਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦਰ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀਆਂ ਦੀ ਸਮਾਨ ਜੋੜ ਇਕ ਖਾਸ ਥਾਂ ਤੇ ਰਚਨਾ ਕਰ ਲਈ ਤਲਵਾਰ ਰਖੋ ਅਤੇ ਇਕ ਅਸਨੂੰ ਦੀ ਸੰਗ ਦਾ ਕਰਤਵ ਏਥਦੇ ਨਿਭਤਾਓ ਦਿੱਤਿਆ ਹੈ।

ਧਰਮਾ ਦਾਸ ਕਰਾਗ ਤੇਗਾ, ਕਰੜਾ ਦੇਗਾ ਗੋਸਾ ਹੈ ॥

ਤੇਗ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਦਾ ਦਸਤਾਰ, ਆਪ ਵਰ ਦੇਣਾ ਦੇਸਾ ਹੈ ॥

37 ਮੁਕਤਸਰ ਮੁਰਾਦਾਬਾਦ ਅਤੇ ਦਰਬਾਰ, ਨਰਸਿੰਗਪੁਰ ਮੁਹੱਲਾ ਹੈ।
ਅਪਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਦਾਨੂੰ ਸੰਗ, ਤੇ ਓਸ ਵੇਲਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।
ਤੇਰੇ ਵਾਰੇ ਵਿਚ ਪਿਛਵਾੜੀਆਂ ਚਾਰ ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ ਦੇ ਅੱਗੇ
ਸੁਰਤਿਆਂ ਚਾਰ ਰੰਗ ਰਚੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ।
ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਦੀ ਤਰਜ਼ ਦੀ
ਇਸ ਰੀਤ ਨੂੰ ਫਿਰ ਸੁਰਜੀਤ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਤੇਰੇ ਅੱਗੇ ਕਈ ਨੂੰ
ਹੋਰ ਅਗਾਹ ਵਧਾਇਆ। ਜਦੋਂ ਜਾਂ ਤੇ ਤੇਰੇ ਵੱਖ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਵਧਾ ਵਧਾ
ਇਤਿਹਾਸ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਅਪਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਤੇ
੧੯੨੨ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਤੋਂ ੧੯੨੭ ਤਕ ਛੇ ਤੇਰੇ ਕੀਤੇ।
ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ
1955 ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਤੋਂ 1962 ਤਕ ਕੁਲ 8 ਤੇਰੇ ਹੋਏ
19.54 1986 ਤੋਂ ਬਿਕ੍ਰਮੀ, ਕੁੱਲ ਚਾਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ 54
ਕਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੇਰੇ ਜਾ ਹੋਏ।
ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਤੇਰਿਆਂ
ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ
1963 ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਤੋਂ 2015 ਤਕ 53 ਤੇਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ।
ਹੁਣ ਤਾਈਂ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਾਲ ਤੇਰ
35 ਹੀ ਤੇਰਾ ਆਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਨਾਲ ਨਾਮਧਾਰੀ ਇਤਿਹਾਸ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬ।
ਮੁੱਖ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਅਵਤਾਰ
ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾਉਣ ਅਤੇ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਤੇਰਾ ਅੱਗਾ, ਅਤੇ ਏਤ ਦੀ
ਰੀਤ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਅਵਤਾਰ
ਦਿਵਸ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ ਲਈ ਤੇਰ ਦੀ
ਮਹੱਤਤਾ ਵਧ ਗਈ ਹੈ।

ਜਾਪ ਸੰਗਤ ਵੀ ਲਿਖੇ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰਖਿਆ ਮੈਂ ਆਪ ਦੀ
ਨੂੰ 1925 ਵਿਸ਼ਲੀ ਨੂੰ ਮਾਲਾਂ ਵਾਲ ਕਿਸਾ ਸਿਆਲਕੋਟ ਵਿਚ
ਤੇਰੇ ਤੇਰੇ ਘਰ ਰਤੂ ਅਰਜ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਦ ਘਾਟੀ ਦਾ ਘੜਾ ਪ੍ਰਬੰਧ
ਚੁਕਿਆ ਤੇਰੇ ਦੇ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ (ਗੁਰਦਿਆਲ) ਜੀ ਦੇ ਮਾਸੀ ਦੀ ਆਗਿਆਕਾਰੀ
ਕੀਤੀ। ਰਤੂ ਸੂਚ ਆਦਿ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਸਦਕ ਸਭ ਘਰੀ ਆਪ
ਸੰਗਤ ਪੈਦਲ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਆਨੰਦ
ਮਾਣ ਰਹੀ ਸੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਾਰਟੀ ਵਾਲੀ ਆਪ ਨੂੰ ਸੇਵਕ
ਸਿੰਘ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੁੰਦੇ।

ਮਾਲਾਂ ਵਾਲਾ ਵਾਲਕ ਮੈਂ ਕਿਸਾ ਕੇ ਸਿਆਲਕੋਟ,
ਰਖਿਆਂ ਤਾਂ ਤੇਰਾ ਹੀਰ ਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ॥
ਸੰਗਤ ਚੋਖੀ ਤੇ ਮੁਲ ਆਈ ਚਲ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸੋਂ,
ਕੋਟ ਦੁਆਰੇ ਗਾਉ ਮਾਲਦੇ ਆਪ ਆਏ ਘਰ ਨੇ ॥
ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਗੁਣੀ ਗਿਆਨੀ ਦਾਨੇ ਮਸਤਾਨੇ ਕਨ,
ਸਿਲ ਪਾਰਖੋਤ ਲਾਈ ਸਭ ਨਰ ਨਾਰ ਨੇ ॥
ਹੀਰ ਸਿੰਘ ਸਭ ਦੇਖ ਸੌਂਪ ਆਖਾ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ,
ਪੱਲਾ ਗਲ ਪਾਇਆ ਹੋਤੇ ਤਿਲ ਫੁਲ ਚਾਰਨੇ ॥
ਮਾਲਾਂ ਵਾਲਾ ਮਾਲਕ ਤੀਆਂ ਮੰਦੀ ਗਲਿਆਂ ਗਲਿਆਂ,
ਚੌਕੀਆਂ ਕਤਾਰਾਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਨੇ ॥
ਕੀਤੇ ਇਕਰਾਰ ਕਰ ਆਸੀਆਂ ਦੇ ਇੰਤਜ਼ਾਰ,
ਪਾਵਨ ਚਰਨ ਪਾਏ ਕੀਤੀ ਆਸਦਾਰ ਨੇ ॥
ਜਾਰ ਕੇਕ ਨਾਮ ਰੰਗ ਸਤਿਸੰਗ ਰੰਗ ਰਹੀ,
ਕਾਰ ਕੀ ਦਿਖਾਈ ਜੋ ਸਜੀਲੇ ਦੇ ਦਿਦਾਰ ਨੇ ॥
ਘਰ ਗਿਆਨਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਆਨੰਦ ਦੀ ਫੇਰ ਨਾਲ,
ਲੈਣਿਆ ਸਮਸ ਤੇ ਸਦਾ ਸਗਰੇ ਅਪਾਰ ਨੇ ॥
ਮਾਸਟਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਤਿਗੁਰ ਆਪੇ ਚਰਨ ਪਾਏ, ਗਿਆਨਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ

ਇਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧਗੀ ਦਾ ਘੱਲਣਾ

38 ਘੋੜੇ ਦੀ ਫੇਟ ਨਾਲ ਜਲ ਗਿਆ ਤਾਂ ਹਰਨਾ ਵਰਤੀ ਪੰਗਤੀ
ਕਿ ਹੁਣ ਕੀ ਤੋੜੇਗਾ। ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਸਾਰੇ ਪਿਤਰਾਂ ਪੁੱਤਰ
ਤਾਂ ਕੋਈ ਪਰਤਾਵਾ ਜੋ ਭਾਈ ਦੀ ਜੀ ।

ਗ ਗ ਮੂਹ ਇੰਚ ਜੋਰ ਜਾਰ ਹੁੰਦੇ ਜਾਂਤੇ,
ਕੈਦ ਭੁਰ ਹੱਥ ਜਦੋਂ ਜੋਰ ਪਰਦਾਰ ਦੇ ।।
ਜਾਣੇ ਰੱਖਿਆ ਇਕ ਸਾਰੇ ਰੋਗ। ਇਕ ਭੈਗ ਪਿਆ,
ਦੂਜਾ ਦੁਖ ਦੇਵਣਾ ਪੁ ਗੋਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ।।
ਘੋਲਿਆ ਸਮਤ ਇਕ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਫਿਸਾਦ ਤੇਹ,
ਘੋੜੇ ਦੇ ਸਰਾਜ ਦੇ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਸੁਮਿਆਰ ਦੇ ।
ਰੋਗ ਜੋ ਨਾ ਭੈਗ ਪਏ ਰੋਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਧਣਾ ਕੀ,
ਰਖਣਾ ਏ ਰੋਗ ਜੋਗਦਾ ਚੀਨੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ।।
ਫੇਰ ਦਾਰੀ ਸੁਣੀ ਸਾਰੀ ਲੱਤ ਇਕ ਸਿੰਘ ਗਿਆ,
ਕਹਿੰਦਾ ਏਨ ਕਿੱਥੇ ਜੋਰੇ ਗੁਰੂ ਲਖਵਾਰ ਦੇ ।।
ਰਮਤੀ ਅੰਧਾਰੀ ਇਕੋ ਆਉਂਦਾ ਦੁਖੀ ਦੇਖ ਸਿੰਘ,
ਭਿੜਦੇ ਸਿਤਾਰੀ ਤਕੇ ਦੀਦਾ ਦੇ ਦੈਆਲ ਦੇ ।।
ਪਹੁੰਚੇ ਪਿਤਾ ਉਸੀ ਪਿਨ ਜਾਇ ਪਹੁੰਚੇ ਉਸੀ ਜਗ੍ਹਾ,
ਜਿੱਥੇ ਜੇਰ ਰੱਖੇ ਤੇਏ ਜਮਾਂ ਦੇ ਮੁਸਾਫ਼ਰ ਦੇ ।।
ਜਾਇ ਕੇ ਚਰਨ ਸੀਸ ਆਦੇਸਇਕ ਕੀਤਾ ਏ,
ਉਠ ਘੋੜਾ ਚੱਲਾ ਸਾਈ ਕੇਰ ਜਿਵੇ ਵਾਰੇ ।। ੧
ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਾ ਚੋਜ ਦੇਖ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਜੈਕਾਰ ਪਾਇਆ,
ਸੱਚਖੰਡ ਗੂੰਜਾਇਆ ਧੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਜੈਕਾਰ ਦੇ ।।
ਹੀਰ ਸਿੰਘ ਰਚਿਆ ਤੇ ਰੋਗ ਇਕੇ ਕੱਟ ਗਏ,
ਜੋ ਸੱਚ ਕਿਆ ਜੋਗ ਸੇਵ ਚੀਨੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ।।
ਆਪ ਸੰਗਤ ਸੀ ਪ੍ਰੇਮੀਇਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹੀ ਦੇਖੋ ਜੀ ਕਿ
ਇਹ ਘੋੜਾ ਤਾਂ ਜਿਉਂਦਾ ਹੋ ਤਾਂ ਪਏ। ਉਠ ਖੜੋਤਾ

ਇਹ ਕੌਤਕ ਵੇਖ ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਨੱਚ ਉੱਠੀ ਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ ।

ਗੀਤ :- ਚੀਨੀ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਵੇਖ ਕਮਾਲ ਦੀ ਸਜੀਲਿ ॥
ਮੁਖੜੇ ਜੀਵੇਂ ਕਰਦਾ, ਚਮਕਾਂ ਲਾਲ ਦੀ ਸਜੀਲਿ ॥

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਹਰ ਪਾਸੇ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ।

ਗੀਤ :- ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਚੀਨੀ ਵਾਲੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ
ਪਸਰੀ ਸੋਭਾ ਚਾਰ ਚੁਫੇਰ, ਸਭ ਸਤਿਗੁਰ ਦੀਆਂ ਵਡਿਆਈਆਂ ॥ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿੱਤੇ, ਕਾਰਜ ਸੰਵਾਰੇ ॥

ਬੈਂਤ :- 1. ਚਰਨ ਪਾਏ ਸਾਹਿਬਾਂ ਤੇਰੇ ਪੱਕੇ ,
ਕਈਆਂ ਪਿਆਸ ਤੋਂ ਪੰਧ ਪਾਰ ਹੋਏ ॥
ਪੱਕਾ ਤੇਰਾ ਪੈਂਡਾ ਲੰਮੀ ਰਾਹ ਵਿੱਚੋ,
ਆਪਣੇ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੇ ਸਾਥ ਕਰਤਾਰ ਹੋਏ ॥
ਜੋ ਇਹ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀਆਂ ਪਰਗਟ ਸਾਹਿਬਾਨ,
ਜੋ ਸੁਣ ਕਿਸਾਨ ਵਪਾਰੀ ਅਵਤਾਰ ਹੋਏ ॥
ਇਹਦੇ ਸੱਚ ਦੀ ਕੈਰਤ ਦੇਖ ਸਾਧ ਸਾਰੀ,
ਸਾਡੇ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੇ ਸਾਥ ਨਿਰੰਕਾਰ ਹੋਏ ॥

ਰਖਾ

39 ਜਨਿਕਾਂ ਜੋਗ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀ ਸਤਿ ਗੋਸ਼ ਦੇ ਬਾਦ ਬਿਨੈ
ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮਸਿੰਘ ਜੀ ।
ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਇਕ ਤੁਕ ਹੈ -
ਪਰਮੇਸ੍ਰਿ ਸਾਧੀ ਮਹਾਂ ਪ੍ਰਬਲ ਚੋਰਟੇ, ਸਾਝੀ ਸਗਲ ਜਹਾਨੈ ॥
ਤੀਰ ਵੈਰੀ ਵੀ ਸਗਾ ਪ੍ਰਗਟ ਸਾਧੂ ਸੇਵਕਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਸਹਿਲਾਂ
ਨਈ ਸੰਸ਼ੂ ਅਤੇ ਸਤ ਦੇ ਭੂਤ ਨਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ
ਉਪਦੇਸ਼ ਇਕ ਅਨਾਥ ਨੂੰ ਇਕਪਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ ਉਦਾ ਸੋਢੀ
ਕੋਈ ਸਗਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਦੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਸਾਡੀ
ਅਸ਼ਟੋਤ ਸਹਿਲਾਂ ਨਹੀ ਲਾਤਬਾਇਕ ਹੁੰਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰਬਾਣੀ
ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਹੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ :-
ਕਲਤ ਜਨੋਦਾ ਰਖ ਪ੍ਰੈ ਆਪਣੀ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ॥
ਇਕ ਕਿਸੇ ਇਕ ਦੇਸ, ਇਕ ਵੇਸ, ਨੂੰ ਇਕ ਸਰੂਪ ਨਹੀ ਹੋ ਸਕੀ
ਜਿਥੋਂ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਸ਼ੁਭ ਸੂਝ ਵਾਲੇ ਜੀਵ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ।
ਜੋ ਪੇਸ਼ਤੀ ਵਾਂ ਤ੍ਰੇਤੇ ਯੁਗ ਵਿਚ ਦੇ ਅਵਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ
ਜੀ ਨੂੰ ਸੀਤਾ ਦੇਵੀ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇ ਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚੌਦਾਂ ਸਾਲ
ਦਾ ਬਨਵਾਸ ਕੱਟਣ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਪਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ
ਚੰਦਰ ਜੀ, ਸੀਤਾ ਜੀ ਅਤੇ ਲਛਮਣ ਜਤਾਂਤ ਤੁਰੇ ਜਾ ਰਹੇ
ਹਨ ਤਾਂ ਚਿਤ੍ਰਕੂਟ ਪਰਬਤ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਇਥੇ ਸਗ ਰਿਸ਼ੀ
ਬਾਲਮੀਕ ਜੀ ਨਿਵਾਸ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਰਿਸ਼ੀ ਬਾਲਮੀਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ
ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਜੀ ਦੇ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਨ ਤੋਂ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ
ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਰਾਮਾਇਣ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰ ਦਿਤੀ ਇਹ ਉਹੀ
ਬਾਲਮੀਕ ਰਿਸ਼ੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਸੀਤਾ ਜੀ ਤੇ ਆਸਰੇ ਦੇ
ਪੁਤਰਾਂ ਲਵ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ ਜਨਤ ਬਨਵਾਸ ਦੇ ਵਿਚ ਰਹੇ ਸਨ
ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਕਿਸ ਬਾਲਮੀਕ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ :
"ਵਾਟੇ ਮਾਰਦਾ ਮਾਰਦਾ, ਪੈਠਾ ਬਾਲਮੀਕ ਬਟਵਾੜਾ" ॥
ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ - "ਬਾਲਮੀਕ ...

ਅਰਥ "ਏਹ ਦੂਸਰੇ ਵਾਲਮੀਕ ਰਿਸ਼ੀ ਸਨ।

ਜਦੋਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜੀ ਕਿ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਜੀ [illegible] ਕੋਲ ਪੁੱਜੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੜਾ ਆਦਰ ਸਤਿਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕੁਝ ਚਿਰ ਬਾਅਦ ਬਿਸ਼ਰਾਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਦ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਨੇ ਰਿਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੁਛਿਆ ਮਹਾਰਾਜ! ਕਿਰਪਾ ਕਰੋ ਮੈਂ ~~ਨਿਵਾਸ~~ ਸੀਤਾ ਅਤੇ ਲਛਮਣ ਸਹਿਤ ਕਿਥੇ ਨਿਵਾਸ ਕਰਾਂ। ਤਾਂ ਉੱਤਰ ਵਿਚ ਵਾਲਮੀਕ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਮਹਾਰਾਜ ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਅਸਥਾਨ ਦਿਖਾਓ ਜਿਥੇ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਹੋ। ਫਿਰ ਤੁਹਾਡੇ ਪੁਛਣ ਤੇ ਮੈਂ ਦਸਦਾ ਹਾਂ :-

ਸੁਨਹੁ ਰਾਮ ਅਬ ਕਹੌਂ ਨਿਕੇਤਾ ॥
ਜਹਾਂ ਬਸਹੁ ਸੀਅ ਲਖਨ ਸਮੇਤਾ ॥

ਮਹਾਤਮਾ ਵਾਲਮੀਕ ਜੀ ਦਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਏਨ੍ਹਾਂ ਅਸਥਾਨਾਂ ਤੇ ਰਹੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੁਸਾਂ ਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਨਿਵਾਸ ਕਰੋ [illegible]

ਦੋਹਾ:- ਸਭ ਕਰ ਮਾਗਹਿ ਏਕ ਫਲ, ਰਾਮ ਚਰਨ ਰਤ ਹੋਇ ॥

ਜਿਹੜੇ ਸਭ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਸਿਰਫ ਇਕੋ ਫਲ ਮੰਗਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹੇ ਰਾਮ ਮੇਰੀ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤੀ ਹੋਵੇ ॥

(2) ਤਿਨ ਕੇ ਮਨ ਮੰਦਰ ਬਸੋ ਸਿਅ ਰਘੁਨੰਦਨ ਦੋਇ ॥

ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਮਨ ਰੂਪੀ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਸੀਤਾ ਸਮੇਤ ਨਿਵਾਸ ਕਰੋ।

1. ਚੌਪਈ:- ਕਾਮ, ਕੋਹ, ਮਦ, ਮਾਨ ਨ ਮੋਹਾ ॥

ਜਿਨਾਂ ਜੀਵਾਂ ਵਿਚ ਕਾਮ, ਕ੍ਰੋਧ, ਅਹੰਕਾਰ ਮਾਨ ਅਤੇ ਮੋਹ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(2) ਲੋਭ ਨ ਛੋਭ ਨ ਰਾਗ ਨ ਦ੍ਰੋਹਾ ॥

ਨਾ ਲਾਲਚ, ਘਬਰਾਹਟ, ਪਿਆਰ, ਵੈਰ ਹੈ ॥

(3) ਜਿਨ ਕੇ ਕਪਟ ਦੰਭ ਨਹ ਮਾਯਾ ॥

ਜਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਾ ਫਰੇਬ, ਨਾ ਪਾਖੰਡ ਨਾ ਮਾਇਆ ਦਾ ਲਾਲਚ ਹੈ।

(4) ਤਿਨ ਕੇ ਹ੍ਰਿਦੈ ਬਸਹੁ ਰਘੁਰਾਯਾ ॥

ਹੇ ਰਾਮ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦੈ ਵਿਚ ਵਾਸਾ ਕਰੋ ॥

(5) 50 ਸੰਤ ਕੇ ਦ੍ਰਿਸਟਤ ਕੇ ਤਿਤਕਾਰੀ ॥

ਹੇ ਜੀਵ ਸੰਤ ਦਾ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਾਧਿਆਂ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ

(6) ਦੁਖ ਸੁਖ ਜਗਤ ਪੂਰੀਆ ਜਾਰੀ ॥ ਆਗਿਆ ਲਿਖਾਏ

ਦੁਖ ਅਤੇ ਸੁਖ ਜਾਣੋ, ਉਨਤ ਅਤੇ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ

(7) ਕੌ ਸੰਤਪ੍ਰਿਅ ਪਾਵਨ ਬਿਕਾਰੀ ॥

ਹੇ ਈਸ਼ਰ ਕੇ ਸੰਤ ਅਤੇ ਪਿਆਰੇ ਪਾਵਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ॥

(8) ਜਾਗਤ ਸੋਵਤ ਸਰਨ ਤੁਮਾਰੀ ॥

ਸੁਤਿਆਂ ਜਾਗਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿਚ ਹੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ।

(9) ਤੁਮੈ ਛਾਡ ਗਤ ਦੂਸਰ ਨਾਹੀ ॥

ਤੁਹਾਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਆਪਣੀ ਸੁਰਤੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ॥

(10) ਰਾਮ ਚਰਨ ਤਿਨ ਕੇ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥

ਹੇ ਰਾਮ ਤੁਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਵਾਸਾ ਕਰੋ ॥

(11) ਜਨਨੀ ਸਮ ਜਾਨੈ ਪਰਨਾਰੀ ॥

ਜੋ ਮਨੁਖ ਪਰਾਈ ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਮਾਤਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ।

(12) ਧਨ ਪਰਾਇ ਬਿਖ ਤੇ ਬਿਖ ਭਾਰੀ ॥

ਅਤੇ ਪਰਾਏ ਧਨ ਨੂੰ ਜ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡਾ ਜ਼ਹਿਰ ਸਮਝਦਾ ਹੈ.

(13) ਜੋ ਹਰਖਹਿ ਪਰ ਸੰਪਤ ਦੇਖੀ ॥

ਜਿਹੜਾ ਮਨੁਖ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਧਨ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ॥

(14) ਦੁਖਤ ਹੋਹਿ ਪਰ ਬਿਪਤ ਬਿਸੇਖੀ ॥

ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਤੇ ਆਈ ਬਿਪਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਦੁਖੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ.

(15) ਜਿਨਹਿ ਰਾਮ ਤੁਮ ਪ੍ਰਾਨ ਪਿਆਰੇ ॥

ਹੇ ਰਾਮ! ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਪਿਆਰੇ ਹੋ

(16) ਤਿਨ ਕੇ ਮਨ ਸੁਭ ਸਦਨ ਤੁਮਾਰੇ ॥

ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡਾ ਸੁੰਦਰ ਘਰ ਹੈ।

~~ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀ ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਜਿਤਨੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਸਾਫ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ~~

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀ ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਜਿਤਨਾਂ ਮਨੁੱਖ ਪਵਿੱਤਰ ਹੋਣ ਉਤਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਵਾਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸੋ ਆਪਾਂ ਵੀ ਪਤਰ ਕਰੀਏ ਅਤੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀਏ ਕਿ ਸਾਡੇ ਹਿਰਦੇ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਹੋਣ ਤਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਵਾਸਾ ਹੋਵੇ।

* ਨਿਆਰਾ [illegible] ਦਾ ਝੰਡਾ ਝੁਲਿਆ ਸੀ ਧਿਆਨ ਦਾ [illegible] ਜੋ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ [illegible] ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ।

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਹਾਇ ।

ਦੋਹਰਾ: ਦੇਹੁ ਦਰਸਨ [illegible] ਤਰਸ ਕਰੀਜੈ

[illegible] ॥

[illegible] ॥

[illegible] ॥

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ॥

[illegible] ॥

[illegible] ॥

[illegible] ॥

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

84

42 ਇਤਨੇ ਨੂੰ [illegible] ਸੰਤ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ [illegible] ਦੇ ਅਣਥੱਕ ਯਤਨ [illegible]

ਦੇ ਅਮਨ [illegible] ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਂਝਾ [illegible] ਦੇ [illegible]

[illegible] ਕਿ [illegible] ਤਾਂ [illegible]

ਉਨਾਂ ਦੇ [illegible] ਦੇ ਵਾਸਤੇ [illegible]

[illegible] ਪੂਰਨ [illegible]

ਨੇ [illegible] ਨੂੰ [illegible] :-

ਦੋਹਰਾ:- ਜੈ ਜਿਨਾਂ ਬਹਾਦਰਾਂ ਦੀ [illegible] ।।

[illegible] :- [illegible] ।।

ਜੋ [illegible] ।।

[illegible] ।।

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~ ।।

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀ [illegible] ਨੂੰ [illegible] ਦੇ [illegible]

[illegible] ਨੂੰ [illegible] ਦੇ [illegible]

[illegible] [illegible] ਕਿ ਉਨਾਂ ਦੇ [illegible]

[illegible] ਦੇ [illegible]

[illegible] ਦੇ [illegible] :-

ਦੇਖ ਕਿ ਕੌਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣੇ -

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ਦੇ [illegible]

[illegible] ਦੇ [illegible]

[illegible] ਦੇ [illegible]

[illegible]

ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਕਪੜੇ ਤੂਰ ਦੇਂਦੇ ਆਦਿ ਏਨ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਵਧਾਂਦੇ।

ਤਾਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਛਿੜਤੀਆਂ ਤੋਂ ਆਕੇ ਨਾਰ ਜਸੋਧਾ ਨੂੰ ਸਿਖਾਇਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਗੋਪੀਆਂ ਹਨ ਸੁਣ ਮਾਤਾ ਜਸੋਧਾ!

ਗੀਤ:- ਤੇਰਾ ~~ਬਾਲਕ~~ ਨਟਖਟ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜਸੋਧਾ ਸਾਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਾਂਦਾ ਹੈ।

1. ਸਾਡੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ~~ਅੰਦਰ~~ ਕਿ ਜਿੱਧਾ ਵੜਿਆ
ਨਾ ਉਸ ਡਰਦਾ ਨਾ ਉਸ ਸੰਗਿਆ ॥
ਮਟਕੀ ਤੋੜ ਤੋੜ ਨਾਲ ਦੇਂਦਾ, ਐਸਾ ਤਰਥੱਲ ਮਚਾਏ ਦਾ

2. ਸਾਡੀ ਗਲੀ ਗਲੀ ਉਸ ਆਦੇ ਫੇਰਾ ॥
ਤੇ ਨੇ ਵੜਿਆ ਰਹੀ ਆਖ਼ਰ ਵੇਲਾ ॥
ਉਹਨੂੰ ਸੁਣਾਕੇ ਦੋ ਗਿਆਨ ਕੁਵੱਲਾ, ਸਾਥੋਂ ਹੁਣ ਚੋਰ ਦੇ ਆਫ਼ੇ ਦਾ

3. ਇਕ ਦਿਨ ਕਲ ਕਿਸ ਦੇ ਸੰਗ ਸਹੀਆਂ ॥
ਫਿਰ ਸਭਨਾਂ ਦੇ ਸੁਣਦੇ ਗਈਆਂ ॥
ਤਾਨ੍ਹੇ ਭੁਰ ਸਾੜੀਆਂ ਭੁਣੀਆਂ ਐਸਾ ਢੰਗ ਉਗਾਹੇ ਦਾ

ਜਾਪ ਸੰਗਤ ਕੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਤੇਰੀ ਸੁਣਾਣ ਦਾ ਪਤਰ ਕਰਾਂ ਕਾਰਵਿਹਾਰ ਸਗਰਾਨ ਘਾਟਾਂ ਜਾਲਾਂ ਦੇ ਤੇਲੇ ਤਾਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਰੀ ਸੁਹਿਣੀਆਂ ਨਾਲ ਲੈਗਈ ਫਿਰ ਗਉਆਂ ਚਾਰਨ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਸਾਰੀ ਗਉਆਂ ਨਾਲ ਰਹੀ ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਕਰਦੇ, ਬੰਸਰੀ ਵਜਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬੰਸਰੀ ਫਿਰ ਆਏਸਾ ਸੁਣਾਂਦੀ ਸੀ।

ਗੀਤ:- ਜਦੋਂ ਬੰਸਰੀ ਵਜਾਵੇ ਸੋਗ ਭੋਗ ਦੀ ਛੋੜ ਗਾਗਰ ਗਊਆਂ ਚਾਰਦਾ।
ਕੋ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਹਨ -
ਨ੍ਰਿਪਤ ਤੇ ਗਨ ਕੁਦਨ ਲਾਗ, ਕੁੰਡੇ ਕੁਗਨ ਗਿਰਤੇ ਸੁਖਦਾਈ ॥
ਧਾਮ ਚੁਗੱਦਾ ਸ੍ਰਿਗਾ ਧਾਰਕੇ, ਖਗ ਗੀਤ ਜੋ ਧੁਨਿ ਕਾ ਸੁਨਿ ਪਾਈ
ਦੇਵ ਗੰਧਾਰ, ਬਿਲਾਵਲ, ਸਾਰੰਗ, ਕੀ ਰਿਝਕੈ ਜਿਹ ਤਾਨ ਬਸਾਈ ॥
ਦੇਵ ਸਭੈ ਮਿਲ ਦੇਖਤ ਕਉਤਕ, ਜਉ ਮੁਰਲੀ ਨੰਦ ਲਾਲ ਬਜਾਈ ॥

ਗੀਤ:- ਤੇਰੀ ਬੰਸੀ ਦੀ ਧੁਨਿ ਸੁਣਕੇ, ਸ੍ਰਿਗਾ ਧਾਰ ਡੱਲ ਡੱਲ ਆਗਏ ਦੇ।

43 : ਸੋਹਣੀ ਬੰਸਰੀ ਵਜਾਈ ਨੰਦ ਲਾਲ ਦੇ ਤਾਨਾਂ ਛੇੜ ਮਨ ਮੋਹਿਆ

ਗੀਤ :- ਸੋਹਣੀ ਬੰਸਰੀ ਵਜਾਈ ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੇ ਮਨ ਲਈ ਇੱਕ ਗੋਪੀ ॥

ਦੋਹਰਾ :- ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜਦੋਂ ਜਾਂਦੇ ਹੀ ਤੂੰ ਮੁਰਲੀ ਮ੍ਰਿਤਿ ਵਜਾਇ ॥
ਸੀਤ ਕੀ ਸਭ ਗੋਪੀਆਂ ਜਾ ਪਹੁੰਚ ਜਮਨਾ ਪਾਰ ॥
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਬੰਸਰੀ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ
ਗੋਪੀਆਂ ਸੋਹਣੀਆਂ ਨਾਚੀਆਂ ਅਤੇ ਖੇਡਦੀਆਂ ਹਨ —

ਗੀਤ :- ਤੇਰੀ ਬੰਸੀ ਮਾਰਾ ਮਨ ਮੋਹਿਆ ਇਸ ਵਾਂਗੀ ਛੇੜ ਵਜਾਈ ਵੇ ।
ਛੇੜ ਖੇਡਦੀਆਂ ਹਨ :—

ਗੀਤ :- ਸੋਹਣੀ ਪੇਸ਼ ਵਜਾਈ ਜਾਂਦੇ ਸ੍ਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਰੂਪ ਵਾਲੀ ॥
ਜਾਪਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਦੀ ਪਾਰ ਨੂੰ ਜਾ ਕੇ ਗੁਪਤ ਕਰਦਿਆਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਈ ਜਾਂਦੇ ਹੈ ਜਾਂਦਾਂ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਨੂੰ ਜੀ ਗਵੀਆਂ ਚਰਖਿਆਂ ਅਤੇ ਗੋਪੀਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਖੇਡਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਦੇਖ ਜਾਂਦਾ ਕੀਤ ਗਿਆ । ਏਥੇ ਕੰਸ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਨੂੰ ਜਮਨਾ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਉਪਰ ਹੋ ਰਹੀ ਖੇਡ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ । ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਕੰਸ ਨੇ ਦਰਬਾਰ ਗੋਰ ਕਰਕੇ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਮਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਨੂੰ ਦਰਬਾਰ ਨੂੰ ਜਥੇਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰੀਆਂ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜਮਨਾ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹੋਏ ਪਿਆਰ ਦੇ ਪਰ ਜਦੋਂ ਜਸੋਧਾ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਜਾਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਉਦਾਸ ਹੋਈ

ਦੋਹਰਾ :- ਜਮੁਨਾ ਤੱਕ ਕੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੁਣੀ ਜਸੋਧਾ ਬਾਤ ॥
ਤਦੋਂ ਲੱਗੀ ਰੋਣ ਕਰਨ ਕੁਰਲਾਹਟ ਦੀ ਸੁਧ ਮਾਤ ॥
~~[illegible]~~ ਗੋਪੀਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵਿਰਲਾਪ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ।
ਜਦੋਂ ਦਰਬਾਰ ਸਭ ਨੂੰ ਛੱਡਿਆ ਜਾਂਦੇ ਜਮੁਨਾ ਉਤੇ ਜਾ ਕੇ ਕੰਸ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਮਥੁਰਾ ਦਾ ਰਾਜ ਉਗ੍ਰਸੈਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਆਪ ਉਥੇ ਹੀ ਰਹਿਣ ਲੱਗੇ ।

ਏਧਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਗੋਕਲ ਸੁੰਞਾ ਸੁੰਞਾ ਦਿਸਦਾ
ਤੇ ਗੋਪੀਆਂ ਆਪਣੇ ਦਿਨ ਕਟਦੀਆਂ ਹਨ।

ਆ:- ਸੋਗ ਵਿਚੋਂ ਸੱਭੇ ਹੈ ਤੜਫਦੇ ਪਏ, ਗ਼ਮ ਨੇ ਘੇਰਿਆ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ॥
X ਜੀਣ ਪਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਂਵਦੇ, ਜੇ ਸੁਣੀਏ ਵਿਛੜ ਗਏ ਸਾਂਵਲ ਆਪਣੇ ॥
ਮਥੁਰਾ ਦੇਖੋ ਜਿਨ ਕਠਿਨ ਵਿਚ, ਗੋਕਲ ਦੇ ਕਠਿਨ ਵਿਚ ਤੜਫਦੇ ਨੇ ॥
ਉਸ ਜਗ ਰਹੇ ਹਨ ਧਾਮਣ ਦੇ, ਸਭ ਰੋਣੇ ਧੋਣੇ ਹਨ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ॥
ਗੋਪੀਆਂ ਮਾਛੀਆਂ ਵਾਂਗੂੰ ਵਿਲਕਦੀਆਂ, ਵਿਰਲਾਪ ਕਰਦੀਆਂ
ਹਨ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਹੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ।

ਗੀਤ:- ਗੋਕਲ ਨਗਰੀ ਸਾਰੀ ਨੂੰ ਕਾਨ੍ਹਾ ਦਰਦ, ਕਮਾਇਓ ਈ ॥
ਜਦੋਂਆ:- ਗੋਕਲ ਦੇ ਸਭ ਗੁਜਰੀਆਂ ਜਿਸ ਅੱਜੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਲੋਕ ਵਿਰਾਗੀ ॥
X ਤੇਰਾ ਵਿਛੜੇ ਮਥੁਰਾ ਜੋ ਗਏ, ਤਨ ਮਨ, ਅੰਦਰ ਵੀ ਧਾਤ ਵਿਰਾਗੀ ॥
ਕਿ ਏਰਲ ਗਿਲੇ ਪਰਚੇ ਦਾ ਹੈ, ਇਕ ਅੱਜੇ ਸੰਤਾਪ ਕਰੇ ਵਿਛੜ ਜਾਗੀ ॥
← ਗੋਕਲ ਨਗਰੀ ਸਾਰੀ ਕਾਨ੍ਹਾ ਦਰਦ ਕਮਾਇਓ ਈ -
ਵਿਛੜ ਨੂੰ ਛੋੜ ਕੇ ਚਲੇ ਮਥੁਰਾ ਦੀ ਮਥੁਰਾ ਤੋਰ ਪਧਾਰੇ ॥
ਅਤੇ ਵਿਛੜ ਦੀ ਲੋਹ ਨੂੰ ਕਾਟੀ, ਧਾਹ ਧਾਹ ਰੋਣ ਵਿਚਾਰੇ ॥
ਹਾਰ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਦੀਨ ਗੋਪੀਆਂ ਛਾਰੇ ॥
ਧਾਰ ਮਥੁਰਾ ਵੱਲ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਪਰ ਸੁੰਨੇ ਮਹਿਲ ਚੁਬਾਰੇ ॥ ਕਾਨ੍ਹ ਦਰਦ-
ਤੇ. ਗਹਿਣੇ ਤਨ ਤੋਂ ਲਾਹ ਗੋਪੀਆਂ, ਪਿਆ ਵਿਛੋੜਾ ਭਾਰਾ ॥
ਗਲ ਵਿਚ ਗਾਨੀ ਛਿਣਕ ਕੇ ਟੋਲੀਆਂ, ਰੋ ਰੋ ਕੂਕ ਪੁਕਾਰਾ ॥
ਕਿਤ ਵਲ ਗਿਓ ਪ੍ਰੀਤ ਲਗਾਕੇ, ਮਥੁਰਾ ਰੂਪ ਅਪਾਰਾ ॥
ਧਾਰ ਮਥੁਰਾ ਦੇ ਮੰਗਤੇ ਦੀ, ਵਿਛੜ ਨਗਰੀ ਪਿਆਰਾ ਉਜਾੜਾ ॥

(3) ਗੋਕਲ ਨਗਰੀ ਸਾਰੀ ਨੂੰ ਕਾਨ੍ਹਾ ਦਰਦ ਕਮਾਇਓ ਈ -
ਏਨ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਛੜ ਗੋਪੀਆਂ ਦਾ ਜਿਨਾ ਮਹਾਰਾਜ ਤੇ -
ਉਧਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਮਥੁਰਾ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਹਨ ਇਕ
ਦਿਨ ਮਹਾਰਾਜ ਕਾਲੇ ਨਾਲ ਵਿਚ ਵਿਚਰ ਆਪਣੇ ਦਿਲੋਂ ਨੂੰ

88

੪੫।

ਫਿਰ ਭੈਣਿਆਂ ਆਖੇ ਕੇ ਫਿਰ ਭਾਈਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਿਆਵਦੇ
ਤਾਂ ਲਿ~~[illegible]~~ ਉਧਵ ਜੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਚਾਚਾ [illegible]
ਸ੍ਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁਛਦਾ ਕੇ ਅੰਦਰ ਹੋਇਆਂ ਫਿਰ ਭੈਣਿਆਂ ਕਿ ਜਾਵੇ
ਜੋਗੀ ~~ਮਤਾ~~ ਕਰਮ ਮਤਾ ਜਸੋਧਾ ਅਤੇ ਗੋਪੀਆਂ ਨੂੰ ਧੀਰਜ
ਦੇਵਾਓ। ਉਧੋ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਗੋਕਲ ਜਾ ਗਿਆ
ਆਦਿ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪਣੇ ~~ਕੋਲ~~ ਪਿਤਾ ਨੰਦ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਜਸੋਧਾ ਨੂੰ
ਮਿਲਿਆ ਧੀਰਜ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਚਿੰਤਾ ਨਾ ਕਰੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਨ
ਸਭ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੇ ਮਿਲਣ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਧੀਰਜ ਦਿੱਤੀ ਆਉਣਗੇ
ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਧਵ ਗੋਪੀਆਂ ਦੇ ਝੁਰਮਟ ਵਿੱਚ ਗਏ) ਗਿਆਨ ਤੇ ਗਿਆਨ
ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਤੇ ਜਦ ਗੋਪੀਆਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਮਿਲਣ ਦਾ
ਵੱਡੀ ਲਗਨ ਦਾ ਤੇਹਿਆ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ
ਦੀਆਂ ਭੁੱਖੀਆਂ ਹਨ। ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਨਾਲ ਗੋਪੀਆਂ
ਵਿਆਕੁਲ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਤੇ ~~[illegible]~~ ਉਧਵ ਦੇ ਅੱਗੇ ਰੋ ਰੋ ਆਖਿਆ
ਤੁਸੀਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਪਿਆਰ ਛੱਡ ਧੀਰਜ ਦੇਵੋ ਮਹਾਰਾਜ
ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਣ ਜੋ ਸਭ ਗੋਪੀਆਂ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਧੋ :-

ਸਵੈਯਾ :- ਊਧਵ ਜੋ ਹਮ ਸੇ ਬਤੀਆਂ ਕਹਿ ਕੈ [illegible] ਕਹਯੋ ਕਹਿਓ ॥
(ਤ੍ਰੈਲੋਕ) ਪਿਆਰਾ ਤਜ ਜਾਇ ਕੈ ਜੋਗ ਕਹੈ [illegible] ਕੇ ਕਹਿਬੇ ਨ [illegible] ॥
ਨ ਰਕ ਮੋਹ ~~[illegible]~~ ਜੋ ਤਨ ਕੋ, ਹਰਿ ਕੋ, ਘਰ ਕੀ ਧਨ ਕੋ ਵਿਸਰਾਇ ਗਏ ॥
ਤਿਨ ਤੇ ਜਨ ਰੱਖਿਆ ਕਰੀਐ, ਲਿਖ ਤਾਂਤ ਜੋ ਧੀਰਜ ਧਰਿ ਰਹੇ ॥
ਤੇ ਉਧੋ ਨੂੰ ਗੋਪੀਆਂ ਆਖੀ ਕਿ ਜਰਾ ਧੀਰਜ ਧਰੀਏ ਤਾਂ ਤੂੰ ਕਹੇ
ਮਹਾਰਾਜ ਆਵੇ ਤਾਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਤੇ ਸਾਡੇ ਦੁਖ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ
ਤੇ ਜੋਗਣੀ ਬਣੀ ਕਿ ਜੇ ਪ੍ਰੀਤ ~~[illegible]~~ ਵਿਆਹ ਮਨਦੇ ਹੋਵੇ ਤਾਂ
ਪ੍ਰੀਤ ਕਰੀਏ ਸਭੀ ਤਾਂ ਸੋਹਣੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ਕਰੀਏ।
ਉਧੋ ਨੂੰ ਏਹੀ ਆਖਾਂ ਤੇ ਮਿਲੋ ਗੋਪੀਆਂ ਦੇ ਤਰਲੇ ਜੋੜ ਦੇ
ਜੋ ਸਭ ਸੁਣਾਵੇ। ਉਧੋ ਉਧਵ ਨੂੰ ਬੋਲੀ — /

(੯੧)

ਚੌਣੇ:- ਬਾਲਕਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਾਮੂੰ ਜਦ ਇਕੱਠ ਲਗਾ, ਗਾਨਾਂ ਦੁਆਲਿਆਂ ਦੀ ਵਿਚ ਜੋਰਾਵਰ ਦੇ ਸੀ,
ਜੋਗੇ ਆਰਦੇ ਪਿਛੇ ਚਾਰ ਭੱਠੀ, ਜੋਰ ਕੱਲੇ ਦੀ ਜਗਿਰ ਵਾਲਾ ਦੇ ਸੀ ।।
ਇਕ ਆਖਦੇ ਖੂਹੇ ਦੀ ਗਾਟ ਰਗੀ, ਇਕ ਤੋਰ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚਾਰਦੇ ਸੀ ।।
ਸਾਥੀ ਨਾਲ ਮਹਿਬੂਬ ਜੈਸੀ ਦੇ ਉਦੇ, ਜਾਗੀ ਭੁੱਖੇ ਜਾਂ ਤੇਰ ਦੀਦਾਰ ਦੇ ਸੀ ।।
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਯਾ ਫੇਰ ਸਿਆਸ ਦੇ ਜੋਧਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਤਾਜ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜਾਣੀ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਦ ਉਹ ਸਿਆਣ ਉਠਦੇ ਬਣਦਾ ਜਾਂਦਾ
ਗਯਾ ਪ੍ਰੇਮ ਦਰਸ ਵਿਚ ਕੂਕੀ ਤੇਗੀ ਤੇਗੀ ਕਰਦੇ ਉਹ ਦਾਰ ਸਬਰ ਸਹਾਰ
ਦਰਦੀ ਤੇ ਸਭੇ ਕਰਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਖਾਤਬ ਕਰ ਕੇ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੈ ।।
ਪੌੜੀ- ਉਥੇ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣਾ ਨਾਮੂੰ ਕਰਨੂੰ ਇਹੁਗਾ ਕੁਆਰੀਆਂ ਸਾਈਆਂ ਸੀ।
ਜਜਾਂ ਜਜਾਂ ਜਦ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉ ਰਹੇ, ਰਹੀਆਂ ਜਜਤਕੇ ਆਤੁਰ ਸਾਈਆਂ ਸੀ।
ਸਾਰੀ ਬਾਲਕਾ ਖੂਹ ਦੇ ਪਾਰ ਜਦੋਂ ਜਾਂ ਸੁਣਕੇ ਜੁਗੀਆਂ ਕਥਾ ਸੁਣਾਈਆਂ ਸੀ।
ਤੇਰੇ ਸਿਆਣ ਦੀ ਧੁਨੀ ਸਰੀ ਰਾਹ ਕਰਦੀ, ਏਸ ਪੀੜ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤੇਰਦਾਈਆਂ ਸੀ।
ਉਨੂੰ- ਉਨ ਨੂੰ ਸਾਬ ਸਾਥੀਂ ਸਾਰੇ ਫੇਰ ਸਾਰੇ, ਸਾਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇ ਵਾਂਗ ਕੁਰਲਾਈਆਂ ਨੂੰ ।।
ਵੀਰੋ ਫੇਰਿਆਂ ਮੋਹੀਆਂ ਪਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਤਰੇ ਇਹ ਇਹ ਦੇ ਗਤਾਂ ਦੇਆਈਆਂ ਨੂੰ ।
ਤੂੰ ਤਾਂ ਸਬਰ ਦੀਆਂ ਭੈਣੀਆਂ ਜਾਂ ਫੇਰ ਸੱਧਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਕੇਰਦੇ ਹੋ ।।
ਜਾ ਦੇਆਣਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦੀ ਸਾਰ ਭੁਲਗਈ ਕਿਰਨ ਗਿਣ ਕਿਹੜੇ ਚਾਰ ਫੇਰਦੇ ਹੋ।
ਦੇ ਉਥੇ ਉਸਨੂੰ ਸਾਥੀ — ਫੇਰ ਚਾਨਣ ਨੈਣ ਸਾਰੇ ਸਾਥੀਆਂ ਤਰਸਣ
ਬਾਲਕਾਂ ਤਰਸ ਲਗਾ ਇਕ ਮੋਰਚ, ਕਿਨ ਨੂੰ ਸਾਬ ਸੁਣਾਈ ।।
ਪਿਆਰਾਂ ਜਮਾਲ ਦੀਦਾਰ ਤੁਸਾਡੇ, ਜੋਗ ਜੋਧਾ ਸਿਆਣਾ ਸਮਝਾਈ ।।
ਸਾਰੇ ਜਾ ਸਾਹਿਬ ਖੜੀ ਉਡੀਕਾਂ, ਰੋਵਾਂ ਦੇ ਦੇ ਧਾਹੀਂ ।।
ਖੜ੍ਹੀ ਉਡੀਕਾਂ ਰਾਗ ਉਡਾਵਾਂ, ਭੁੱਖ ਸਾਰੇ ਦਰਸ ਦਿਖਾਈ ।।
੧. ਪਰ ਸਕਦੇ ਇਹ ਗਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜਦ ਕਿਤੇ ਸਾਮਣੇ ਪ੍ਰੀਤਮ
ਤੇ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਵਿਛੜਿਆਂ ~~ਵਿਚ ਦੁਖਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋ ਸਤੋ ਉਨ੍ਹਾਂ~~
~~ਦੁਖੋਂ ਤੇ ਵੀ ਸਭ ਹੈ ਵਿਛੜੇ ਦੇ ਮਹਿਬੂਬ ਜੋ ਗੋ ਵੇਖਦਾ~~
ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਛੜੇ ਦੇ ਦੁਖ ਦੀ ਕੀ ਕਦਰ ਹੈ ।।

ਫਿਰ ਭੈਕਿਆ ਕਰਕੇ ਕੇ ਫਿਰ ਦਾਸੀਆਂ ਦਾ ਮਤਾ ਕਿਆਸਦੇ
ਤਾਂ ਕਿਸੇ [illegible] ਨੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਸਾਗਰ ਦਾ ਦਾਤਾ ਸਾਰੇ
ਸਿਤੁ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁਤ੍ਰਾ ਕੇ ਸਦਕਾ ਦੋਹਾਂ ਫਿਰ ਭੈਕਿਆ ਕਿ ਕਾਕੇ
ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਸਤਾ ਪਰਮ ਸਤਾ ਪਸੰਧਾ ਸਤੇ ਗੋਪੀਆਂ ਨੂੰ ਧੀਰਜ
ਧਰਾਇ। ਉਧੋ ਸਾਗਰ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਮਾਤ ਗੋਕਲ ਆ ਗਿਆ
ਸਾਰੇ ਸਤਗੁਰ ਪਾਸ ਲੈ ਸਿਧਾ ਦੇਵ ਸਤੇ ਸਾਤਾ ਪਸੰਧਾ ਨੂੰ
ਮਿਲਿਆ ਧੀਰਜ (ਦੇਵੋ) ਕਿ ਕਿਤਾ ਦਾ ਜੋ ਸਾਗਰ ਪੀ ਸਾਈਦ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੋ
ਸਤ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟ ਸਾਗਰ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੇ ਪਿਆ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਧੀਰਜ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ
ਉਨਤੇ ਆਦ ਉਪਦੇਸ਼ ਗੋਪੀਆਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਸੁਣ ਕਰ ਗਿਆਨ ਤੇ ਧਿਆਨ
ਦੀਆਂ ਗਲਾਂ ਕਰਨ ਲਗਾ ਤਾਂ ਪਰ ਗੋਪੀਆਂ ਤੇ ਇਸ ਗਿਆਨ ਦਾ
ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਾ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਸਾਗਰ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ
ਦੀਆਂ ਭੁਖੀਆਂ ਸਨ। ਸਾਗਰ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਨਾਲ ਗੋਪੀਆਂ
ਵਿਆਕੁਲ ਹੋਈਆਂ ਸਨ [illegible] ਉਪਦੇਸ਼ ਦਾ ਸੋਗ ਲਗਾ ਸੁਣਿਆ
ਤਦੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟ ਸਾਗਰ ਦਾ ਪਿਆਰ ਦੇਖ ਧੀਰਜ ਕਰ ਸਾਗਰ
ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਣ ਜੋ ਪਰ ਗੋਪੀਆਂ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ ਕੇ ਉਧੋ !—

ਸਵੈਯਾ = ਉਪਦੇਸ਼ ਜੋ ਜਨ ਕੈ ਕਾਨੀਆਂ ਕਰ ਦੀਨ ਕੇ ਪਿਆਰ ਕਥੈ ਕਹਿਤੋ ॥
(ਦਸਮ) ਪਿਆਰ ਤਜ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਜੋਗ ਗਿਆਨ ਤਿਹ ਕੇ ਗੁਨ ਕੇ ਨ ਸੀਖੈ ਸਹਿਤੋ ॥
ਨ ਰੂਪ ਮੁਖ [illegible] ਜੋ ਤਜਹੈ, ਰਹਿਹੈ, ਪਰਸੀ ਪਰ ਦੂੰ ਪਿਆਰੀ ਕੁਟਿਲੋ ॥
ਤਿਹ ਤੇ ਜਨ ਕੈ ਪ੍ਰਿਤਮਾ ਕਹੀਐ, ਕਿ ਤਾਤੇ ਜੋ ਧੀਰਜ ਨਹਿ ਸਹਿਤੋ ॥

ਤੇ ਉਧੋ ਭੀ ਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਾਰੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੀਰਜ ਪਾਈਏ ਤਾਂ ਤੂੰ ਕਹੇ
ਸਾਡਾ ਕਹਿ ਤਾਂ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟ ਸਾਗਰ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਤੇ ਸਾਡੇ ਦੁਖ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਣਗੇ
ਤੇ ਜੋਗਣੀ ਬਣੀ ਕਿ ਜੇ ਪ੍ਰੀਤ [illegible] ਵਿਆਹ ਸਰੇ ਤੇ ਚੋਣ ਤਾਂ
ਪ੍ਰੀਤ ਕਰੀਏ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜੋਏ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ਕਰੀਏ।
ਇਸ ਨੂੰ ਦਸੀ ਸਾਂਝ ਤੇ ਸਿਖ ਦਸੀਆਂ ਦੇ ਤਰਸੇ ਜੋ ਤੇ
ਜੋ ਸਾ ਸੰਗ ਕੇ। ਉਧੋ ਉਸਨੇ ਕਹੀ — /

(੫)

(੯੪)

ਪੌੜੀ:- ਬਾਲਾ ਆਖਿ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਸਚ ਇਕ ਲਗਾ, ਗਲਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਵਿਚ ਜੈਸਾ ਦੇ ਸੀ।
ਜੋ ਰਹੇ ਖਾਰ ਦੇ ਪਿਛੇ ਪਾਣੀ ਭਰਦੀ, ਜੋ ਸਚ ਭਲੇ ਦੀ ਸਹਿਰ ਖਿਲਾਰ ਦੇ ਸੀ ॥
ਇਕ ਆਖਦੇ ਪਿਉ ਦੀ ਕਾਟ ਕਰੀ, ਇਕ ਤੇਰ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚਾਰਦੇ ਸੀ ॥
ਆਖੀ ਸਾਡੇ ਸਤਿਗੁਰ ਨੇ ਉਠ ਦੇ ਤੁਰਪੇ, ਸਾਡੀ ਭੁਖੇ ਜਾਂ ਤੇਰ ਦੀਦਾਰ ਦੇ ਸੀ ॥

ਗਯਾ ਰਵਿੰਦ੍ਰੋ ਤੋਂ ਵੇਦ੍ਰਿਤੋਂ
ਰਾਜਸੀ ਪਦਵੀਆਂ ਕਿਤ ਕਰਦੀ ਕਿਰਤ ਨ ਕਰਾਂ ਰੋਗ ॥
ਗਣਿਕਾ ਨੂ ਗਣਿਕਾ ਦਾ ਆਪਿਣ ਤੂੰ ਪੈ, ਪੀਣੀ ਦਾਰੂ ਜੋਗ ॥
ਭਾਰ ਪਰਿਹਰਿਨ ਤਾਰ ਕਰਤੇ ਕੀਤੇ, ਕਿਤ ਤੋਂ ਇਆ ਸੰਤੂ ਜਾਵੇਗਾ ॥
~~ਇਹ ਰੂਪ ਰੋਸ ਨੂ ਹ ਦੇ ਤਿੱਪੇ ਆਣ ਕੀਗੋਗਾ ॥~~
ਇਹ ਰੂਪ ਰੋਸ ਨੂ ਹ ਦੇ ਤਿੱਪੇ ਸਾਨੂੰ ਆਣ ਕੀਗੋਗਾ ॥

ਤੁਸਾਰ, ਜਗ ਜਪਾਰ ਤਿਗਆ ਆਬਾਈ ॥
ਆਖੇ ਨਾ ਆਖਿਓ ਜਦੀ ਉਠੀਆਂ, ਰੋਵਾਂ ਦੇ ਦੇ ਧਾਹੀਂ ॥
੧. ਜਦੀ ਉਠੀਆਂ ਰਾਗ ਉਠਾਵਾਂ, ਕੁੰਜ ਆ ਕੇ ਦਰਸ ਦਿਖਾਈਂ ॥
ਪਰ ਸਕਦੇ ਇਹ ਗਲਾਂ ਉਠਿਆਂ ਹੀਆਂ ਜਦ ਕਿਤੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੀਤਮ
ਤੋਂ ਸਤਿਗੁਰ ਤੋਂ ਵਿਛੜੀਆਂ ~~ਵਿਛੜੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ~~
~~ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਕੀ ਸਾਰ ਹੈ ਕਿ ਵਿਛੋੜੇ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀ ਕੋਈ ਕਰਦਾ~~
ਦਸੋਂ ਵਿਛੜੇ ਦੇ ਦੁਖ ਦੀ ਕੀ ਕਦਰ ਹੈ ॥

੫]

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਭਗਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਕੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਗੋਪੀਆਂ ਦਾ ਮਤਾ ਵਿਆਹ

ਤਾਂ ਉਪਦੇਸ਼ ਉਧਵ ਜੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਚਾਚਾ ਸਾਤੇ

ਮਿਤ੍ਰ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮਥੁਰਾ ਤੋਂ ਗੋਕਲ ਭੇਜਿਆ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾ ਕੇ

ਜੋਗ ਮਤ ਦਾ ਗਿਆਨ ਸਮਝਾਇਆ ਅਤੇ ਗੋਪੀਆਂ ਨੂੰ ਧੀਰਜ

ਦਿਤਾ। ਉਧਵ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਕੇ ਸਭ ਗਿਆਨ

ਆਪਣੇ ਮਹਾਰਾਜ ਬਾਰੇ ਮਿਲਾ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਸਮਝਾਇਆ ਨੂੰ

ਗੋਪੀਆਂ ਧੀਰਜ ਦੇਣੀ ਕਿ ਚਿੰਤਾ ਨਾ ਕਰੋ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਆਪਣੇ ਦਰਸ਼ਨ

ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਧੀਰਜ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ

ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਧਵ ਗੋਪੀਆਂ ਦੀ ਭਗਤੀ ਦੇਖ ਕੇ ਗਿਆਨ ਤੇ ਗਿਆਨ

ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਭੁਲ ਗਿਆ ਤੇ ਸਭ ਗੋਪੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ

ਕਾਇਲ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ

ਦੀਆਂ ਭੁਖੀਆਂ ਸਨ। ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਨਾਲ ਗੋਪੀਆਂ

ਦਿਲਗੀਰ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਤੇ ਉਧਵ ਦੇ ਜੋਗ ਸਮਝਾਇਆ

ਤਾਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਪਿਆਰ ਛੱਡ ਕੇ ਧੀਰਜ ਕਰੋ ਮਹਾਰਾਜ

ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਣ ਗੇ ਅਤੇ ਗੋਪੀਆਂ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਉਧਵ !-

ਸਵੈਯਾ:- ਊਧਵ ਜੋ ਹਮ ਕੇ ਅਖੀਆਂ ਕਰ ਕੇ ਪਿਆਰ ਕਹਾਂ ਕਹਿਓਂ ॥

(ਸਵੈਯਾ) ਬਿਰਹਾ ਤਪ ਜਾਇ ਕੇ ਜੋਗ ਗਹੈ ਤਿਹ ਕੇ ਗੁਨ ਕੇ ਨ ਕੀਜੇ ਸਹਿਓ ॥

ਨ ਰਹੈ ਸੁਧਿ ਜੋ ਤਨ ਕੀ, ਗਹਿ ਕੈ, ਪਗਨੀ ਪਰ ਹੈ ਬਿਨਤੀ ਕਹਿਓ ॥

ਤਿਨ ਤੇ ਜਨ ਰੱਖਿਆ ਕਰੀਐ, ਕਿਹ ਭਾਂਤ ਜੋ ਧੀਰਜ ਜਉ ਰਹਿਓ ॥

ਕੇ ਉਧਵ ਹੈ ਗੋਪੀ ਆਖੀ ਕਿਨ ਤੇਰਾ ਧੀਰਜ ਧਰੀਏ ਤਾਂ ਤੂੰ ਕਹੇ

ਅਗੇ ਜਦ ਤਾਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਮਜਾ ਦੇਵੀ

ਤੇ ਔਖੀ ਰਹੀ ਕਿ ਜੇ ਪ੍ਰੀਤ ਵਿਆਹ ਸਰੇ ਤੋੜੀਏ ਤਾਂ

ਪ੍ਰੀਤ ਕਰੀਏ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ਕਰੀਏ।

ਇਸ ਨੂੰ ਰਹੀ ਸਦਾ ਤੋੜ ਲਿਖੇ ਦੁਖੀਆਂ ਦੇ ਤਾਪੇ ਜੋਰ ਦੇ

ਹੀ ਸਦਾ ਸਹਾਰੇ। ਉਧਵ ਉਨ ਨੇ ਕਹੀ — /

ਪਉੜੀ:- ਖਾਲਸਾ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਨਾਲੁ ਜਦ ਇਨਕ ਲਗਾ, ਜਦਾਂ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੀ ਫਿਰ ਜਿਆਦ ਦੇ ਸੀ,
ਜੋਗ ਏਹੇ ਪਾਰ ਦੇ ਪਿਛੇ ਪਾਰ ਤੁਰਦੀ, ਜੰਗ ਛੋਕੇ ਦੀ ਜ਼ਹਿਰ ਫੈਲਾਰ ਦੇ ਸੀ ।।
ਇਕ ਸਾਥੇ ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਰਾਤ ਭਰੀ, ਇਕ ਤੋਰ ਵਿਰਾਗ ਵਿਰਾਗੇ ਦੇ ਸੀ ।।
ਸਾਖੀ ਜਾਣੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਤੁਸੀ ਦੇਉਧੇ, ਸਾਰੀ ਭੁਲੇ ਜਾਂ ਤੇਰ ਦੀਦਾਰ ਦੇ ਸੀ ।।

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਾ
ਸਾਸ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪੈਗਾਮ ਸਾਹਿਬਾਨ
ਅਸਾਂ ਤੇਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈ ਕਿਤਾਬੀ ਦਾ
ਜਾ ਜੋਤ ਸਮਾਈ ਦਾ ਸਮਾਗਮ ਸਾਹਿਬਾਨ ।।

...ਤੁਰਕ, ਜਗ ਸਚਖੰਡ ਗਮਨ ਸਮਾਈ
ਸਾਕੇ ਦਾ ਸਾਹਿਬ ਬਣੀ ਤੁਰੀਆਂ, ਰੋਵਾਂ ਦੇ ਦੇ ਧਾਹੀਂ ।।
ਬਣੀ ਤੁਰੀਆਂ ਖਾਲ ਉਡਾਵਾਂ, ਸੁੱਖ ਸਾ ਦੇ ਦਰਸ ਦਿਖਾਈਂ ।।
੧. ਪਰ ਸਾਕੇ ਇੰਤ ਜਦਾਂ ਉਡੀਕਾਂ ਚੀਸਾਂ ਜਦ ਮਿਠੇ ਸਾਧੇ ਪ੍ਰੀਤਮ
ਤੋਂ ਸਤਿਗੁਰ ਤੋਂ ਵਿਛੜੀਆਂ ...
ਦਸੌਂਧ ਵਿਛੜੇ ਦੇ ਦੁਖ ਦੀ ਕੀ ਕਦਰ ਹੈ ।।

56]

ਦੌੜ:- ਦੁਖ ਦਰਦ ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਓਹੀ ਜਾਣੇ, ਜਿਹੜਾ ਵਿਛੜ ਗਿਆ ਤੇ ਹੋ ਖੁਆਰ ਯਾਰੋ

ਤੜਫਦਾ ਨੂੰ ਮਛਲੀ ਦੀ ਦੁੱਖ ਦੀ ਏ, ਦੁੱਖ ਪੁੱਛੀਏ ਜਿਨੇ [illegible] ਯਾਰੋ ॥

[illegible] ਮਜਨੂੰ ਰੋਏ ਜਾ ਪੁੱਛ ਏ ਤੱਤ ਗਿਣ ਕੇ, ਸੁਣਿਆ ਜਿਨਾ ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਮਾਰ ਯਾਰੋ

ਕਮਲੇ ਹੋਏ ਤੇ ਜਾਣ ਤਨ ਸੰਗਤੇ ਸੀ, ਪਿਆਰਾ ਵਿਛੜਿਆ ਕੋਈ ਜਦ [illegible] ਯਾਰੋ ॥

ਵਿਛੜਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਵਿਛੜੇ ਜਾਣਦੇ, ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋਰ ਗਵਾਰੀ ॥

ਵਿਛੜਿਆਂ ਦੀ ਸਾਰ ਰਾਂਝਾ ਦਸਰਥ ਜਾਣੇ ਜਿਨ ਪ੍ਰਾਣ ਤਜੇ ਇਕ ਵਾਰੀ ॥

ਵਿਛੜਿਆਂ ਦੀ ਸਾਰ ਗੋਪੀਆਂ ਜਾਣਨ, ਸੁੰਞੀ ਪਈ ਬ੍ਰਿਜ ਸਾਰੀ ॥

ਵਿਛੜਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੂਕ ਜਾਣਦੇ ਜੋ ਵਿਛੜੇ ਰੋਣ [illegible] ॥

ਨਾਮ ਸੰਗਤ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ

ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਹਾਲ [illegible] ਮਾਰ ਕੇ [illegible]

[illegible] ਸਾਹਿਬਾਂ [illegible] ਸਾਹਿਬ [illegible]

[illegible] ਦਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ [illegible] ਸਾਹਿਬਾਂ ॥

ਕੋਰਸ:- ਕਿਧਰ ਗਿਆ ਛੋੜ [illegible] ਤੇਰਾ ਸਾਂ ਦੇ ॥

ਦੌੜ:- ਸਾਈਆਂ ਅੱਜ [illegible] ਹੈ ਘੂਰੀ ਕੀਤੀ, [illegible]

[illegible] ਦੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਦੇ, ਜਿੱਥਾਂ [illegible]

ਤੇਲ [illegible] ਦਾ ਦੀਵਿਓ [illegible] ਖਾਲਸੇ [illegible]

ਸਾਈਆਂ ਅੱਜ [illegible] ਗੱਲ ਕਰੀ, [illegible] ਦੇ ॥

ਕੋਰਸ:- ਕਿਧਰ ਗਿਆ ਛੋੜ

ਦੌੜ:- ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਦੀ ਆਸ [illegible] ਸਿਆਰ ਮੇਰਾ ॥

[illegible] ਸਾਰ ਮੇਰੀ, [illegible] ਪਿਆ ਹੈ ਸਾਰ ਮੇਰਾ ॥

ਕੋਰਸ:- ਕਿਧਰ ਗਿਆ ਛੋੜ ਕੇ

ਦੌੜ [illegible] ਦੀ ਕਾਰ ਜਾਈ ਏ

[illegible] ਦਾ ਹਾਲ [illegible] ਜਾਈ ਏ ॥

[illegible] ਪਿਆਰ ਦੀ [illegible] ਕੇ ਤੇ, [illegible] ਗਈ ਏ ॥

[illegible] ਦਿਲ ਸਾਂਦੇ, ਸਾਨੂੰ ਤੇਰੀ [illegible] ਸਾਰ ਗਈ ਏ ॥

ਗੀਤ, ਜਿੰਦੜੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੇਖੇ ਦੇ :-

[illegible] ਵਾਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ [illegible] ਜੀ ਸਾਂ ਪੀਤਮ [illegible] ਸਾਂ

ਤੇਰੀ ਆਖਾਂ ਗਾ ਅਜ ਤੇਰੇ ਤਾਂ :- ਰੁਤੜੀਆਂ ਵਿਰਾਗਣੀਆਂ ਜਾਂਦੇ

ਅੰਤਰਾ:- ਵਰ੍ਹੀ ਵਰੇ ਵਿਰਾਗੀਆਂ ਦੇ ਬੀਤ ਗਈਆਂ, ਅੱਜੇ ਤੇਰਾ ਨਾ [illegible] ਪ੍ਰੀਤਮਾਂ ਦੇ

ਤੇਰੇ ਰਾਹ ਦੇ ਵਰ੍ਹੀ [illegible] ਤੇਰੇ, ਤੈਨੇ ਵਿਤਲਦਾਂ ਆਖਾਂ ਭੂਰੀਆਂ ਦੇ,,

ਤੇਰੇ ਰਾਹ ਜੋ ਵੇਖਦਾਂ ਥੱਕ ਗਈਆਂ, ਪਥਰਾ ਗਈਆਂ ਅੱਖ ਪੁਤਲੀਆਂ ਦੇ,

ਸਦਾਂ ਤੇਰੇ [illegible] ਦੇ ਤੋਰ ਤਿੱਥੇ, [illegible] ਦੇ,,

ਗੀਤ:- ਰੁਤੜੀਆਂ ਵਿਰ ਆਈਆਂ; ਪੀਆ ਅੱਜੇ ਵੀ ਨਾ ਆਇਓਂ,,

ਅੰਤਰਾ:- [illegible] ਆਸੋਂ ਗੁਜ਼ਾਰ ਕੀਤਾ, ਸੌਂਦੇ ਰਾਤ ਵਿਚ ਰੋਜ ਰਜਾਇਆ ਈ,,

ਤੇਰੀਆਂ ਸਧਰਾਂ ਦਾ [illegible], ਰੋਗ ਰੋਗ ਦਾ ਵਤਨੀ ਪਾਇਆ ਈ,,

ਗੀਤ:- ਰੁਤੜੀਆਂ ਵਿਰ ਆ—

ਅੰਤਰਾ:- ਰੁਤਾਂ ਤੇਰੀਆਂ ਤੇ ਵੇਖੋ ਪੈਣ ਗਿਣਦੇ, ਵੇ ਕੋਈ [illegible] ਸੋਹਿਆਂ ਦੇ,,

[illegible] ਵੇਖਦਾਂ ਥੱਕ ਗਈਆਂ, [illegible] ਦੇ,,

ਆਖਾਂ [illegible] ਦੇ ਰਾਹ [illegible] ਦੇ ਤੇਰੇ ਤੇਰੇ ਦੇ ਰਾਹ [illegible] ਦੇ,,

[illegible] ਦੇ ਵੇਲਾਂ ਆਖਰੀ, [illegible] ਦੇ

ਗੀਤ ਰੁਤੜੀਆਂ ਵਿਰ ਆਈਆਂ — —

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ [illegible] ਪੁਰਬ [illegible] —

ਗੀਤ:- ਆ ਵਤਨਾਂ ਵਲ ਫੇਰਾ, ਵਾਰੀ ਦੇਸ [illegible]

ਅੰਤਰਾ:- [illegible], [illegible] ਸਾਂ,

X [illegible], [illegible] ਨਾ ਵਿਸਾਰਿਆਂ ਦਾ,, [illegible]

[illegible], [illegible] ਦਾ ,,

X [illegible] ਵਿਛੜਿਆਂ ਨੂੰ ਆ ਦਰਸ ਦਿਖਾਇਆਂ ਦਾ.

ਆ ਵਤਨਾਂ ਵਲ ਫੇਰਾ —

ਦੋਹਰਾ:- [47] ਫੈਸਲੇ ਕੋਣ ਵਿਛੋੜੇ ਦੇ ਸੱਲ ਸਾਈਆਂ, ਆਸਾਂ ਦਾ ਅੰਗੂਠੇ ਗਾਹਣੀ ਹੈ॥

ਗਾਹੇ ਗਾਹੇ ਇਹ ਸੰਗਤ ਗੁਰਮੁਖੀ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਸਿੱਖ ਇਕ ਤੇਰੇ ਦੀਦਾਰ ਦੀ ਏ

ਤਾਂਹੀਂ ਸਾਡੇ ਜਾਂ ਫੇਰ ਜਾਂ, ਜਾਂ ਤੇਰੇ, ਰਖੀ ਆਸ ਇਕ ਤੇਰੇ ਦਰਬਾਰ ਦੀ ਹੈ॥

ਤੇਰੀ ਸੋਚ ਦਾ ਤਰਸ ਕਰ ਆ ਪ੍ਰੀਤਮ ਰਖੀ ਆਸ ਇਕ ਤੇਰੇ ਦੀਦਾਰ ਦੀ ਹੈ॥

ਗੇੜ:- ਦਾ ਫੁਰਤੀਆਂ ਫੁੱਲ ਫੇਰ ਦੇ ਸੰਗਤਾਂ ਤ੍ਰਿਕਾਲੀਆਂ॥

(47) [illegible]॥

(1) [illegible] ਦਾ ਸੁਖ ਆਰਾਮ ਸੋਹਣੇ, ਖੁਸ਼ੀ ਦੇਸ ਪਰਦੇਸੀਆਂ ਦੇ ਜੀਆਂ ਦੇ॥

ਰੱਬ ਰੁੱਖ ਵਿਸਾਰ ਕੇ ਫੂਕ ਕੀਤੇ, ਸੋਹਣੇ ਦੇਸ ਪਰਦੇਸੀਆਂ ਦੇ ਜੀਆਂ ਦੇ॥

ਰਖੀ ਰੱਤ ਦਾਤੀ ਸਾਮਾ ਸਾਸ ਗੁੱਸੇ, ਸੁੰਦਰ ਦੇਸ ਪਰਦੇਸੀਆਂ ਦੇ ਜੀਆਂ ਦੇ॥

(2) ਵਰ੍ਹਨ ਫਜਰ ਕਰੀ ਕਰੀ ਪ੍ਰੀਤਮਾ ਦੇ, ਆਉਂਦੀ ਦੇਸ ਪਰਦੇਸੀਆਂ ਦੇ ਜੀਆਂ ਦੇ

ਦਾ ਫੁਰਤੀਆਂ ਫੁੱਲ ਫੇਰ ਦੇ ਫਕਰੀ ਦੇਸ [illegible]

ਨੋਟ:- ਜਿਵੇਂ ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਪੁਤਰ ਪਿਆਰਾ ਸਿਖ ਦੇ ਪਿਆਰੇ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ॥

(i) ਜਿਉ ਜਨਨੀ ਸੁਤੁ ਜਣਿ ਪਾਲਤੀ ਰਾਖੈ ਨਦਰਿ ਮਝਾਰਿ ॥
ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਮੁਖਿ ਦੇ ਗਿਰਾਸੁ, ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਪੋਚਾਰਿ ॥
ਤਿਉ ਸਤਿਗੁਰ ਗੁਰ ਸਿਖ ਰਾਖਤਾ, ਦੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਿਆਰਿ ॥

(ii) ਜੈਸੀ ਗਗਨਿ ਫਿਰੰਤੀ ਊਡਤੀ, ਕਪਰੇ ਬਾਗੇ ਵਾਲੀ ॥
ਓਹ ਰਾਖੈ ਚੀਤੁ ਪੀਛੈ ਬਿਚਿ ਬਚਰੇ ਨਿਤ ਹਿਰਦੈ ਸਾਰਿ ਸਮਾਲੀ ॥
ਤਿਉ ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਖ ਪ੍ਰੀਤਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕੀ, ਗੁਰੁ ਸਿਖ ਰਖੈ ਜੀਅ ਨਾਲੀ ॥

(iii) ਮਾਤਾ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰੇ ਪੁਤੁ ਖਾਤੇ ॥ ਮੀਨੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਭਈ ਜਲਿ ਨਾਇ ॥
ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰੀਤਿ ਗੁਰ ਸਿਖ ਮੁਖਿ ਪਾਏ ॥

ਪਰਮ ਸਤਿਗੁਰ ਏਕਾ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੀ ਸਭ ਗੱਲ ਕੇ ਕੋਟ ਪੈਸ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ।

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੀ ਸਾਰ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਤੁਕ ਸੁਣੀ ਹੈ :—
ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰੀਤਿ ਗੁਰਸਿਖ ਮੁਖ ਪਾਇ ॥

ਇਸ ਪ੍ਰਮਾਣ ਤੋਂ ਸਾਧ ਜੀ ਨੂੰ ਇਕ ਸਾਖੀ ਸਾਰਣ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਕ੍ਰਿਪਾ [illegible] ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ [illegible] ਜਾਣੀ ਭਾਈ ਦੀ [illegible] ਸਾਖੀਆਂ ਦਾ [illegible] ਤੀਰਥਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ।

ਇਕ ਸਿੰਘ [illegible] ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਤੀਰਥਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਤੀਰਥਾਂ [illegible] ਦੇ ਸਾਖੀਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ [illegible] ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ (ਇਕ ਵੇਰੀ) ਸਮੇਂ ਇਤਿਹਾਸ [illegible] ਸਾਖੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਾਰ [illegible] ਦੇ ਕਾਰਤ ਸਾਖੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਨਾਲ ਸਾਖੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਾਂ ਦੇ ਗੁਰ ਸਾਹਿਬਾਂ ਸਮੇਤ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰਣ ਕੀਤੀ :—

48

ਸੰਤ:- ਧੰਨ ਫੇਰ ਜੀ ਗੁਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸਿਤ ਤੇ ਸ਼ੰਕੀ, ਵੇਲਾ ਅਜਿਹਾ ਸੁਖ ਆਗਮਨਾਂ ਦੇ
ਨੂਰੀ ਜੋਤ ਦੀ ਜਾਗ ਤੋਂ ਇਹ ਲੁਹਿਆ, ਏਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰਵਾਨਿਆਂ ਦੇ।
ਕਿਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਨਹਿਰ ਨਾਲ ਆਤੁ ਜੁਰੀ, ਏਸਾ ਆਪਣੇ ਜੋਏ ਮਸਤਾਨਿਆਂ ਦੇ
ਕਰੀ ਸਮਝੋਣ ਕਿਸੇ ਦੀ ਪੰਜ ਦੇਣੀ ਲਾਹਿਆ ਇੱਕ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਚਾਹਿਆਂ ਦੇ
ਗੱਲ ਕੱਲ ਦੀਆਂ ਵਾਰਤਾ ਕ੍ਰੋਧ, ਇਕ ਵੱਲੇ ਜੀ ਸਿੱਖ ਤੇ ਤੋੜਿਆ ਹੈ॥
ਜੱਦੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਕਰਕੇ ਗਲ ਰਹੀ ਜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੱਲੀਆਂ ਦੇ ਰੋਗ ਕੁੜਿਆਂ ਦੇ
ਇਸ ਤੁਰ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕ੍ਰੋਧ ਵਿਚ ਆ ਗਏ ਮਸਤਾਨਿਆਂ ਨੂੰ
ਜੱਟ ਕਿਹਾ। ਇਕ ਵਾਰ ਸੰਗਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਰਤੀ ਤੇ ਜੋਰ ਦੀ ਮਾਰਿਆ
ਵਾਰ ਟੁੱਟ ਗਈ ਫੇਰ ਕੁਝ ਸੰਗਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੋਰ ਪਰਤੀ
ਤੇ ਮਾਰਿਆ ਕਰਤਾਰ ਜਾ ਟੁਟੀ ਤਾਂ ਮਸਤਾਨਿਆਂ ਨੂੰ (ਫਿਰ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ
ਪਕੜ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਮਸਤਾਨੇ ਇਕ ਵਾਰੀ ਫਿਰ ਪਕੜ ਗਏ
ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰ ਜਾਂ (ਤ੍ਰਪਤਿ) ਹੋਏ ਤੋਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਫੇਰ ਪਕੜ ਗਏ
ਤਾਂ ਮਸਤਾਨਿਆਂ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਕ੍ਰੋਧ ਪਰੇ ਦੇ ਪਾਸ
ਦੀ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਕੇ ਪੁੱਤਰ ਜੋਰ ਇਹ [illegible] ਅਪਣਾ [illegible]
ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਕ੍ਰੋਧ ਵਿਚ ਮਸਤਾਨਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੁੱਟ ਕੇ
ਸਾਰੀ ਫੇਰ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰ ਪਾਈ ਜਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ
ਤਾਂ ਮਸਤਾਨੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ~~[illegible]~~ ਅੱਗੇ ਤੇ ਚਿਰਾਂ
ਜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਜਨ ਪਾਠ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕੇਵਲ ਕੇਸਾਂ ਦੀ
ਸੰਭਾਲੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਸਨ।
ਇਧਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ~~[illegible]~~ ਕਰਦੇ ਰਹਿਆ,
ਪਤਾ ਲੱਗਦੇ ~~[illegible]~~ ਮਸਤਾਨਿਆਂ! ਕਈਆਂ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ
ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਰਹੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਕੀਤੀਆਂ ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ
ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ

ਕੋਈ ਕੋਈ ਖੁਲੇਤਾਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਬ, ਮੈਨੂੰ ਗਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾਈਆਂ ਤੱਤੀਆਂ ਨੇ।
ਜੇਥੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਗੱਲ ਤੁਰੀ, ਜੇਠੇ ਗਜ਼ੇ ਸੀਤਲ ਪਈਆਂ ਪਤੀਆਂ ਨੇ।
ਉਨ੍ਹਾਂ ਰੱਬ ਸਕਦੇ ਲੋਕ ਜੋਗੀ, ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੱਤੀਆਂ ਨੇ।
ਜੇਠੇ ਗਿਰਦੇ ਇੱਕ ਦਮੜਾ ਸੱਤ ਕੋਈ, ਇਕੇ ਤੇਲੇ ਦੇਜੇਰੇ ਦੀਆਂ ਕੱਤੀਆਂ ਨੇ।
ਏਸੇ ਰਾਗ ਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਸਮਝ ਕੀਤਾ, ਇਤਾ ਪਰ ਰਗੀ ਪੀਤ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆਂ
ਤਦ ਤੱਕ ਭੁਖ ਸਤਾਰ ਨੂੰ ਲਗਾਈ ਸੀ, ਮਦਤਕਸ਼ਿਊ ਦਾ ਭੁੱਖ ਸਮਝੀਆਂ ਸੀ।
ਮਾਪਾਂ ਦੇ ਘਰ ਘਰ ਆਰਕ ਕਾਬੂ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ~~ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ~~
ਖੇਤੀ ਤਦਬੀਰ ਕਰ ਲਈ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ॥

ਆਪਣੇ ਦੇ ਕਿਸ ਇਕ ਲਾਡਲੇ ਨੇ, ਗਾਈ ਗਾਇ ਦੇ ਆਰਕ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ।
ਕਰਿਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਫ਼ਕੀਰ ਸਜਾਇਆਂ ਨੂੰ, ਸਿੱਖਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਦੂਰ ਕੀਤੀ।
ਗੀਤ ਦੇ ਭੁਖਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੋਗੀ ਭੁੱਖ ਤੋਂ ਸਕਦੇ ਦੂਰ ਕੀਤੀ।
ਜਿਹੜੀ ਇਸ ਤਾਂ ਸਿਦਕ ਵਿਚ ਦਲੇਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੱਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ।

ਤਾਂ ਸਜਾਇਆਂ ਨੂੰ ਆ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਛਕ ਲਏ [illegible] ਜੋ ਦੇ
ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਸਾ ਛਕਿਆ [illegible] ਅਤੇ ਉਸ ਪਿੱਛੋਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਛਕਦੇ
ਸੋ ਤਾਂ ਛਕਾਂ ਗੇ। ਕਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਛਕਿਆ ਤਾਂ
ਸਜਾਇਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਛਕਿਆ।

ਗੀਤ [illegible] ਇਤਿਆਦਿ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰੀਏ [illegible]

[illegible]
ਪਿਆਰ ਦੂਰ [illegible]
"ਆਪੇ ਖੇਤੀ ਆਪੇ ਰਾਖਾ
ਤੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰ ਸਕੇ
ਜਿਤ ਤੂੰ ਸਭ ਇਸ ਸਾਰੇ ॥
ਖੇਤ ਦੇ ਤੇ ਤਦਬੀਰ
ਜਾਣਾ ਤੇ ਜਿਸ ਤਾਂ
ਦੇ ਸਜਾਇਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਾਦ

੬
੫੧
੧ ਤੀਕ ਏਵੇਂ ਪ੍ਰੇਮ ਰੀਤਿ ਸ੍ਵਾਰੀ, ਜੋਸ ਜੋਸ਼ ਕਰ ਸੂਰਤਿਆਂ ਦੇ ਰੋਗ ਦੇ ਨਾਲ
ਸਿੱਖ ਅੰਦਰ ਦੇ ਪਿਤਰ ਕੋਲੋ ਤੁੱਕਾ, ਪ੍ਰਰਤੀ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਸੁਖ ਦੇ ਏਕਾਰੀ ਕੀ
॥

ਤਾਂ ਸਦਾ
ਜੀ ਤ੍ਰਿਦੇ ਤਰੁ
ਸੁਰਪਈ ਗੁਰ
ਉਪਰ ਸੰਤਨੁ
ਪਾ ਸ਼ਗਏਮੰਤ ਸਤ੍ਰਅਸਿੰਘ
ਪਿਤ ਪੂਜਾਰ ਕਰਦ
ਪਸ਼ਨਵੇਂਗਾ

ਤੁਕ:- ਤੇਰਾ ਮਨ ਜਾ ਪ੍ਰਭ ਨੂੰ ਤਾਰੇ ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਧ ਜਾ ਕਹੀ /

ਪੰ. × ਜਹਿ ਕੀਤੇ ਅਤੀਸਾਰ ਨ ਭਾਵਈ ਦੇਹ ਦੁਖ ਸੁਖ ਪਾਈਐ ॥

* ਅਤੀਸਾਰ ਮੁਏ ਸੈ ਵਿਗੜੀ ਗਏ ਨਾਲ ਸੇਵਕਾਂ ਰਿਦਾ ਆਣਿ ॥

ਪੰ. * ਜਿਸ ਦਰ ਨੂੰ ਗਇਆ ਮੁਏ ਪੂਰੇ ਅਤ ਗਰਜ ਗਾਵਹਿ ਪਰੇਰ ਅਜਾ।

(iii) { ਅਰਦਾਸ ਮਨ ਮਾਨੁ ਕਰਹਿ ਕਿ ਤਉ ਵਿਚ ਕਾਹਦਾ, ਗੁਰਸਿਖ ਜਿਨਾ ਕੀ
ਸੱਚ ਅਖਿਆਨ ਤਾਂ ਧੁਨਿ ਤੇ ਸਹਿ ਸਧਾਰਿ ਅਤ ਹੋਏ ॥

× ਉਹ ਨਿਮਾਣਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ~~[illegible]~~ ਅਗੋਂ ਅਤ ਵਿਚ ਨਾਮ ਠਪਾਰੇ ॥

× ਅਪਣੇ ਅਤੀਸਾਰ ਕਰਤ ਸੇਵਿਆਂ, ਅਤ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਗਾਵਾਏ ॥

ਚਉਪਈ: ਮੁਰੀ ਛੱਡ ਅਤੀਸਾਰ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰੀਏ ਸੁਣਾ ਕਰਤੇ [illegible] ਵਿਸਾਰ ਕਰੀਏ
[illegible] ਛੱਡ ਕੇ ਏਸ ਦੇਸ [illegible], ਸਾਡੇ ਏਸ ਦੇ ਰਾਜ ਉਜਾੜ ਕਰੀਏ ॥
ਜੇ ਕਰ ਸੋਚ ਚੁਗਲੀ ਦਾ ਕਰਦਾਂ ਹੈ, ਦੂਰ ਦੇਸ ਚੋਂ ਮੁਰੀ ਗਗਨ ਕਰੀਏ.
[illegible] ਦੋਸ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਜੇਲ ਜਾਵੀ, ਕੇਹੜੀ ਗਲ ਦਾ [illegible] ਕਰੀਏ ॥

ਅਜਿਹਾ ਅਤੀਸਾਰ ਏਸ ਨਾਮ ਮੋਗਾ ਤੇ ਜਾਂ ਮਤੁ ਸਾਹੀ ਅਤੇ ਗੋਰੇ ਕਰੇ ਧਿਰ
ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਗਰਮ ਚਿੱਠਿਆ ਕੀਤਾ / ਜਦੋਂ ਵੀ ਨੇ ~~[illegible]~~
ਤੀਸਰੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦੁਆਰਾ ਰਾਗ ਆਸਾ ਵਿਚ ਉਚਾਰਣ ਕੀਤੇ ਸ਼ਬਦ
ਦੀ ਤੁਕ ਮੁਣੀ ਹੈ " ਅਤੇ ਨੂੰ ਮਤੁ ਜਾਣ ਕਰਹਿ ॥"
ਅਗਸ ਸ੍ਰਦਾਹ ਦੇ 17 ~~[illegible]~~ ਅਜਿਹੇ ਰਹਿ ਕੇ ~~[illegible]~~
ਉਹਨਾਂ ਦੇਸ ਨਿਰਗਾਸ ਅਤੀਸਾਰ ਸਭ ਮੋਹ ਦੀਨਾ [illegible]
ਅਤੀਸਾਰ ਦੇ ਰੋਕ ਦੇ ਤਈਆਂ ਕਾਰੀਆਂ ਤਪਿਆ ਦੂਰ ਕਰੋ ਸੁਣੋ
ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੀ ਕਰ ਕੇ ਰਖ ਲਿਆ ॥ ਅਤੇ ਅਗੋਂ ਅਤੀਸਾਰੀਆਂ ਦੇ
ਬਾਰਤ ਗਾਇਆ ਗਏ ॥ ਜਿਸੇ ਤੀਰਥ ਪਾਤਰ ਅਤ ਦਾਨ ਕਰ ਅਤ ਜੋ
ਸਭ ਗੁਰਮੁਖਸਾਰਥ ਨਿਰਦਸ ਅਤ ਲਿਖ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਦੁਖਰ ਵਿਸਾਰੇ ॥
~~[illegible]~~ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਤ ਰਖ ਕਰੀਆਂ ਅਤੀਸਾਰ ਦੇ ਟੋਲੇ ਤਦੂ ਗਏ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵਿਰਸ ~~[illegible]~~ ਵਿਰਿਆਸ [illegible] ਨੂੰ ਮੁਣਾਵਾਂ ਜਾਂ ਤੇ ਲਿਖ ਤਾਂ
ਪੂਰਨ ਗੁਰੂ [illegible] ਸਤਿ ਗਾਵਕੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ
[illegible]

੫੦ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਨਾਨਕੇ ਨਗਰੀ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਰਾਮ ਦੇਵ, ਸਤਿਗੁਰੂ
ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ 13 ਸੰਮਤ 1797 ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ
ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਕਿਸ ਦਾ ਰਾਜ ਸਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਦੇ ਦੇਣ
ਰਖਿਆ ਗਏ ਇਹ ਪਾਰਸ ਰੂਪ ਹੋਣ ਤਰਿਆ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ
ਸਮਝਾ ਦਿਤਿਆ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰ ਸੇਵਕ ਦਾ ਮੁੱਢ ਤੋਰਿਆ
ਮਿਸਾਲ ਸੇਵਕਾ ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਬਚਨ ਹੀ ਪਾ ਕੇ ਤਿਆਰ ਇਹ
ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਕਰਤਾਰ ਦੀ।—

ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਖੋਲਾ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਤਾਰਾਂ ਵਿਚ ਰਾਗ
ਤੇਰੀ ਯਾਦ ਆਸ਼ਕਾਂ ਵਾਂਗ ਰਖੇ, ਜਿਹੜਾ ਇਕ ਦਾ ਦੇਵੇ ਇਕਸਾਰ ਵਾਸਾ।
ਇਕਦਾ ਇਤ ਨਿਰਧਾਰ ਦੀ ਤਾਰ ਜਗਾਏਗਾ, ਜਿਹੜੇ ਧਰਮ ਸਤ ਦੇ ਸਾਧੂ ਲੋਕ ਹੋਵਣ
ਤੇ ਸਤਿ ਦੇ ਤਖ਼ਤ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਕਾਫ਼ੀ ਰੱਬ ਦੀ ਦੇਣ ਸਿਰਫ਼ ਵਾਸਤਾ।
ਪਾਸ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਰਖਿਆ ਸੋਈ ਤਰਜ਼ੀ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਵਿਚ ਤੇ ਚੋਣ ਇਸਾਰਾ ਕੀਤਾ
ਪੱਕੇ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਰੂਪ ਦਾ ਸਮਝ ਉਸ, ਏਸੇ ਰਾਹ ਤੇ ਸਾਰੇ ਹੋਣਾ ਕੀਤਾ।
ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀ ਇਹ ਇਸ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਨਿਰਧਾਰ ਸੇਵਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਕ
ਗੁਰਬਾਣੀ ਤਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇਵ ਦੇ ਸਰੋਤ ਸਾਰੀ ਤਰਜ਼ੀ ਦੇ ਤੌਰ
ਸਤ ਲਗਾ ਸਭ ਤਰਜ਼ੀ ਸਰਗਰਮੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਾਠ ਹੀ ਤਰੀਕੇ ਤਰੀਕੇ
ਦੇਸ਼ ਗਏ। ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਹੋਣਾ ਕੀਤਾ ਇਸ ਸਮਝ ਇਨ੍ਹਾਂ
ਇਤੇ ਅਤੇ ਹੋਸ਼ ਮਤ ਦੇ ਸਾਧੂ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦਾ ਦੇਸ਼ਾ ਪਾਣੇ
ਇਸ ਅਤੇ ਦਾਸ ਸਾਧ ਦਾਸ ਰਖ ਲਿਆ, ਅਤੇ ਪਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ
ਦੇ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ। ਇਸ ਗਾਈ ਸੰਗ ਦੇ
ਸਤਿਗੁਰ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਗੁਰੂਆਂ ਇਸਦਾ ਇਸ ਦੇਣ ਇਕਦਾ ਇਨਾਂ
ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਪਹੁੰਚਿਆ ਇਸ ਪਾਕਿ ਸੰਗਤ ਹੋਣ ਸੀ ਦੇਸ਼
ਤੇਰੇ ਦਾ ਸਤਿਨਾਮ ਜਨ ਦੇਸ਼ ਪਾ ਕੇ ਗਿਆਨ
ਤੇ ਸੰਗਤ ਸਤਿ ਸਿਖਿਆ ਇਸ ਦੀ ਸੰਪਦਾ ਦਾਸ
ਜਿਸ ਦੇਣ ਕਰ ਦੇਵ ਅਤੇ ਸਰ ਏਸ ਸਾਰੇਬਾਣੀ ਤੇ ਇਸ

[illegible]

[illegible] ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਅੱਧ ਵਰਸ [illegible] ਗਏ ਇਕਤੂੰ [illegible]

ਵਰਸ ਦੇਖਤ ਜੋ ਸੁੱਧ ਕੀਤਾ ਸੁੱਧ ਹੀ ਬਾਧ ਜੀ ਨ

ਬੰਧ ਹੀ ਸਤ ਮੈ ਧਾ ਸਤ ਹੈ ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਰੂਪ ਦੇ ਅਵਤਿਆਰ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ

ਸਾਰੇ ਪੋਠੀ ਦੇਵਦਾ ਹੈ) [illegible] ਜੀ [illegible]

ਇਸ ਤਾਕਤ ਜੋ ਖਿਚਲੀ ਫਾਰਤ ਦਸਦਾ ਹੈ। [illegible] !

ਫਰੰਗੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ ਦਾ [illegible] ਸਿੰਘਾਂ [illegible]

ਇਕ ਇਕ ਕੁਰਬਾਨ ਦੀ ਤੇਜੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਗ [illegible] ਜ।

ਲੈਕੇ ਜਾਂਦੇ ਦੇਖਿਆ ਸੋਈ ਹਰੀ, ਇਸ ਦੇਸ਼ ਪਕੜਾ [illegible] ਜ॥

ਘਰੇ ਇਕ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਪੇਟ ਵਿਚ, ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਕੜਾ [illegible] ਜ॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪੀ [illegible] ਸੁਣੀ ਤੇ ਇਹ [illegible]

[illegible] ਹੋਇਆ [illegible]

ਕੀਤਾ ਸੰਗਤ ਦਾ [illegible], ਏਸ [illegible] ਦਾ ਸਾਰ ਹੈ ॥

ਸਾਰੇ ਸਤੌ ਫਕੀਰੀ ਦੇ ਵਿਚ ਰਖੇਂ, ਫੌਜ [illegible] ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਾਰ ਤੇਗ ॥

[illegible] ਦੇ [illegible], ਫੌਜ [illegible] ਤੇਗ ॥

[illegible] ਸਤੌ ਫਕੀਰਾਂ [illegible] ਹੈ ॥

ਤਾਂ [illegible] ਹੈ —

[illegible] ਗੁਰੂ ਜੀ [illegible] ॥

[illegible] ਹੈ, [illegible] ॥

[illegible] ॥

[illegible] ॥

ਤਾਂ [illegible] ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ !

ਦੇਸ਼ [illegible] ਦੇ [illegible]

[illegible] ਦੇ [illegible] ॥

[illegible] ਦੇ [illegible] ॥

[illegible] ਦੇ [illegible] ॥

[illegible]

ਸਤਿਗੁਰੂ [illegible] ਜਾਪੇ ਦਾ [illegible] ਰੂਪ ਦੇ

ਜਾਪਦੇ ਤਾਂਈਂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦਾ [illegible] ਰਹਿ ਕੇ ਸਿੱਖ [illegible]

[illegible]

[illegible] ਸਿੰਘ [illegible]

[illegible] ਸਿੰਘ [illegible]

[illegible] ਸਤਿਗੁਰਾਂ [illegible] ਪਤਨੀਆਂ ਨੂੰ [illegible]

[illegible] ਸੰਮਤ 1765 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ [illegible]

[illegible]

[illegible] ਦੇ [illegible] ਦੇ [illegible]

[illegible] ਫਿਰ [illegible] ਸੰਮਤ

[illegible] 1767 ਨੂੰ [illegible]

ਦੇ [illegible] ।

[illegible]

[illegible]

[illegible] 1771 ਵਿਚ [illegible]

[illegible]

[illegible] ।

[illegible]

[illegible]

[illegible] ਵਿਚ

[illegible] ਸੰਮਤ 1773 ਨੂੰ [illegible] ।

[illegible] ।

[illegible] ।

52 ਰਾਜਪੂਤ ਕੀ ਹਜਤਨੀ ਸਭ ਖੋਇਗਾ ਰੇ
ਭਰਤ ਲਹਿਓ ਅਸੀਸ ॥
ਰਾਮ ਸੁਲਾਹਿ ਰਜ ਖਸ ਪਰੇ ਸਭ ਖੋਇਗਾ ਰੇ
ਅੰਗਦ ਲਹਿਓ ਸੀਸ ॥
ਕਿਧੌਂ ਖਾਕ ਸਭ ਰਾਜ ਸਮਾਜੂ ਸਭ ਖੋਇਗਾ ਰੇ ॥
ਦਸਰਥ ਦੇ ਕਾਰ ॥

੧ੳ (੨)

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਹਾਇ ।

ਦੋਹਰਾ:- [illegible] ॥

[illegible] ।

ਦੋਹਰਾ:- [illegible]

[illegible]

[illegible] ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ।

[illegible]

[illegible] ॥

[illegible] ॥

[illegible] ॥

[illegible] ॥

[illegible] ॥

[illegible] ।

[illegible] ॥

[illegible] ॥

~~ਤੇ ਕੋਈ। ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੋਲ ਇਕ ਦੋਧਾ ਪਾਇਆ ॥~~

ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਆਪਣੀ ਸਲਤਨਤ ਬਾਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਜਵਾੜਿਆਂ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਜਾ ਜੋ ਸਾਰ ਵਿਚ ਸਿਰ ਕੱਢਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਏਥ [illegible]
ਕਰਦੇ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਜਾ ਤੇ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੰਦਾ ਸਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ
ਇਕ ਸਾਥੀ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਸੀ।

ਮੁਗਲ, ~~ਸਾਮਰਾਜ~~ ਸਮਰਾਟ ਪੁਤ੍ਰ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੇ ਪਰਤ ਸਹੀਦ 24 ਸਾਲ [illegible]
1600 ਈਸਵੀ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਤਖ਼ਤ ਪੁਰ ਬੈਠਾ ਅਤੇ ਸਾਰਾ ਰਾਜ
ਕਰਾਂ ਗੀਰ ਗਇਆ [illegible] ਨੂੰ [illegible]।
ਈਰਾਨ ਦੇ ਇਕ ਫ਼ਾਰਸੀ ਗੁਲਾਮ [illegible] ਦੀ ਕਵਰੀ [illegible] ਬਾਰੇ ਜਾਣ)
ਰੋਕੋ। ~~[illegible]~~ ਰਾਜਪੂਤ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਤੇ [illegible]
ਦੇ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਅਤੇ ਆਪ ਆਲਮਗੀਰ
ਚਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਸੀ ਸਭ ਦੇ ਇਰਾਦੇ।

ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਤਰਾਂ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਭਾਰੀ, ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਇਕ ਖਾਸ ਸੂਬਾ ਸੀ ਗਾ।
ਇਸ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ [illegible] ਲਾਹੌਰ ਸੀ ਤੇ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਸੂਬਾ ਲਾਹੌਰ ਸੀ।
ਅਪਣੀ ਫੌਜ ਮਦਦ ਦੇ ਸਮੇਤ ਲੈਕੇ, ਪਰ ਜਿਸ ਤੋਂ ਨਵਾਬ ਪੰਜਾਬ ਸੀ ਗਾ।
ਦਰਅਸਲ ਸਿਆਸਤ ਲਾਹੌਰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸੀ, ਜਿਥੇ ਰਹਿੰਦਾ ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਨਵਾਬ ਸੀ।
ਨਵਾਬ ਸਾਹਿਬ ਖਾਂ ਦੇ ਸਮਿਆਂ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ [illegible] ਵਿਚ ਇਕ ਗਰੀਬ
ਆਦਮੀ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਜਿਸਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਪਹਿਰ ਸਾਧੂਆਂ
ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ (ਇਹ ਦੇ ਰੋਟੀ) ਆਂ ਗੁਜ਼ਾਰ ਰਹੀ ਸੀ।
ਉਹਦੇ ਸਾਧੂਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਇਕ ਘਰ ਸੀ ਗਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਗਰੀਬ [illegible] ਆਦਮੀ ਸੀ ਗਾ
ਉਹਦੀ ਉਮਰ ਕਟਾਰੀ ਤਾਂ ਬੀਤ ਗਈ ਸੀ, ਅੱਧਾ ਜੀਵਨ ਤਕ [illegible] ਸੀ ਗਾ।
ਦਸ਼ਾ ਦੇਖ ਕੇ ਸਭ ਆਉਂਦਾ ਹੈ [illegible] ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ [illegible]।
ਪਿਛਲੀ ਉਮਰ [illegible], ਗਰੀਬ ਜਿਹਾ ਸੇਠੀ ਪੁੱਤਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁੱਤ ਦੀ ਕੁਲ ਗੁਜ਼ਰਾਨ ਦਾ ਸੀ, ਇਥੇ ਦੁਨੀਆ ਸਭੀ ਜਿਸਾਂਦਾ ਹੈ
ਸਾਂਈ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੀਖਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਗਿਆਤ ਸੂਧ ਦਿਸਾਂਦਾ ਹੈ
ਵਾਲੇ ਗਿਆਨੀਆਂ ਦਾ ਲੈਣ ਸੁਣਿਕੇ, ਦੀਦ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹਣੀ,
ਪਰਿਵਾਰ ਉਜਾੜੇ ਪਤਿਆਂ ਇੰਦੂ ਰੂਏ, ਜਾਵੇ ਤੇਰੂ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ।
ਗੁਰ ਦੇ ਨਾਮ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਤੇਰਿਆ ਪਾਵੇ ਨੂੰ ਨਾਂਦਾ ਸੀ ਆਸਰਾ,
ਪਹਿਲੇ ਵਾਕਿਆਂ ਦੀ ਆਰਤ ਸੁਣ ਕੇ ਆਪਣਿਆਂ ਦੀ ਦੀਦ ਪੁਰੀ ਤਾਂ
ਪਹਿਲੇ ਦਰਸਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਜਿਸਦੇ ਸਾਂਈ ਜਾਣ ਦੇਵੇ ਜੋਗੀ
ਦੀਦ ਜਾਣ ਕੋਈ ਤੇ ਪਹਿਲੇ ਦਾਸਾਂ ਦੇ ਇਕ ਆਤਮਕ ਆਸਰੇ ਦੇ
ਆਉਂਦੇ ਪਾਸ ਇਕ ਗਰੀਬ ਆਦਮੀ ਤੇ ਜੇ ਵਿਚਾਰਦਾ ਇਸ ਤੋਂ
ਤਾਂ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੇ ਕੋ ਕਿਸਮਤ ਉਸ ਦਾ [illegible] ਸਾਰੇ ਹੈ ਜੋ [illegible]
ਜੋ [illegible] ਕਰੋ। ਉਸ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ [illegible] ਉਸ [illegible]
ਹੈ [illegible] ਦੇ ਸੈ [illegible] ।

ਦੋਹਰਾ:- ਜੋ ਸਭ ਕੁਝ ਆਪਣਾ ਆਖਦਾ, ਉਸ ਦਾਤੇ ਨੂੰ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਕਰੇ
ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਣਿਆ ਜਾਣਿਆ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇ, ਤੇਰੇ ਕਹਿਆ ਦਾਤਿਆਂ ਸਦੇ ਤੇਰਾ
ਕਰੇਂ ਸਾਰ ਸਭ ਦੇ ਇਕ ਜਿਸ ਤਾਂ ਉਹ ਨੂੰ ਇਕ ਉਹ ਵਾਹਿਗੁਰੂ।

ਦੋਹਰਾ:- ਸਾਂਈ ਜਾਣੇ ਦੇਣ ਦਸਾ ਦਾਤੇ, ਜਿਹੜਾ ਪਲ ਨੂੰ ਮੋੜ ਸਭੀ ਕਿਉਂ॥
ਦੇਣ ਦੇਣ ਜਿਉਂ ਦੇਣ ਜਾਣ ਸਾਰੇ, ਜੋਗੀ ਦੀਦ ਦਾ ਸਦਾ ਗਵਾਹਿਆ ਕਿਉਂ
ਤਾਂ ਉਹ ਦੇ ਹੱਥ ਕੇਵਲ ਆਤਮ ਬੀਤੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਾਹਿਬ।

ਦੋਹਰਾ:- ਜੋ ਕੇਵਲ ਦਾਤੇ ਦੇ ਆਤਮ ਬੀਤ, ਜੋਗ ਛੇੜੇ ਤੇ ਰਹਿਣ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ॥
ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਦਾਰ ਜੋ ਤੇ ਕਿਰਪਾ ਜੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹੱਥ ਦੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਆਤਮਾ ਕੀਤਾ॥
ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਕਰਨੀ ਸੂਰੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦੀ, ਪਾਗਲ ਉਸ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਦਮੀ ਕਾਂਗੜਾ॥
ਉਤਰੀ ਸੂਰੀ ਦੇ ਇਕ ਦਿਸਾਵਣ ਵਾਲੇ, ਧਰਮ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੋ ਗੁਰਾਂ ਕੀਤਾ॥

ਤੇ ਆਤਮ ਪਰਸ਼ਾਦ ਜੋਗ ਗੁਰਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣ ਸਭ ਦੇਵੇ ਪਰ ਗਰ
ਦੇ ਸਭ ਇਕ ਸੱਚਾ ਤੇਰਿਆ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਉਸ ਦਾ ਤਰ ਸਭ ਜੀਵਨ
ਜੀ ਕਰਿਆ ਪ੍ਰਗਟ।

ਦੋਹਰਾ 54 — ਅਤੇ ਚੌਕਿਆ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਇਕ ਸੁਰ ਬੈ, ਉਨ੍ਹੇ ਇਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤੀ ਸਜਾ ਦੇਣਾਂ ॥
ਜਿਸਦੀ ਸੁਗੰਧੇ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਵਾਂਗੇ, ਤੇਗ ਪ੍ਰਤਮਅੰਤ੍ਰੇ ਅਤੇ ਦੇਣਾਂ ॥
ਤਰਕ ਸੁਣਦਿਆਂ ਅਸਰ ਦਵਾਲ ਦੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜ ਕੇ
ਦੇਵਣੇ ਨੂੰ ਭੈ ਆਏ ॥

ਦੋਹਰਾ 3 — ਤਰਕ ਸੁਣਦਿਆਂ ਸਾਰ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੇ, ਉਹਨਾਂ ਜੌਹਰਾਂ ਦਿਖਾਏ ਮਹਾਂ ਸੂਰਮਾ
ਇਕ ਤੇਗ ਤਲਵਾਰ ਦਾ ਦੇ ਸਰਦਾ, ਸੀਸ ਕੱਟਦੇ ਤੇਹਿ ਗਿਰਾਇਆ ਹੈ ॥
ਜਿਸਦੇ ਜੋ ਦਾਤ੍ਰੱਖ ਦੀ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ, ਸਾਰਾ ਬਾਕੇ ਤੁਰ ਇਹ ਬੋਲਿਆ ॥
ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਆਪੂ ਸੋਹਣੇ ਦੇ ਸੂੰਹ ਉਤੇ, ਖੂਨ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤਖ ਦਾ ਡੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ॥

ਮਾਘ ਸੰਗਤ ਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰ ਅਰਦਾਸਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ
ਘੱਟੇ ਦੀ ਤਾਕਤ ਵੀਰੋ ਆਪੇ ਤਾਂ ਆਪੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੰਘਾ ਗੱਜ ਕੇ ਜੇ
ਸਭ ਕਾਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰੀਆਂ ਆਖੀਆਂ, ਪਤਾਂ ਦੇ ਦਰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ॥
ਜਦਿਣ ਸੰਗਰ ਅਤੇ ਤਕ ਜੋ ਅਰਦਾਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਕੀਤਾ ਬਾਗ ਇਕੱਠਿਆਂ ਦੀ
ਖੁਲ੍ਹੇ ਪਿੱਠ ਦੀਆਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਤੇ, ਦੂਜੇ ਰਜਕ ਦੇਣ ਦੇ ਪਾਪੀ ਹੋਇਆ ਸੀ
ਅੱਗ ਪਾਕਾਰ ਦੀਵਾ ਜੋੜਿਆ ਖੂਨ, ਸੁਣ ਇਆ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੇ ਜੋੜਿਆ ਸੀ ॥
ਪਾਪੀ ਆਪੀ ਤੀਰ ਦੇ ਸੁਣ ਖਾਣੇ, ਸੁੱਖ ਦਾ ਸਿਰ ਗਈਆਂ ਚਾਰੇ ਜੁੜਿਆਂ ਸੀ ॥

ਮਾਘ ਸੰਗਤ ਜੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਾ ਅਸਰਾ ਸੁਣ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਿਜ ਸੰਗਤ ਦੇ ਨਾਲ
ਤਾਲੀ ਅਤੇ ਘੱਟੇ ਦੇ ਖੁਸ਼ੀ ਖਾਧ ਸੁਦਾਈਆਂ ਵਾਂਗ ਵਿਚਰਿਆ ਸੈ ।
ਉਸ ਨੂੰ ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਦੇਖਦੇ ਇਹ ਜਿਸਾਦੇ ਆਦਮੀ ਦੇ
ਸਿਰਾਂ ਇਸੀ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਖਾਰ ਕਰ ਦੇ ਅਤੇ ਦੇ ਖੋਰ ਆਣ ਸੰਗਤ
ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੰਦਿਆਰ ਕਰ ਤਾਂ ਉਹ ਦੇਵਤਾ ਅਕਾਲ ਖਾਰ ਨੂੰ
ਤੁਰ ਪਿਆ ਤੇ ਸੰਗਤ ਹੋਰ ਕਰ ਆਪਣਾ ਦੁਖ ਦਸਿਆ ।

ਦੋਹਰਾ — ਬਾਲ ਗੰਗਾ ਦੀ ਇਸ ਦੇ ਇਕ ਸੰਗਦਾ, ਅਤੇ ਲੈਣਦਾ ਖੜੇ ਸਭ ਸਿਖਾਂ ਦੀ ।
ਹੱਥ ਜੋੜਕੇ ਉਸ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤਾ, ਸਾਰਾ ਆਖਣਾ ਜਾਣ ਸੰਗਤ ਤਾਈਂ ॥

ਤਾਂ ਸੰਤ ਗੁਰੂਦੇਵਿ ਜੀ ਦੂਖੀ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਸੁਣ ਦੇ ਉਸ ਦੇ
ਨਾਲ ਇਕ ਆਪਣਾ ਆਦਮੀ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦੇ ਦੇਸ

ਪਤੀਬ੍ਰਤ ਵਾਲੀ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਿਆ ਜੋ ਸਾਹਿਬ ਦਲੀਪ ਪਤੀਬ੍ਰਤ
ਇਨਾਂ ਨੇ ਤੂੰ ਗਾਇਕ ਕਰ ਜੋ ਤੇਰਾ ਇਰਾਦਾ ਕਰਦਾ ਜਾ।

ਪੋਖਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਕੇਸਾਂ ਗੀਰ
ਲੈਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਮਿਲਣਾ ਲਿਆ
ਦੇ ਦਸੀਆਂ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖਿਆਲ ਸਜਾਇਆ ਗਿਆ।

ਸਾਹਿਬ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਕੇਸਾਂ ਗੀਰ ਸਾਹਿਬ ਖੇਚਲ ਨੂੰ ਕਰਕੇ
ਸੋਧ ਕੀਤਾ ਪਤੀਬ੍ਰਤ ਗਿਆ।

ਪੰਨਾ:- ਸਾਹਿਬ ਪਤੀਬ੍ਰਤ ਦੇ ਕਈ-ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇਖੀ, ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਵਰਤਾਰ ਕੀਤਾ
ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਹੀ ਹਰ ਦੇਖੀ ਉਪਰ ਦਾ ਇਹ ਨਹਿਰ ਸੌਗਾਤ ਮੇਰਾ ਕੀਤੀ,

ਦਲੀਪ ਪਤੀਬ੍ਰਤ ਦੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਕੇਸਾਂ ਗੀਰ ਨੇ ਸਾਮ ਵਰਤਾਰ ਕਰਕੇ
ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁਛਿਆ ਜੋ ਸਤਵਰਤ ਦਾ ਕੀ ਹਾਲ ਹੈ ਕਿਸ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਲਿਆ ਸਹਿਜ ਪਤਾ। ਸਤਵਰਤ
ਉਹਨਾਂ ਸੁਖੀ ਹੈਨ ਜੀ, ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛ ਰਹੇ ਹਨ ਬਾਰ
ਲੈਣ ਲੈਕੇ ਇਰਾਦਾ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਲਿਆ ਸਾਹਿਬ ਜੋ ਖੇਚਲ
ਤੇ ਪੁਤਾਂ ਜਾ ਤੇ ਸਾਹਿਬ ਲੈਕੇ ਲੈਕੇ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹੋ। ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ

ਸ਼ਲੋਕ:- ਕਰਤਾ ਇਹ ਇਕਤਾ ਜੀ ਦਰਬਾਰ ਦੀਆਂ ਗੁਣੀਆਂ ਪਾਵੇਗਾ

ਪੰਨਾ:- ਸਾਰੇ ਇਹ ਜੇਹਾ ਨੂੰ ਵਰਤ ਜੀ ਜੀ, ਜਦ ਇਸ ਪਿਆਰ ਦੇ ਵਰਗਾ ਇਸ
ਕਰੇ ਪੁਛਿਆ ਨੂੰ ਤੇਰਾ ਜਾਂ ਪਾਵਗਾ, ਸਾਹ ਦੇ ਪਿਛੇ ਦਾ ਹਰ ਸੁਣੋ ਇਸ,
ਇਹ ਹਰ ਕੇਸਾਂ ਗੀਰ ਦੀ ਸੁਣਦੇ ਨੂੰ ਤੇਰਾ ਕਹੀ :-

ਦੋਹਰਾ: ਗੋਸ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਤਰਜਾਂ ਦੇਣੀ, ਜੇਹੜੇ ਦੱਸਦੇ ਜੋ ਸਦਾ ਦੇਂਦੀ ॥
ਏਹੋ ਜਿਹੀ ਸਾਮਾਨ ਦੇ ਕਰ ਲੈਣ, ਜੋ ਵਰਤਾਇਆਂ ਉਤੇ ਤੇਗਾ ਦੇਂਦੀ ॥
ਜੇਹੇ ਜੇਗਾ ਇਸ ਨੂੰ ਜੀਵ ਸਾਰ ਕਰੇ, ਭੁੱਖੇ ਭੁਖਿਆਂ ਨੂੰ ਵਰਤਾ ਦੇਂਦੀ ॥
ਉਹ ਸਦਾ ਤਰਾ ਕੀਤੇ ਦਾ ਜੇਹਾ, ਜੋ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕੀ ਲੈਣ ਕਾਰਾ ਦੇਂਦੀ ॥
ਏਥੇ ਕੇਸਾਂ ਗੀਰ ਦੀ ਸਰਨ ਜੇਹੀ, ਜੋੜ ਕਿਹੇ ਦਾਤਾਂ ਦੀ ਕਰ ਲਿਆ
ਪਾਵੇ ਸਾਹਿਬ ਪਾਪ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰੇ, ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਇਰਾਦੇ ਕਰ ਲਿਆ

55 ਫੇਰ ਇਕ ਨੂੰ [illegible] ਦੀ [illegible] ਵਿਚ ਆਣ ਪਹੁੰਚਾ ॥

ਪੁੱਤਰ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਜੋਰ ਲਗਾਂਦਾ ਰੋਇਆ ॥

ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚਾ [illegible]

[illegible] ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ [illegible] ਕਲਗੀਧਰ ਦੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ

[illegible]

ਪੰ.ਤ:- ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ [illegible]

[illegible]

[illegible]

ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ [illegible]

[illegible] ਦੀ [illegible] ਦੇ ਸਾਹਿਬ [illegible]

ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ।

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ਤਾਂ ਇਹ [illegible] ਦੇ [illegible] ਕਲਗੀਧਰ ਦੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ [illegible]

[illegible]

ਪੰ.ਤ:- [illegible] ਕਲਗੀਧਰ [illegible], ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੇ [illegible] ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤਾ ॥

[illegible], [illegible] ਦੀ [illegible] ਕੀਤਾ ॥

ਦੱਸਣ ਦੱਸਣ ਇਕ ਕਲਗੀਧਰ ਦਾ ਲਾਲ, [illegible] ॥

[illegible]

ਜਿਸਤੋਂ ਰਾਜ ਸੀ ਮੈਂ ਪਤਾ ਲਗਿਆ, ਉਹ ਗਾਇਆਣ ਦਾ ਪੁਤਰ ਸੀ ਤੇ ਸਰਦਾਰ
ਜਿਸਨੂੰ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗਇਆ ਜਾਪਦਾ ਉਥੇ, ਉਹ ਜੇਲ੍ਹ [illegible] ਸੀ ਤੇ [illegible]
ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਮੁਆਫ਼ ਕਰ ਦੇ, ਤਾਂ ਹੁਣ ਸਜਾ ਦਾ [illegible] ਇਸਨੂੰ
ਤੋਂ [illegible] ਕਰ ਦੇ ਦੇ [illegible] ਇਸਨੂੰ, ਤੇ [illegible] ਕਰਦੇ ਸਾਧ [illegible]
[illegible] ਇਸਨੂੰ ਇਸਨੂੰ [illegible], ਇਸ ਨੂੰ ਸਜਾ ਦੀ [illegible] ।
ਇਸ [illegible] ਇਸਨੂੰ [illegible] ਦੀ ਹੈ, [illegible] ਦੀ ਜਾਂ ਦੀ [illegible]"
ਤੇਰੀ [illegible] ਦੇ ਸਿਰ [illegible], ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਤਰਕੇ [illegible] ਗਿਆ ।
ਇਸ [illegible] ਦਾਸੀ [illegible], ਪਰ [illegible] ਸਿਰ [illegible]
ਦਾ ਦਰ ਗਿਆ
[illegible] ਤੇ [illegible] ਹੈ, ਹੁਣ [illegible] ਹੈ ।
ਤੇਰੇ ਸਿਰ [illegible] ਨੂੰ [illegible] [illegible] ਜਾ [illegible]
ਤਰਸਦਾ ਹੈ ।

ਸਾਧ [illegible] ਕੀ [illegible] ਦੀ [illegible]
[illegible] ਤੇ [illegible] ਨੂੰ [illegible] ਕਰ ਦੇ [illegible] ਨੂੰ [illegible]
ਜੋ [illegible] ਦੇ [illegible] ।
[illegible] ਤੇ [illegible] ਜੀ ।
"ਉਸਤਤਿ [illegible] ਦਾ [illegible] ਗਿਆ"
ਇਸ [illegible], [illegible] ਸਾਹਿਬ ਦੀ [illegible] ਇਸਤਰੀ [illegible]
ਦਾ ਜਿਸ ਜੀ । ਇਸ ਸ਼ਹੀਦ ਆਪਣੇ ਜੀ [illegible] ਦੇਸ਼ [illegible]
ਜੀ [illegible] ਦੇ [illegible] ਜਿਸ ਨੂੰ [illegible] ਦੀ
[illegible] ਹੈ । ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ [illegible]" ਦੇ
[illegible] ਜਿਸਤੇ ਉਸਤਤਿ ਦੇ ਆਪਣੀ [illegible] ਦੀ
[illegible] ਪੁਤਰ ਦੀ [illegible]
ਹੋਵੇ ਜੋ [illegible] ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

56

110 Teend

रामायण कथा

For ASSOOME
1994

सो जगा यो

परम आदरणीय जी मनजीत इकागर कहेन तथा रसभा पोलन्त करने हेतु सभी ऊँचे स्वर में कहे धन्य श्री सतगुरु प्रताप सिंह जी।

आप ने जो श्लोक सुना है यह स्वामी तुलसी दास जी ने अपनी कालजयी रचना "श्री राम चरित मानस" में लिखे हैं।

प्रिय साधु जनों तक, भरत-भक्त कहते आप लोग जानते होंगे कि अनुसार श्री राम चन्द्र जी सीता तथा लक्ष्मण सहित वन को चले गये तथा उनके वियोग में राजा दशरथ जी ने प्राण त्याग दिए, उस समय भरत तथा शत्रुघ्न अयोध्या से बाहर गये हुए थे। उन्हें बुलाया गया। अयोध्या में आने पर उन्हें जब इस बारे पता चला तो वे राम की माता कौशल्या के पास गये और अत्यन्त दुखी हृदय से विलाप करने लगे। माता कौशल्या जी ने अनेक भांति से भरत को समझाया। भरत जी दोनों हाथ जोड़कर रोते पीटते जाती बोले हे माता! यदि राम जी को वन भेजने में मेरा तनिक भी हाथ हो तो वे सभी पाप मुझे लगें जो पाप उन लोगों को लगते जो ये ये कर्म करते हैं। कृपया आप ध्यान से श्रवण करें।

जे अघ मातु पिता सुत मारे ॥
जो पाप माता, पिता और पुत्र के मारने से होते हैं।
गाय, गोठ, महिसुर पुर जारे ॥
और जो पाप गौशाला और ब्राह्मणों का नगर जलाने से होते हैं।

57 जे अघ तिय बालक बध कीन्हें ॥
जो पाप स्त्री तथा बालक के मारने से होता है।
मीत महीपति माहुर दीन्हें ॥
जो पाप मित्र तथा राजा को जहर देने से होता है।
जे पातक उपपातक अहहीं ॥
करम, बचन, मन भव कबि कहहीं।
कर्म, वचन और मन से होने वाले जितने छोटे तथा बड़े पाप जो कवि जन कहते है।
ते पातक मोहि होहु बिधाता ॥
जौं यहु होइ मोर मत माता ॥
हे विधाता! यदि इस काम मे मेरी सलाह हो तो हे माता वे सभी पाप मुझ को लगें ॥
दोहा- जे परिहरि हरि हर चरन, भजहिं भूतगन घोर ॥
जो लोग श्री हरि तथा शिवजी के चरणों को छोड़कर भयानक भूतों का जाप करते है।
तेहि की गति मोहि देउ बिधि, जौं जननी मत मोर ॥
हे माता! यदि इस मे मेरा मत हो तो विधाता मुझे उन की गति दे।
चौ०!- बेचहिं बेद धरम दुहि लेहीं ॥
जो लोग वेदों को बेचते है धर्म को दुह लेते है।
पिसुन पराय पाप कहि देहीं ॥
जो लोग चुगल खोर है, और दूसरों के पाप को कह देते है।
कपटी, कुटिल कलहप्रिय क्रोधी ॥
जो कपटी, कुटिल, झगड़े को प्रिय मानने वाले क्रोधी है।

बेद बिदूषक बिस्व बिरोधी॥
तथा जो वेदों की निन्दा करने वाले और संसार के विरोधी हैं।
लोभी लंपट लोलुपचारा॥
जो लालची, विषयों में डूबा हुआ तथा लालचियों का आचरण करने वाले हैं।
जे ताकहिं परधन पर दारा॥
जो पराये धन तथा पराई स्त्री को ताक में रहते हैं।
पावौं मैं तिन्ह कै गति घोरा॥
जौं जननी यह संमत मोरा॥
हे माता! यदि इस काम में मेरी सम्मति हो तो मैं इनकी भयानक गति को पाऊँ।
जे नहिं साधु संग अनुरागा॥
जिन का संत समागम में प्रेम नहीं है।
परमारथ पथ बिमुख अभागा॥
जो अभागे परमार्थ के रास्ते से बिमुख हैं।
जे न भजहिं हरि, नर तन पाई॥
जो लोग मनुष्य शरीर पाकर भगवान का भजन नहीं करते हैं।
जिन्हहि न भाव, हरिजस सोहाई॥
जिन्हें भगवान का जस अच्छा नहीं लगता है।
तजि श्रुति पंथ, बाम पथ चलहीं॥
जो वेद मार्ग को छोड़ कर उल्टे रास्ते पर चलते हैं।
बंचक बिरचि बेष जग छलहीं॥
जो ठग हैं, और भेस बनाकर संसार को छलते हैं।

58 तिन्ह की गति मोहि संकर देऊ ॥
शंकर भगवान मुझे उन लोगों की गति दें ।
जननी जौं यहु जानौं भेऊ ॥
हे माता ! यदि मैं इस बारे कोई भेद जानता हूँ ।
साधु संगत जी इस सारी कथा का यह अभिप्राय: है ऐसे जो जो कर्म, पाप रूप में माने गये हैं उन से हम बचने का प्रयत्न करें तथा श्री सत्तगुरु के चरनों में प्रार्थना करें कि वे हमें इन पापों से बचाने के लिए शक्ति दें ।
सत श्री अकाल ।

੧੯ ਸਮਾਪਤ ਹੋਗਾ ਤੇ ਜੋ [illegible] ਹੋਗਾ, [illegible]
[illegible] ਹੈ ॥ [illegible] ਤੋਂ [illegible] ਹੋਗਾ [illegible] ਹੋਗਾ, [illegible]
[illegible] ਹੈ ॥ [illegible]
[illegible] ॥ [illegible]
[illegible]
[illegible] ਹੈ ॥

(੨) [illegible] ਹੋਗਾ, [illegible]
[illegible] (੧) [illegible] ਹੋਗਾ [illegible]
[illegible] ॥

(੩) [illegible] ਹੈ,
[illegible] ॥ [illegible],
[illegible] ॥

[illegible] ਹੋਗਾ [illegible] ॥
[illegible] ॥
[illegible] ॥
[illegible]
[illegible] ॥

[illegible]
[illegible]
[illegible] ॥ [illegible]
[illegible] ॥ [illegible] ਹੋਗਾ [illegible]
[illegible]

ਏ ਵੇਈ ਪੁੱਤਰ ਤਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਤੁਰਤ ਆਪਣੇ ਨੌਕਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ [illegible]
ਅੱਜ [illegible] ਹੋਈ, ਜੋ ਕਿ [illegible] ਮਤੀਆਂ ਹੈ [illegible]
ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਸਾਰੇ ਤੁਰ ਗਏ, ਪ੍ਰੇਮ ਪੂਰੀਆਂ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ [illegible] ॥
ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ [illegible] ਹੋਈ, ਇਹ [illegible] ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।
ਏਸ ਸਮੇਂ ਤੇ ਸਿੰਘ ਦੇ [illegible] ਲੀਤਾ ਇਹ ਤਾਂ [illegible]
ਤਦ ਤਕ ਕੁਝ ਅਖਬਾਰ ਨੂੰ [illegible], ਸਰਕਾਰ [illegible]
[illegible] ਵਿਚ [illegible], [illegible] ਦੇ [illegible] ॥
[illegible] ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ [illegible], [illegible] ਦੇ [illegible]
[illegible] ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ [illegible] ਨਾਲ [illegible]
[illegible] ਵਿਚ [illegible] ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ [illegible] ਵਿਚ [illegible]
[illegible] ਵਿਚ [illegible] ਦੇ [illegible]
ਸਿੱਖ [illegible] ਦੇ [illegible] ਕੇ ਜੋ [illegible], [illegible] ਦੇ [illegible]

1. [illegible] ਵਿਚ [illegible] ਹੈ।
[illegible] ਹੈ।

[illegible]

ਤੇਰੇ ਦੇ ਲਿਖਿ ਦੀ ਦੇ ਰਹੇ
ਮਨੋ ਤੇਰ ਲਿਖਿ ਲਿਖੇ ਪਾਸੇ

Pratten S.
Rattan Singh

ਤੇਰਾਂ
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ਸੰਗਤ ਸਾਰੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਮੁਹਤ [illegible] ॥
ਸਮਾਜ ਵਿਚ [illegible]
ਜਾ ਫੇਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ [illegible]
ਉਸਤੇ [illegible]

[illegible] ॥
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ਸਾਰਾ

[illegible]
[illegible]

ਉਹ ਵਿਚਾਰੀਆਂ ਰਚਨਾਂ ਦੇ ਦੇਵਿਆਂ

ਨੋਟ:- ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਇਹ ਸਾਖੀਆਂ ਪਾਸਾਂ ਵਾਲੀ ਪੰਨਾ (ਪਿਛਲੇ ਪੰਨੇ [illegible]
[illegible] ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ [illegible] ਪੰਨਾ [illegible]
[illegible]

~~ਨੋਟ:- [illegible] ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ [illegible] [illegible] ਤੇ~~
~~[illegible] [illegible] ਹੋਵੇ [illegible] ਜਾਂਦਾ ॥~~
~~[illegible] ਵਿਚ [illegible] ਹੋਇਆ ॥~~

ਕਿਤੇ ਕਰ ਗੁਰ ਸਿਖਿਆਂ ਤੇਰੇ ਫਧੇ ਅੰਧੇਰ ਘਨੇਰਾ ॥
ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਦੀ ਨੀਂਹ ਨੂੰ ਰੱਖ ਕੇ, ਸਾਧ ਸੰਤ ਰਜਾਇਆ ਤਾਂ ਗੁਰੂ
ਨਮਾ ਜਿਮਾਦ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪਛਾਣ ਕੇ, ਪਾਕ [illegible] ਕਰਾਇਆ ਤਾਂ
ਵਲੀ ਪੀਰ ਪੈਗੰਬਰ ਸਮਝ ਸਦਾਂ, [illegible] ਕਰਾਇਆ ਤਾਂ ਗੁਰੂ
ਤੇਗ ਪਾਲ ਠੱਗਾਂ ਦੇ ਤਾਂ ਰਸਤਾ ਤਾਈਂ, ਨੇਕ ਰਾਹ ਸਮਝਾਇਆ ਤਾਂ ਗੁਰੂ
ਸਿਖ ਪਿਤਾ ਜੀ ਪਾਂਧੇ ਦੇ ਪਾਸ ਸਿਖਿਆ, ਪਾਂਧੇ ਤਾਈਂ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਤਾਂ ਗੁਰੂ
ਆਲਮ ਫਾਜ਼ਲਾਂ ਨੂੰ ਸਬਕ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਜੇਕਰ ਮੁੱਲਾਂ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਤਾਂ ਗੁਰੂ
ਸੁੱਕੇ ਸੜੇ ਉਜਾੜ ਹੋਏ ਖੇਤ ਤਾਈਂ, ਹਰਾ ਭਰਾ ਕਰਾਇਆ ਤਾਂ ਗੁਰੂ
ਸੱਪਾਂ ਕੋਲ ਰਖ ਕੇ ਛਾਂ ਸਿਰ ਤੇ, ਨਾਂਗਾਂ ਤਾਈਂ ਰਿਝਾਇਆ ਤਾਂ ਗੁਰੂ

ਸਤਿਕਾਰ ਯੋਗ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀ ਅੱਜ ਸਾਡੀ ਭਾਗੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ [illegible]
ਧੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇਵ ਜੀ। ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇਵ ਜੀ
ਦੁਨਿਆ ਤੇ ਆ ਕੇ ਆਏ ਕੀ ਕੋਤਕ ਕੀਤੇ ਆਏ ਕੀ ਪਾਪੀਆਂ ਪਾ
ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਰਾਹ ਪਾਇਆ ਦੇਵਤੂਤ ਅਤੇ ਕੋੜੇ ਰਾਖਸ਼ [illegible]
ਕਿਰਪਾ ਕੀਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁੱਝ ਕੁ ਚਰਚ ਕਿੱਤੀ ~~[illegible]~~
~~ਗੁਰੂ ਕਾ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ਸੀ ਹੈ।~~
ਜਸ :- ~~ਗੁਰੂ ਕਾ [illegible] ਪੈ [illegible] ॥~~
ਮੈਂ ~~ਕੋਈ ਕਿਆ [illegible]~~ ਤਾਂ ਤੇ ॥
ਪ੍ਰਥਮ ਮੈਂ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ [illegible]
ਮਹਾਨਤਾ ਦਾ ਜ਼ਿ।
[illegible] ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਤਾਰਨੇ ਦੇ ਲਿਏ ਫਿਰ ਧਾਰੇ ~~[illegible]~~ ਅਨੇਕ
[illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ । [illegible] [illegible] [illegible]

ਰੋਣੋਂ ਮਰਦਾਨੇ ਨੂੰ ਚੁਪ ਕਰਾਈ ਤਾਂ ਮਰਦਾਨਾ ਪੰਛੀਆਂ ਆਖਿਆ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲਗਾ, ਬਾਬਾ ਤੂੰ ਤਾਂ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਵਿਖਾ
ਤੇ ਪਾਰ ਉਤਾਰਦਾ ਫਿਰਦਾ ਏਂ [illegible] ਸਮਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇਵੇ ਦੁਖੀ ਜਿਨ
ਕਰਮ ਦੇ ਦੇਣੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਜੋ ਮੰਗਦਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਤੋਰ ਦੇਂਦਾ । ਭੁੱਖ ਨਾਲ
ਰੋਗੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਨੂੰ ਜਾ ਕਰੀ ਹੈ ਆਖੀ ਹੋਣ, ਮਰਦਾਨਾ ਦੇ
ਦੇ, ਚੰਗਾ ਬਾਬਾ, ਚੰਗਾ ਸਿਖਾਵਣਾ ਜੋ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਰਹਿ ਕੇ ਭੁੱਖ ਨਾਲ
ਮਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਹੱਸੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਮਰਦਾਨਿਆਂ
ਰਬਾਬ ਦਾ ਰਸ [illegible] ਸਾਰੇ ਜੋ ਏਥੇ ਆਖੇ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ
ਜੇਹਾ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਤਾਂ ਮਰਦਾਨੇ ਕਿਹਾ ਚੰਗਾ ਬਾਬਾ
ਵਿਚਾਰ ਤੂੰ ਕਰ ਤੇ ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਤਾਂ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ
ਰੋਟੀ ਦੇ ਦੇਖਾਂ ਦਾ ਤੇ ਤੇਰਾ [illegible] ਸਾਰਾ ਰੱਬ ਮਰਦਾ ॥
ਭੁੱਖੇ ਭੇੜੂ ਮਰਦਾਨੇ ਦੇ ਆਰਜਵੰਤੀ, ਬਾਬਾ ਪਾਣ ਮੇਰੇ ਦੇਵੇਂ ਪਾਣ ਆਖਦੇ,
ਮੰਗਾਂ ਦੇਸ਼ [illegible] ਦਾ, ਤੇਰਾ [illegible] ਗਾਵਣਾ ਕੰਨ ਆਖਦੇ ॥
ਤੇਰੇ [illegible] ਪਈ ਤੇ ਸਿਪਾਹੀ ਤੂੰਬੇ, ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਜੀ ਮਰਦਾ ਫੋਨ ਆਖਦੇ ॥
ਆਖੇਂ, ਮੰਗ [illegible] ਜੋ ਕਦਿਆਂ ਹਾਂ, ਤੂੰ ਪਵੇਗੀ ਦਾ ਜੋਗੀ [illegible] ਆਖਦੇ ॥
ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ :-
[illegible] ਕੇਤ ਆਗੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਜਾ ਪੈਸੇ, ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਮਰਦਾਨਿਆਂ ਪਿਆਰ ਜਾ
ਤੇਰੇ ਪੰਛੀ ਸੀ ਆਸੀ ਵਿਛੋੜੇ ਜਾਣਕ, ਤੂੰ ਤਾਂ ਮਹਿਲ ਦਰੀਆ ਆਪ ਜਾਣ ॥
ਜੇਠ ਅਸਾਂ ਦਾ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਜੋੜਿਆ ਹੈ ਵਿਚ ਦੇ ਵਿਚ ਸੀਂ ਰੱਬ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਜਾਣ
✓ ਤੇਰੇ ਪੰਛੀ ਸੀ ਆਸੀ ਵਿਛੋੜੇ ਕਦੇ, ਤੂੰ ਦਿਲਦਾਰ ਜਾਣ ਤੂੰ ਗਮਖਾਰ ਜਾਣ ।
ਮਰਦਾਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਬਾਬਾ ਤੂੰ ਪੰਛੀ ਛੋਰਾਂ ਹੈਂ ਤੂੰ
ਸਿਰਫ਼ ਕੇਸ ਝੂਠ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਤਿਤਰੰਥ ਪਿਆਰ ਸੀ ਤੇਰਾ ਜੋ
ਨਾਲ ਮੈਂ ਦੀ ਰਗ ਤੇਰੇ ਵਿਚ ਹੋਣ ਪਿਆਰ ਹੈ । ਆਖੇ ਮੰਗ
[illegible] ਮਰਦਾਨਾ ਦਰ [illegible]

ਧਾੜੇ ਨੂੰ ਫਿਰ ਕੀ ਭਾਈ ਧਾਇਆ ਸਾਹਬਾਂ ਨੂੰ ਸੋਢੂ ਦਿਆ

ਤਾਂ ਧਾੜੇ ਨੇ ਫਿਰ ਮਾਮਲਾ ਲੈਣ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਿਚ ਛੇੜਦਾ ਰਿਹਾ [illegible]

ਕੀਨਾ ਤੇ ਦਬਾ ਤੇਣ ਵਿਚ ਸੋਢੂ ਮਿਲਤ ਕਮਾਲ. ਸੋ [illegible]

ਕਰਾਂ ਗਾ। ਇਹ ਕਰਕੇ ਸੋਢਾ ਤੇਣ ਗਾ। ਏਥੀਂ ਸੋਢਾ ਆਰਦ ਗੋ

ਦਰੀ ਪਰਿਗ ਆ ਤੇ ਸਮਰ ਤੇ ਇਹ ਸਾਡਾ ਸੁੰਦਰਾ [illegible]

ਪਾਣੀ ਦਾ ਇਨਸਾਫ਼ ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਦਸਦਾ ਹੈ।

ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੁਣ ਕੇ ਧਾੜਾ, ਸਾਹਬਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ

ਗਿਆ। ਤੇ ਫਿਰ ਕਰ ਸਾਹਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਪਰਵਾਰ ਵਿਚ

ਦੇ ਫਿਰ ਕੌਣ ਪਿਛੋਂ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਤਾਂ ਧਾੜੇ ਫਿਰ ਆਈ

ਅੱਟ ਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੱਖਰਿਆਂ [illegible] ਦਿਆ

ਤੇ ਨਵੇਂ ਸੁਣਦੇ ਸਨ, ਸਾਹਬਜ਼ਾ ਆਪਣੇ ਦਾਦਾ ਗੁਰੂ ਜੀ

ਦਾ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਗਾ।

✓ ਜਦ ਸੋਢੂ ਸਾਹਬਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਈ, ਤੇਗ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਆਦਿ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਤੂੰ ਧਾ

ਨੈਨ ਸੀਹਿਆਂ ਨੂੰ ਕੇਰਦੂ ਕੇਰ ਗਈ, ਜਾਂ ਜੋ ਪਾਪੀਆਂ ਦੇ ਪੇੜੇ

ਪੇਟ ਸੌਤਰਾਂ ਦੇ [illegible] ਦਾੜ, ਸਭ ਸਾਹਮਣੇ [illegible] ਦਿਆਂ

ਰੈਲੇ ਗਈ ਤੇ ਏ ਕੇ ਵੀਹਿਆਂ ਨੂੰ ਸੌ ਧਰ ਸੌਨੂੰ ਵਿਚ ਤਕਿਆਂ ਸਾਤੇ

ਕਿਤੀਆਂ ਜੇਤ ਸਾਰਾਂ ਖੀਤਸ ਤੱਕ ਪੇਏ, ਜੇਗਾ ਤੌਨਹਾ ਦੀ ਕੇਰਦਾ [illegible]

ਏਸ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰੇ ਪੰਥ ਪੈਕੇ, ਕਦਮ ਆਪ ਭੀ ਧਾਰ ਉਠਾਏ

× ਪਹਿਲੇ ਆਪ ਕਰੀਆਂ ਕਰ ਕੇ ਤੇ, ਪਿਛੋਂ ਰਨ ਕਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਏ

ਨੇਗੀ ਪੈਰਵੀਆਂ ਪਾਣੇ ਨਾਲ [illegible], ਅੰਦਰ ਚਿੰਤੇ ਤੂੰ ਸੋਹਣ ਸਬਰ ਪਾਵੇ ਦੇ

✓ ਇਤਨੀ ਕਿਰਤ ਸਾਹਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਵਾਰੇ, ਜਦੋਂ ਤਰਨ ਗੇ ਤੇਰੇ ਪ੍ਰੇਮ

ਧਾਮਾ ਸੌ ਵੀ ਕਰਦਾ ਏ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਅੰਗ ਸੋ ਤੇਆ

ਸਾਹਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਤੂੰ ਧੰਨੂ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਕੇਤੀਆ ਗਲਾਂ ਨੂੰ [illegible]

ਤੇਰੇ ਲਿਖ ਨੂੰ [illegible] ਪੋਥੀ ਤਰੀ ਆਖੇ ਸੀ ਇਹ

ਇਨ ਦੇ ਲਿਖ ਤੇ [illegible] ਤਾ ਕੇਸ [illegible] ਤਾਂ [illegible]

ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫ਼ੌਜ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਪਾਸੋਂ ਲੈਣੀ ਹੁੱਕ ਰਹੀ
ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ, ਜੋ ਕੂਕੇ ਰਹੇ ਹਨ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ
ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਕਦੀ ਕੂਕਾ ਰਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ
ਦੇਵੇਗਾ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ~~[illegible]~~ ਜਾਣੀ ਹੁਕਮ ਦਾ ਪਾਲਣਾ ਕਰ
ਦਿੱਤਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ
ਦੇ ਮਨਸ਼ੇ ਤਾਂ ਪਾਪ ਦੇ ਕਿਹਾ ਕਾਤਲਾਂ ਵੇਲੇ ਜਾਣ ਕਿ ਨਹੀਂ ਹਰ
ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਕਿਹਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤਾਂ ਹੱਥ ਕੇ ਪਾ ਮੈਦਾਨ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ
ਜੇ ਕਿਸੇ ਕਰਕਿਆਂ ਕੇ ਤਾਂ ਅਫਸਰ ਦੇ ~~[illegible]~~ ਹੱਥ ਦੇ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣਾ
ਕਹਿਣ ਲਗਾ ਪਾਪਾਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰਫ਼ ਦੇ ਜਾਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ

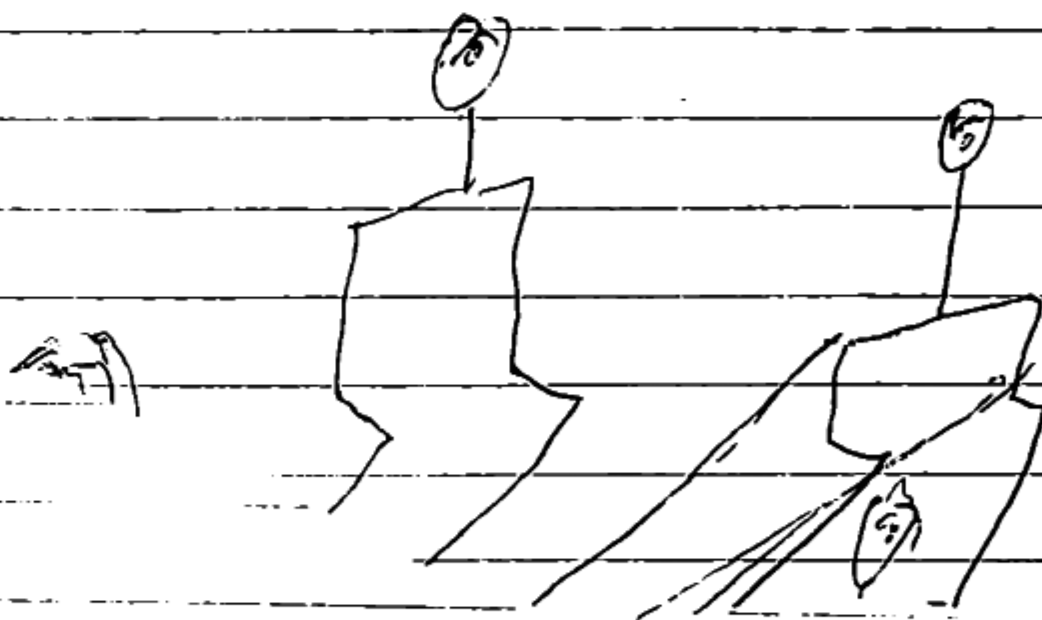
ਜਿਨ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੀਪੀ ਕੇਸ ਹੁਕਮਿਆਂ ਦਿਤੂ ਰਹੀ ਇਸ ਦਾ ਹਾਲ ਤਾਂਗ
ਤੋਰਨੀ ਜੀ ਅਤੇ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰ ਦੇ ਰਹਿ ਵਾਲੀ ਜੀ ਕੂ.ਕੂ. ਇਸ ਪੀਤਣ
ਤੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਪੀ ਪੀ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਜਾ ਨੂੰ ਹੀ ਵਲੀ
ਪੀਤਾ ਤੇ ਤੇਰੀ ਅਰ ਵਾਲੀ ੨੨ ਕੇਸ ਪਾਰਨ ਕਲੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁੱਕ
ਮਿਆਦਿਤੂ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇਸ਼ ਤਾਂਗ ਭੈਣੀ ਦੇ ਅਗਾਰ ਰਹਾ
ਤੁਰਿਆ ਪਿਆਪੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇਸ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼
ਨਾਮਾਹੂ ਦੀ ਦੇਵੇਗੇ ਇਹ ਹੁੱਕ ਦੇ ਚਿੜੇ ਜੁੱਕ ਕੇ ਅੜੇ ਗਿਆ।
ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਤਾਂਗ ~~ਭੈਣੀ~~ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਆਪੀਪੀ ਮਾਂ ਭੈਣਾਂ ਇਹ
ਗੁਣ ਕੇ ~~[illegible]~~ ਜੇਕਰ ਰਹਾ ਜੋਤੂੰ ਬ ਪਾਂਦੇ ਭੂਗਮ ਪਹਿਆਂ ਤੋਂ
ਇਹ ਤਾਂ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਪੁਰਖ ਸਾਧਣ ਹਨ। ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਸੁੱਟੇ ਜਾ
ਕੁਇਆ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਦਾਦਰ ਪਾਰੇ ਪਾਣੇ ਨੂੰ ਕਿਹ ਗੋਲੀ ਅੱਗ
ਹੁੱਕ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਿਹੈ ਕਰ। ਤਾਂ ~~[illegible]~~ ਦੇਖਿਆ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਅੱਗ ਪੰਜ
ਕਿਹਾ। ਇਹ ਤੁਸੀਂ, ~~[illegible]~~ ਆਪ ਜੋ ਅਤੇ ਇਹ ਪੀਪੀ, ਅੰਦਰ ਹੂ
ਨਹੀਂ ਜੋ ਤਾਂ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਇਹ ~~[illegible]~~ ਤੇ ਕਿਸੇ ਕੂ
ਦੇਵਤਿਆਂ ਅੱਗ ... ਇਹ ਰਿਹੀ ਜਨ ਕਾਰੀ, ਤੇਇਆ [illegible]

[illegible] ਕਰੇਗਾ,
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ [illegible]
[illegible] ਸਤਿਗੁਰੂ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ਸਤਿਗੁਰੂ
[illegible] ਕਰਤਾਰ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ਸਤਿਗੁਰੂ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ।

ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤਾਂ ਕੀ [illegible]
ਫੇਰ [illegible] ਕਰੀ ਜਾਂਦੀ [illegible] ਨੂੰ [illegible] ਜਦੋਂ ਇਹ ਕੀ
[illegible] ਰੂਪ ਦੀ [illegible] ਗਈ ਨੂੰ [illegible] ਹੈ
[illegible] ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਰੂਪ [illegible] ਦੇ [illegible] ਤਾਂ
[illegible] ਦੀ ਰੂਪ [illegible] ਵਿਚ [illegible] ਦੇ [illegible] ਨੂੰ ਜਦੋਂ
[illegible] ਸਤਿਗੁਰ [illegible] ਦਾ ਰੂਪ ਧੀ [illegible] ਨੂੰ ਇ[illegible]
[illegible] ਤਾਂ [illegible] ਤੇ [illegible]
[illegible] ਤਾਂ [illegible] ਨੂੰ [illegible] ਅਤੇ [illegible]
[illegible] ਕੀਤੀ [illegible] ਅਤੇ
ਤਾਂ [illegible] ਸੀ ਜੋ ਕਿ [illegible] ਤਾਂ [illegible] ਕਿਹਾ [illegible]
ਕਿਹਾ [illegible] ਹੈ [illegible] ਤਾਂ [illegible]
[illegible] ਵਿਚ [illegible] ਹੈ ਕਿ [illegible]
[illegible] ਵਿਚ [illegible] । [illegible] ਨੂੰ ਕਿਹਾ
[illegible] ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ [illegible] ਕਿ [illegible]
[illegible] ਹੀ [illegible] ਹੈ [illegible] ਸਿੱਖ [illegible]
[illegible] ਜਦੋਂ [illegible] ਦੀ ਨੂੰ [illegible] ਦਾ ਰੂਪ [illegible]
[illegible] ਉਸ [illegible] ਤੋਂ [illegible] ਦੇਣ ਵਾਲੇ [illegible]
[illegible] ਇਸ [illegible] ਸਤਿਗੁਰ [illegible] ।
ਉਹਨਾਂ ਦੇ [illegible] ਅਤੇ [illegible]
ਜਦੋਂ ਇਹ [illegible] ਹੈ ।
[illegible] ਜਦੋਂ [illegible] ਦਾ [illegible]
[illegible] ਨੂੰ [illegible] ਹੈ ।

ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ " ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ [illegible] ਦੀ [illegible] ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ
[illegible] ਹੈ ਤਾਂ [illegible] "

ਚਿਤ੍ਰ ਨੰ: 24, 25

ਅਸੀਂ ਆਪ [illegible] ਕੇ [illegible] ਸੇਵਕਾਂ ਦਰਸ਼ਨਾਂ॥
ਗਹਿ ਪ੍ਰਭੂ [illegible] ਦਰਬਾਰ [illegible] ਨਾਮ ਬਖ਼ਸ਼ੀਆਂ
ਅਤੇ ਚਰਨ ਪਿਆਰ ਆਪਣਾਂ ਨੂੰ, ਅਤੇ [illegible]
ਕਾਹੂ ਮਾਲਕ ਦੇ ਹਜ਼ੂਰੀ ਹੈ। ਅਤੇ [illegible]
ਨੀਤ [illegible] ਆਸੀ ਦੇ [illegible]

ਅਰ 13

ਅਸੀਂ ਆਪ ਉਦਾਸ ਹੋਇਆਂ ਤੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੀਆਂ ਦਸੀਆਂ॥
ਗਾਇ ਪੁਰਾਣੇ ਕਰ ਦਿਤ ਘਰ ਦੇ, ਕਰਕੇ ਪਾਸ ਪਰਜੀਆਂ।
ਆਦਿ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿਆਹ ਆਪਾਂ ਨੂੰ, ਆਪ ਰਖੇ ਸੁਖ ਤਦੀਆਂ
ਕਾਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹੀ, ਮਨ ਸੁਖੀਆਂ ਜਿਨ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ
ਜੀਤ ਮੋਹਰ ਰਤਨ ਆਸੀ ਦੇ ਰੱਖ

ਜੋ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਗਲਤ ਤੌਰ ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ॥

ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਭੀ ਤੀਜੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦੇ (ਸ਼ਲੋਕ) ਫਰਮਾਉਂਦੇ
ਮਾਣਸੁ ਭਰਿਆ ਆਣਿਆ, ਮਾਣਸੁ ਭਰਿਆ ਆਇ ॥
ਜਿਤੁ ਪੀਤੈ ਮਤਿ ਦੂਰਿ ਹੋਇ ਬਰਲੁ ਪਵੈ ਵਿਚਿ ਆਇ ॥
ਆਪਣਾ ਪਰਾਇਆ ਨ ਪਛਾਣਈ, ਖਸਮਹੁ ਧਕੇ ਖਾਇ ॥
ਜਿਤੁ ਪੀਤੈ ਖਸਮੁ ਵੀਸਰੈ ਦਰਗਹ ਮਿਲੈ ਸਜਾਇ ॥
ਜੋ ਸਾਂ ਤ੍ਰਿਪਤਾਂ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤਨੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਜਿਹੜੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਬਾਣੀਆਂ [illegible] ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਸ਼ਰਾਬ ਤੋਂ ਕਰਦਾ ਦਾ ਖੂਨ ਕਰਦੇ। ਉਹ ਜਿਹੜੇ ਬੰਦੇ ਉਨ੍ਹੇ ਸਾਰੇ ਵੀਰ ਭਰਤੋ ਇਸ ਪਾਸੇ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਕਿਸ [illegible] ਆਪਣੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਅਤੇ ਦਰਗਾਹ ਵਿਚ ਮਿਲਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਚਾ ਸਕਣ।
ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਹੁਕਮ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੈ :-
ਪਰ ਨਾਰੀ ਜੂਆ ਅਸਤ, ਚੋਰੀ ਮਦਰਾ ਜਾਨ ॥
ਪਾਂਚ ਐਬ ਇਹ ਜਗਤ ਮੈ, ਤਜੈ ਸੁ ਸਿੰਘ ਸੁਜਾਨ ॥
ਤੰਬਾਕੂ ਤੇ ਸ਼ਰਾਬੀ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿ ਕੇ ਸ਼ਰਾਬੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚ ਆਈ ਪਰ ਜੇ ਫਿਰ ਪਾਪ ਕਰਦਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਜ਼ਾ ਤਾਂ, ਜੋ ਪਰ ਸਜ਼ਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਖਸ਼ਦੇ ॥
ਮੈਂ ਆਸ ਇਸ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਕਿਆਰੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੋ ਕੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਹਾਂ।

ਸੁਤ ਬਾਸ ਕੇ ਲੋਭ ਕੁਬਾਸ ਕਰੇ ਸਗੀ ਆਦਤ ਲਾਸ ਕੰਗ/ਰਿਦੇ ॥
ਇਕ ਗੰਢ ਤ੍ਰਿਆਦੇ ਨੂਰਾਣਤ ਹੈ, ਸੁਖ ਸੋਤ ਦਿਆਸ਼ ਸਦਾ ਛਿਨ ਕੇ
ਮਿਲੈਗ ਕੌ ਪ੍ਰਿਗ ਪ੍ਰਿਗ ਹੈ, ਸੁਰ ਤਾਰ ਕੌ ਕਿਸ ਕੇ ਕਿਸ ਕੇ ॥
ਤਜਿ ਗੰਢ [illegible] ਕੋ ਪਾਂਤਿ ਉਤ੍ਰਾਰ ਕੌ, ਪ੍ਰਿਗ ਹੈ ਇਨ ਕੇ ਇਨ
ਪ੍ਰਿਗ ਹੈ ਇਨ ਕੇ ॥

੨,

ਰਚਿਤ

ਅਰਪਣ ਕੀ ਕਿਉਂ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰੇ
ਗੁਰ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਗਾਥਿਆ ਸੁਣਾਂਦੇ ਹੋ ॥
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੀਸ ਭੇਟ ਕਰਕੇ ਧਰਮ ਬਚਾਇਆ ਸਦਕਾ ਤੇ,
ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਦੀ ਗਾਥਾ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਹੈ ।
ਕਰ ਦਿਤਾ ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚੀਰ ਕੀਤਾ ਚੀਰ ਚੀਰ,
ਮਹਾਨ ਸੋਚ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦਾ ਖੂਨ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੈ ॥
ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਜੋ ਸਿਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਸਤਿਗੁਰ ਸਾਹਿਬਾਨ
ਮਹਿਮਾ ਦਾ ਜਿਸਨੇ ਸਭ ਕੀਤੀ ਅਰਦਾਸ ਹੈ ।
[illegible] ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਂਕ ਦੀ [illegible]
[illegible] [illegible] ਤਰੀਕਾ [illegible]
[illegible] ਕਰਕੇ ਇਕ ਦੇਸ਼ਾਂ [illegible] ਕੀਤਾ
ਕਿਰਪਾ ਦੀ ਧਾਰ [illegible] ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਾ ।
[illegible] ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਖੇਗੀ [illegible] ਤਰੀਕਿਆਂ,
[illegible] ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਤੁਰੇ ਰਣਖੇਤਾਂ ਦਾ ॥
[illegible] ਦੇਸ਼ ਕੌਮਾਂ ਦਾ ਅਣਖਾਂ ਦੇ ਤੇਗ [illegible]
[illegible] [illegible] ਕਰਨੀ ਤੁਸਾਂ ਦੀ ॥
ਜੋਤ ਦੀਆਂ ਮਹਿਲਾਂ ਚਿ [illegible] ਦੇ ਵੈਰੀ [illegible]
[illegible] [illegible] ਜਹਾਜ਼ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਸਥਾਰ ਹੈ ॥
ਇਕ [illegible] ਪੂਰੇ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਦਸਿਆ ਜੋ ਆਰਜ਼ੀ ਦੇ
[illegible] ਜੀ ਨਾਲ ਮਹਿਮਾ ਵੈਰੀਆਂ ਦੀ ਜਾਨ ਹੈ,
(ਜੋਤੀ ਕਿ ਜਿਸ ਦੀ) [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ਜੋ ਤੇਗ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੈ

ਆਰਤਾ

ਸਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਤੀਆਂ ਕੀਹ ਲਿਖੂੰ ਦੇਗਾਂ,
ਲੱਖਿਆਂ ਤੋਂ ਤੀਰ ਚਲਾਏ ਨੂੰ ਦੀ ਬਾਜ਼ ਹੈ ॥
ਤੇਰ ਦਿਲ ਜਾ ਦੇ ਰਸਤੇ ਲਿਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੌਕ,
ਦੈਆਂ ਕਿ ਜਾ ਲਿਆ ਉਤਾਰ ਤੇਰਾ ਆਰਤਾ ॥
ਰੱਬ ਜਿਹ ਦੀਪ ਪਿਆਰ ਦੇਵੀਆਂ ਦੇ ਜਾਣ ਰੈਣ,
ਦੇ ਪਿਆਰ ਅਰਜੀਆਂ ਤੇ ਕਰਾਰ ਤੇਰਾ ਆਰਤਾ ॥
ਸਤੀ ਪਿਆਰ ਸੇਤ ਹੇਰ ਰਹੇ ਸਾਗਰ ਕਿਤਾ,
ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਗੁਰਤਾ ਨਿਸਾਰ ਤੇਰਾ ਆਰਤਾ ॥
ਜੇਹਿਆਂ ਦਾਸੀਆਂ ਕੀਤ ਨਾਰਸ ਰਾਗਾਂ ਕੀਤਾ,
ਦੇਰਾ ਦਿਲ ਦੇ ਪਿਆਰ ਉਪਾਰਤਾ ...
ਚਰਨ ਦੇਗਾਂ ਕੇਤੇ ਸ਼ੁਭ ਨਾਮ ਦਿਲ,
ਆਰਤੀ ਨੂੰ ਜਗਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜੀਵ ਸੀ ਦੇਵਤਿਆਂ,
ਕੋਟ ਦੇਵ ਆਰਤ ਦਾ ਸੀਟ ਜੀ ਰਾਗ ਤੇਰੀ,
ਦੈਣ ਸੇਤੇ ਆਰਤੇ ਜੋਤ ਅਰ ਸਾਂਵੀਆਂ ॥
ਸਾਰ ਸਤ ਜਾਗਾਂ ਤੇ ਧੈਨਾ ਤੇਰੇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ,
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਿਤ ਚੱਠਦੇ ਜੀ ਸਭ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਦੀਆਂ,
ਕੋਧਾ ਕੋਧੀਆਂ ਕਾਮਰ ਕੇ ਪਾਰ ਚੜ੍ਹਿਆਂ
ਸਾਜ ਨੂੰ ਜਗਾਈਆਂ ਜੀ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਚਰਨਾਂ
ਪਲ ਸਭਨਾਂ ਦੀ ਜੀ ਸੂਰ ਨਾਰ ਸਾਰ ਤੇਰੀ
ਤੇਰੇ ਚਰਨਾਂ ਆਰਤੇ ਨੂੰ ਜਾਪੀਆਂ ਕਰ ਦੇਵੀਆਂ
ਪ੍ਰਭਜੀ ਦੇ ਦੇਵੀਂ ਨਾਲ ਜੀ ਜੀ ਨਵੇਂ ਗਿਆਂ ਦੀ।
ਤਿਲਕ ਦੇ ਰਹੇ ਆਰਤੇ ਉਤਾਰੀਆਂ ਜੋ ਕਰੀਆਂ

ਕਿਉਂ ਦਾਸ ਬੁਰੇ ਜੀ (ਸਿਫਤਿਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ ਦੇ
ਸਦਕੇ ਜਾਵੂ ਰਾਗ, ਪਰੀਆਂ ਦੇ ਗੀਆਂ ਤੋਂ
ਤੇਰੀਆਂ

ਤੇਰੀਆਂ ਸਿਫਤਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਪੀਂਦੇ ਦੇ ਜੀ,
ਗੀਆਂ ਕਰੇ ਰਾਗ ਤੇ ਰਾਗ ਤੇਰੀਆਂ ਕੈਰੀਆਂ

ਗੀਤ :-

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] :-

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]